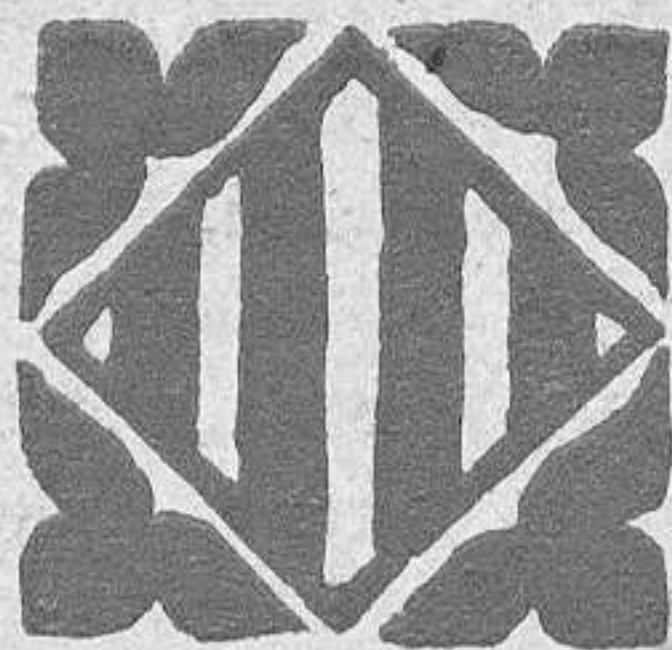

QUADERNS

D'ESTUDIS POLITICS, ECONOMICS I SOCIALS

Número 10

Octubre 1945

SUMARI

Al marge dels « Quaderns de l'exili » de Mèxic. -

Els camins de Catalunya

Rafael Tasis

Reconquesta del poder pel partit popular
a Roma

Marian Rubió

Els remeis de l'exili. - Notes per a una Psicagogia
de l'exiliat

Josep Solanes

La renovació i transformació de la maquinària tèxtil. -

Un pla fantàstic

Mateu Pou

El referèndum i les eleccions franceses

P. P.

INFORMACIONS I COMENTARIS

- ◆ La labor del " COMEIN "
- ◆ Fallides i suspensions de pagaments
- ◆ L'Orfeó Català
- ◆ Serrano Suner reapareix
- ◆ Un discurs misteriós
- ◆ El món sindical
- ◆ Estrangers admesos a treballar
- ◆ Pocs capellans i menys enginyers
- ◆ El decret d'indult ◆ Supressió de la censura postal
- ◆ Revifalla del sometent
- ◆ « Per a qui toquen les campanes »
- ◆ El respecte a l'oposició
- ◆ « Insinüese usted.... »

HOMENATGE A POMPEU FABRA

Efemèrides internacionals (setembre i octubre)

Anecdotari d'Espanya (setembre i octubre)

Preu : 30 Frs.

QUADERNS, publicació del " Grup d'estudis polítics "
pot adquirir-se a :

PERPINYA. — Librairie Hachette, rue des Augustins, Quioscos de la Ciutat i Estació.

BEZIERS. — I. Granada, 75, Pl. 11 de Novembre.

BORDEUS. — M. Tavernier, 11, Rue de Lalande.

NARBONA. — Quiosc de l'Estació.

MONTAUBAN. — M. Figuerola, 9, Rue Mary Lafont.

MONTPELLIER. — H. Barrera, 9, Rue Thérèse.
Quiosc de l'Estació.

MARSELLA. — Casal d'Esquerra Republicana de Catalunya (M. Bassas), 12, rue Pavillon.

PARIS (Ve). — Librairie Espagnole, 10, Rue Gay Lussac. — Tel. Danton 81-35.

TOLOSA. — Administració de « Foc Nou », 25, Rue de Roquelaine. — Tel. 229-83.
« Galerie du Livre », 60, Rue de la Pomme.

CASABLANCA (Marroc). — « Librairie de France », 4, rue Chénier.

NEVERS (Nièvre). — J. Alemany, 9, rue du Rempart.

LEZIGNAN (Aude). — A. Pàmies, 8, rue Lakanal.

AGEN (Lot et Garonne). — M. Nogareda, 68, Bd. Sylvain Dumon.

i podeu rebre-la a domicili enviant l'import de 32 frs. per gir postal a

F. Cuito - 15, Rue Ramon Lull - Perpignan Tél. 47-33

Compte Chèques Postaux : N° 534-25 Montpellier

La subscripció a tres números amb la tramesa solament de 90 frs. us assegura la revista que altrament correu el risc de no poder obtenir a causa de l'escassetat de paper i les limitacions consegüents.

NOTES

- S'autoritza la reproducció total o parcial dels textos del present número de QUADERNS i s'agrairà la indicació de la seva procedència.
- Del contingut i opinions de cada article en són responsables els respectius autors.
- No es retornen els originals, es publiquin o no.
- Per no disposar dels accents greu i agut sobre les lletres i, o, u, hem decidit substituir aquests signes ortogràfics per l'accent circumflex. Esperem que els nostres lectors voldran excusar aquesta deficiència obligada per les circumstàncies.

QUADERNS

D'ESTUDIS POLITICS, ECONOMICS I SOCIALS

Número 10

Perpinyà, carrer Ramon Llull, 15

Octubre 1945

AL MARGE DELS «QUADERNS DE L'EXILI» DE MEXIC ELS CAMINS DE CATALUNYA

per Rafael TASIS.

Poc a poc reprenem el contacte amb els amics que, més clarividents o més afortunats, varen abandonar la vella Europa poc abans que esclatés la nova convulsió que tan malparada l'ha deixat. El nucli més important és a Mèxic, i no és pas excessiu de repetir una cosa sabuda; que mai no podrem agrair prou, en tant que refugiats republicans, l'ajut constant i generós que la lliure nació mexicana ha donat al llarg d'aquests anys d'exili als homes que sortien de llur Pàtria a primeries de l'any 1939. Acolliment als que pogueren arribar a les terres americanes; protecció als que vàrem romandre a França, en èpoques que tres policies — l'alemanya, l'espanyola i la francesa — convertien en molt perilloses per als refugiats «roigs»; ajut, per últim, als organismes que representen la legalitat republicana perquè puguin reivindicar, davant del món, llur dret legítim a substituir el règim franquista a Espanya... I, mal que no ens hagi estat donat de poder-ne gaudir als que hem romàs a Europa, llibertat de treball, de comerç i d'opinió, magnífic clima al qual els catalans que es troben a Mèxic — els que hi han anat recentment com els que ja s'hi trobaven — han pogut adaptar-se sense topar amb dificultats burocràtiques ni recels de l'ambient.

Aquesta llibertat ha trobat una de les seves formes d'expressió en la florida de premsa que els refugiats han provocat a Mèxic. En un moment donat, els catalans sols han arribat a publicar DIVUIT publicacions periòdiques distintes. El nombre seria encoratjador si no fos, com fa remarcar el comentarista que ens dóna aquesta xifra, pel que representa en realitat: més que un panorama complet de l'espiritualitat catalana, una exhibició de picabaralles polítiques, de discòrdies personals, de dissensions i excomunionis. Tanmateix, els mitjans materials i la qualitat intel·lectual de la gent que fa aquests setmanaris i revistes els permet de fer, sovint, coses molt reeixides. No les conec

totes, però d'entre les arribades, la que m'ha causat més impressió i que em sembla reveladora d'un esperit nou, d'un pensament original i d'un equip jove i revolucionari és una revista mensual que ha publicat ja una quinzena de números i que veu la llum a Coyoacán. Es titula «Quaderns de l'exili», i entre els seus redactors compto amb molts bons amics. Llur nom ja seria garantia d'una bona redacció, del punt de vista literari i àdhuc gramatical (Es dolorós, en efecte, haver-ho de constatar, però les publicacions catalanes de l'exili pateixen, en llur gran majoria, d'una lamentable i imperdonable anarquia lingüística i ortogràfica. Castellanismes i gal·licismes hi pullulen, i el sentit de les frases és sovint enterbolit per les giragonses d'una construcció artificial i forastera). «Quaderns de l'exili» revelen la presència d'un equip intel·ligent i unit i d'una escurpulosa correcció dels textos. Els noms que es troben amb més freqüència damunt llurs pàgines són els de Joan Sales, Ferran de Pol, Josep M. Miquel i Vergés, Josep M. Ametlla, Ramon Galí, Josep A. Aiguader i Cortès, Enric F. Gual, A. Artis-Gener, Vicenç Llorca, F. d'A. Aguiló. També hi col·laboren els coronels Vicenç Guarnier i Enric Pérez-Farràs, així com Josep Pijoan, que sembla mantenir la seva curiosa actitud dels darrers anys. La publicació és distribuïda gratuïtament a tothom — català, valencià o balear — que la demana. I aquesta triple destinació constitueix una de les característiques originals de l'empresa. Reprodueix la declaració de principis que fan els «Quaderns de l'exili» en la majoria dels seus números: «El nostre acte de fe: Catalunya, València i Balears són tres països i una sola nació. Els VI punts dels «Quaderns»:

- «I. — Es missió de la nostra època fer la unitat nacional de catalans, valencians i balears.
- «II. — La nostra nació ha d'aspirar a la sobirania, però no a l'aïllament.

« III. — Tota llibertat és il·lusòria quan no es compta amb els mitjans de defensar-la.

« IV. — No hi ha autèntic nacionalisme sense sentiment de la igualtat de tots els compatriotes.

« V. — La cultura ha de basar-se en els caràcters nacionals i estar al servei de l'home.

« VI. — El desastre nacional del 1939 marca el principi d'una època nova. »

O sigui, per sintetitzar una mica barroerament aquesta actitud, que l'equip que redacta « Quaderns de l'exili » es declara pancatalanista, militarista i socialista — o nacional-socialista. El seu pancatalanisme arriba a extrems d'un rigor com el de bandejar gairebé totalment el nom de Catalunya — si no és com a simple denominació d'una regió de la nostra nació — per a substituir-lo pel dels « Països »; el d'anunciar que va a constituir-se el govern « regional » de Catalunya; el d'admetre i acollir, no sols la col·laboració de valencians i balears, sinó la de llurs particularitats dialectals, morfològiques i verbals.

La posició militarista té l'originalitat i l'audàcia de reivindicar la guerra de 1936-1939, que molts dels redactors de « Quaderns de l'exili » van fer com a oficials, així com els graus que hi van aconseguir, presentant aquella lluita no pas com a un simple afer espanyol en el qual ens vàrem veure involucrats sense cap responsabilitat nostra — actitud còmoda que es troba molt estesa entre els catalanistes — sinó com a una empresa nacional, que ha de tenir grans conseqüències per al país. Es una posició difícil de mantenir sense contradicció interna: si Macià fou coronel, el seu uniforme no fou mai altre que el de l'exèrcit espanyol; igual pot dir-se dels il·lustres militars republicans que col·laboren a la revista; en quant a la invocació a les recents concessions de la constitució soviètica a les repúbliques de la U. R. S. S...

Per últim, el socialisme que revelen els punts IV i V copiats més amunt, la seva constant superdició a un nacionalisme — per airejats que siguin els seus horitzons i les seves finalitats — el farà sempre, m'imagino, supecte als marxistes. Si he parlat de nacional-socialisme no és pas amb un sentit pejoratiu; cal recordar, però, que tota síntesi massa ambiciosa de les finalitats d'una col·lectivitat nacional, en tant que tendeix a eliminar les altres concepcions filosòfiques o a englobar-les en la seva activitat, s'acolorix amb una perillosa facilitat de feixisme. Es un perill que confio que els amics que fan « Quaderns de l'exili » sabran evitar. Altrament, llur obrerisme sense demagògia ni sentimentalisme sembla de bona llei.

Del punt de vista intel·lectual, la revista de Coyoatcan presenta també una real originalitat. La ironia, la cultura — o almenys, certa mena de cultura — i el seny que eren, probablement, les tres deesses principals de la intel·ligència catalana en els darrers quaranta anys, són atacades sense miraments com a causants de la decadència del nostre caràcter. Per

damunt de l'intel·lectualisme noucentista, els redactors dels « Quaderns de l'exili » van a trobar Verdaguier — el Verdaguier èpic, « militar », no pas el místic — i els precursors de la Renaixença. Reivindiquen, diríeu, tota la poesia flouresca d'Englantines d'or i argent, malgrat que no s'estan de considerar com a un esplai sense conseqüències la represa dels Jocs Florals de Barcelona, en terres americanes. Un article important de Joan Sales, « Els Orsides », compendia aquesta posició contrària a la « cultura » com a professió i cleda. Si el difunt Xènius n'és el fitó aparent, cal dir que Josep Carner, el més il·lustre dels escriptors catalans que compartia l'exili mexicà, no és pas estalviat, ni que sigui amb tots els respectes que mereix la seva jerarquia. La « cultura » del primer, com la ironia superior de l'altre, han tingut, evidentment, una llarga posteritat, entenimentada i llibresca, enemiga del risc i de l'entusiasme excessiu. Contra tot això, els redactors dels « Quaderns » de Coyoatcan reaccionen violentament. També cal remarcar llur posició anti-maragalliana: gosaria assegurar que el panteisme difús, l'anarquisme de gran burgès, el sentimentalisme imatjat del nostre gran líric els sembla nociu i repellant. No són pas ells, evidentment, que reivindicarien l'« Oda a Espanya ». En un dels números de llur revista és troba, precisament, una vindicació dels « saguntins » que foren, segons una hipòtesi arqueològica, els autèntics salvadors de la nostra existència com a nació.

I no cal dir, en aquest cas, que l'actitud de l'equip dels « Quaderns de l'exili » enfront d'Espanya és radical. Si en un número Ramon Galí fa un elogi notoriament agafat pels cabells de Castella — una simple precaució oratòria per poder netejar el terreny de tota acusació d'egoisme nacional — el mateix escriptor, ja en el segon número de la publicació, assegura que « **Espanya s'ha acabat** » i que « **la denominació Espanya no és vàlida per a comprendre totes les nacions peninsulars, ni molt menys representa una unitat espiritual** ». No hi ha altre patriotisme possible ni lícit, doncs, que el que inspiren els « Països » i que crea — o ha d'arribar a crear, perquè no em sembla pas excessiu insinuar que per ara no existeix — el sentiment de germanor dels nadius de les tres regions d'aquesta pàtria: catalans, valencians i balears.

* * *

No sé si he reeixit a presentar als lectors de QUADERNS — d'aquests altres QUADERNS perpinyanencs, oberts a totes les tendències, que per estar ben arrelats en terra catalana, no poden ni volen renunciar a aquest seny pairal que sembla una nosa a molts dels nostres compatriotes quan travessen l'ampla mar — el significat i el contingut d'aquesta publicació mexicana. No sabria negar que aquestes tesis, presentades amb intel·ligència i coratge com saben fer-ho els redactors de la revista de Coyoatcan, són susceptibles d'engrescar

molts catalans. D'altres, molt menys originals i concretes, ho han aconseguit en aquests darrers temps. Voldria, però, aprofitar aquesta exposició per a assenyalar alguns dels camins que s'ofereixen a Catalunya en la pròxima etapa de la seva existència, camins que són defensats per diversos grups de catalans i pels quals molts d'ells ja s'han avançat ardidament.

El primer és el que adopta les tesis de la legitimitat republicana i les estèn a la legalitat autonòmica que existia a Catalunya durant la nostra guerra. Sense tencar **a priori** les possibilitats d'una extensió, reclamada pels catalans, de les facultats de la Generalitat, aquest grup entèn que primerament li cal reivindicar les que aquesta ja tenia, posar-les de nou en pràctica, i evitar de posar en discussió constitucional un fet legal que tant va costar d'ésser reconegut, l'any 1932, pels legisladors espanyols.

Hi ha un altre corrent que va més enllà, posat que afirma que el fet de la guerra espanyola va representar una veritable denúncia del pacte estatutari i que Catalunya recupera el dret d'autodeterminació per exposar quines són les seves condicions per a una convivència amb els altres pobles, hispànics. En principi, aquestes condicions semblen ésser, segons el grup que defensa aquesta posició, les d'una organització confederal de l'Estat. Si hom respecta, tanmateix, l'autodeterminació estricta del poble català — i si es tracta d'un pacte de convivència, és impossible de defugir la discussió — els mateixos que propugnen la tesi confederal és veuran obligats a acceptar democràticament la solució que vulgui el poble català, en la seva majoria. Saben ja per endavant que aquesta serà la solució confederal? I com faran, després, per tal que aquesta sigui acceptada per la resta dels espanyols?

Per bé que, fet i fet, els mateixos homes es retroben en aquest altre corrent, em sembla just de plantejar com una solució apart la dels catalans que defensen l'existència i l'actuació de «Galeuzca», aliança permanent de Galícia, Euscadi i Catalunya. Si en un començament aquesta actitud semblava més aviat secessionista, ara es presenta com un esforç de les tres nacions perifèriques per a imposar llur voluntat i àdhuc llur política a l'Estat espanyol. «Galeuzca» és, doncs, una màquina de guerra política, el funcionament de la qual caldria veure en la realitat, quan les condicions econòmiques i socials, dissemblants en els tres pobles que la constitueixin, obliguessin a la matisació sinó a l'oposició dels interessos respectius.

No cal dir que, a Amèrica molt més que a Europa, no manquen els catalans partidaris d'una pura i simple separació. Els independentistes, com ara prefereixen de titular-se, neguen la identitat de destins i d'interessos de catalans i espanyols i simplifiquen el problema en declarar que Espanya és l'opressora secular de Catalunya i que cal trencar tots els lligams de relació. Val a dir que aquesta

posició extrema no té pas massa seguidors. Val a dir, també, que el dia que els estimables compatriotes, radicats en llur majoria de fa molts anys a les repúbliques americanes, que defensen la separació, es trobessin en condicions d'aplicar-la, cercarien probablement una nova norma de convivència amb l'Espanya que ara neguen.

L'actitud dels redactors de «Quaderns de l'exili» presenta un altre camí als destins de Catalunya. Ressuscitar la Catalunya Gran — o millor dit, posat que aquesta denominació no respon a cap realitat històrica, la unitat dels Països de Llengua Catalana — i fer que, en lloc d'un nucli de tres milions escassos d'habitants, arribem a construir cinc milions de ciutadans units en un mateix estat independent, amb sobirania total i exèrcit propi, «no aïllat» — quina seria la fórmula de relació amb la resta de la Península? — és, evidentment, una solució a llarga data. Serà fàcil esvanir els recels que sempre han tingut valencians i balears contra una hegemonia catalana? S'avindran a reconèixer que parlem diversos dialectes d'una mateixa llengua catalana? O ens avindrem nosaltres a canviar-ne el nom i a ressuscitar l'apellatiu fantàstic de «llengua llemosina», grat als renaixentistes? Renunciarà Barcelona a la seva secular capitalitat i ens posarem tots d'acord per fer de Tortosa, per exemple, centre geogràfic i estratègic dels Països, la capital? Trobarem tots un nom comú que ens englobi a tots els ciutadans d'aquest nou Estat tripartit, un nom que, evidentment, no pot ésser Catalunya, sinó Llevant, per exemple, o un neologisme compost com fou Txecoslovàquia o una simple enumeració com era «Reialme dels serbis, croates i eslovens»?

No oblidem, encara, les solucions que propugnen, dintre i fora de Catalunya mateix, alguns nuclis. Una d'elles, ens plagui o no, és la monàrquica. Convençuts de l'educació moderna del pretendent, il·lusionats en veure en la seva accessió al tron espanyol una garantia de pacificació dels esperits i també una garantia de satisfacció del patriotisme català, vexat per tants anys de tirania, enlluernats pel títol de Comte de Barcelona que llueix el fill d'Alons XIII, pels seus suposats coneixements de llengua, història i literatura catalana, i per les fermances que dóna de la seva voluntat de tenir en compte la nostra realitat nacional — potser només diria «regional», fet i fet, — alguns nuclis de catalans conservadors veuen en una monarquia liberal, duta i recolzada per Catalunya, el millor camí per a realitzar els destins del nostre poble.

D'altres homes, republicans aquests, que no defugen cap dels avantatges immediats de la solució «automàtica» del legitimisme republicà, propugnen també una tesi federal, seguint en això una tradició catalana ben viva en el nostre poble. Es diuen: la pitjor cosa per a Catalunya és que el seu règim autonòmic sigui una excepció. Fem-lo extensiu a totes les «regions» històriques d'Espanya i ningú no hi tindrà res a dir. Demanem la llibertat, no

pas per a nosaltres, sinó per a tots els espanyols. Posem-nos com a campions de l'organització federativa d'Espanya i exigim que sigui donat a tothom allò que nosaltres volem per a Catalunya. Es, declaradament, la intervenció en els destins d'Espanya, la creació d'una nova Espanya segons la concepció catalana. Es donar el patriotisme català l'exutori d'un patriotisme espanyol per construir, per fi, un estat viable. No són pas les objeccions les que mancaran a aquesta concepció. La més important és que, mal ens pesi, ni Extremadura, ni Lleó, ni Múrcia, ni els mateixos Aragó i Andalusia, més diferenciats, tenen un sentiment prou viu de llur personalitat per a omplir de contingut aquesta llibertat federal que els és donada. Les tretze — em pensò que són tretze — regions històriques del federalisme tradicional podrien reduir-se perfectament a sis o set. O bé — i aquest és el veritable camí per a arribar a una configuració exacta i viable de la realitat hispànica — hauria d'autoritzar-se la mancomunitat de les regions amb una comunitat de llengua i d'interessos. Els Països de Llengua Catalana podrien així esdevenir un fet sense ferir les susceptibilitats de cap dels seus components.

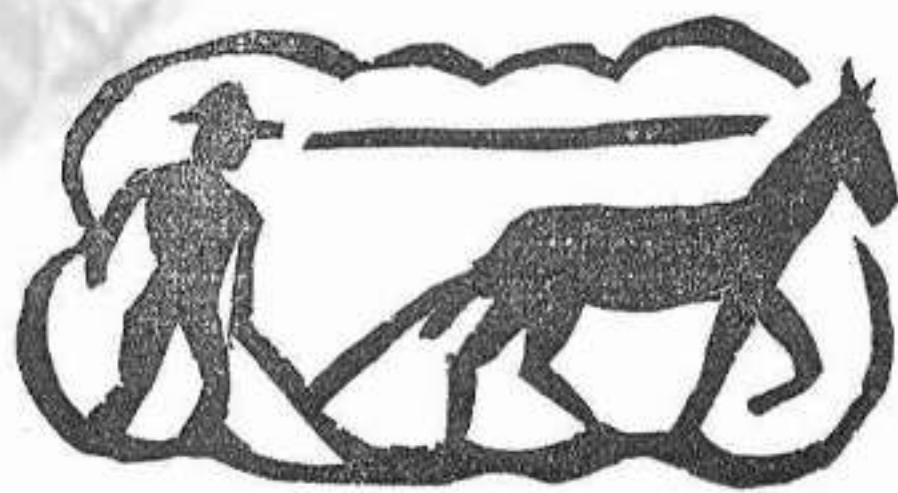
* * *

Damunt d'aquestes mateixes pàgines he exposat, fa un quants mesos, quina era la meua concepció del destí de Catalunya. Per mi, allò que cal, és que el nostre poble pugui realitzar la seva personalitat i que es fixi una missió a la mesura de la seva història i de les seves forces. Aquesta missió és, al meu entendre, — avui que l'Espanya castellana ha estat duta a les seves darreres conseqüències i al seu fracàs més rotund — reivindicar els drets que li corresponen d'intervenir en la

direcció de la comunitat hispànica. Catalunya, una de les Espanyes, que duia al patrimoni comú un dot meravellós de terres i illes unides per la simple llei del consentiment i per la força indestructible de la llibertat, ha d'esforçar-se ara, sense renunciar en res a la seva personalitat, sense disfressar la seva veu ni les seves intencions, en agafar el timó de la nau espanyola i treure-la de les roques a les quals l'ha llençada la concepció unitària i absolutista de la política castellana. Cal crear un nou patriotisme espanyol, basat en la comunitat d'història, d'interessos i de destí, i Catalunya ha d'ésser-ne el ciment. Catalunya i, — perquè no? — València i les Illes, que és segur que no es negarien pas a prendre llur part en aquesta gloriosa missió.

No pretenc pas ésser infal·lible. I trobo encoratjador per als homes que creuen en la vitalitat catalana que tants camins s'obrin avui al destí de Catalunya. Que el nostre poble triï el que sigui més convenient per a la seva grandesa. Esforcem-nos, per tant, per a presentar-los-hi amb tota claredat, sense demagògies ni cortines de fum.

Un dels joves articulistes de «Quaderns de l'exili» invoca uns mots de joventut de Miguel de Unamuno. Jo també vull emprar-los per cloure aquestes ratlles: les paraules del gran basc, patriota espanyol que sovint pogué semblar-nos anti-català, però que fou un dels homes que més bé coneixia i estimava, en terres de Castella, el nostre idioma i la nostra literatura, convenen, em penso, a tots els catalans que meditin sobre el destí de la nostra Pàtria. **«Llibertat, llibertat primer que tot, llibertat veritable. Que cadascú es desenrotlli tal com és i tots ens entendrem. La unió fecunda és l'espontània, el lliure agrupament dels pobles.»**

RECONQUESTA DEL PODER PEL PARTIT POPULAR A ROMA

per Marian RUBIO

Els excessos del poder Popular, conduït per Marius i Cinna, determinaren la reacció i aquesta la guerra civil que s'acabà amb la victòria de Sylla.

El gran general Lucius Cornèllius Sylla, instaurà el poder absolut i fou l'autor d'una de les repressions més violents que registra la història. Per la llei Valeria (82 anys A. C.) Sylla es féu nomenar dictador. La dictadura era una institució admesa a Roma, però feia ja 150 anys que no s'havia establert. Sylla no es contentà de fer revivre la vella institució, que consistia a atribuir al dictador, per un període de sis mesos, el càrrec de general en cap, amb les facultats inherents al comandament suprem. Prenent el nom de la gloriosa institució, que tantes vegades havia salvat la República, Sylla és proclamà en realitat **sobirà** de Roma i de l'Imperi. Tots els poders foren concentrats en la seva persona : legislatiu, executiu, judicial i religiós. La llei Valeria deia que aquesta concentració de poders duraria « mentre Sylla la considerés convenient ». Segons els nobles, que el sostingueren per a pujar al poder, aquesta imprecisió significava que la dictadura duraria fins que s'acabés la situació excepcional que l'havia motivada, és a dir, el temps necessari per a restablir l'ordre material ; Sylla, però, una vegada escalat el poder suprem, prescindí dels nobles, poc més o menys com Franco prescindí dels monàrquics que el portaren al poder. Sylla s'hi instal·là definitivament, i perquè ningú no hi tingués res a dir, extirpà l'oposició.

Els primers mesos de la dictadura de Sylla foren una disbaixa d'homicidis i robatoris. El patrimoni de les víctimes passà al tirà i als seus amics. Metella, muller de Sylla, els seus lloctinents Licinius Crasus i Emilius Lepidus, els agents de la persecució Sergius Catilina (patrici) i Chrysogonus (llibert), es repartien el botí, mentre el baix poble s'aprofitava de les primes ofertes als delators i assassins. Les llistes de proscrius no s'acabaven mai. La neutralitat política no era una protecció, si el malaguanyat tenia béns que agradaven a un de la banda. Plutarc conta que Quint Aurelius, fent el badoç davant d'una llista de proscrius, fixada al Forum, hi trobà el seu nom : « Pobre de mi ! » — cridà, ple d'estu-

por — « Es la meua finca d'Alba que em persegueix ! ». Reconegut, a causa d'aquesta exclamació, fou assassinat per un dels curiosos que cobrà els dotze mil diners de prima. El terror no respectà ni els morts. Les tombes foren saquejades i las despulles de Màrius i els seus amics llençades al Tíber.

Per a comprendre la importància de la repressió **blanca** feta en el nom de Sylla, res és més interessant que el discurs de Ciceró « Pro Sextus Rocius ». Rocius, un dels ciutadans més importants d'Amèria, poble situat a l'Ombria, havia estat assassinat a Roma quan tornava d'un sopar. En aquell temps, les proscripcions de Sylla ja havien acabat. Rocius per altra banda, mai no havia estat inscrit en la llista de proscrius, perquè era un membre caracteritzat del partit de Sylla. Rocius, però, tenia béns considerables, i Chrysogonus, el llibert, privat del dictador, s'apoderà d'aquests béns que valien sis milions de sextercis, pagant-ne dos milions. Rocius, tenia un fill, Sextus, i per por que reivindicés la successió del seu pare, Chrysogonus imaginà de fer-lo condemnar per parricidi. Ciceró que el defensà en un discurs que és un dels testimonis més brillants del que fou la tirania de Sylla ; exclamà : « Més valdria anar a habitar amb les feres que conviure més temps amb aquesta salvatgeria ».

Fa 21 segles ja es practicava la política que avui s'anomena política totalitària ! No cal, doncs, que m'estengui a explicar els horrors del terror blanc de Sylla ; de sobres sabem el que ha passat a casa nostra, i no cal tenir molta imaginació per a canviar els noms i els llocs a fi de sentir-nos entre els braus romans de l'època pre-cesariana.

Jo no he agafat la ploma per aquesta feina. Si parlo de la tirania de Sylla és per a explicar que fou tan terrible la repressió que els seus efectes duraren fins a l'any 46 (A. C.) en què Cèsar, prenent en mans el partit popular, capgirà la situació. Tot acaba en aquest món, i l'obra de Sylla no fou una excepció d'aquesta regla. Trente-sis anys foren, però, necessaris perquè el poder canviés de mans, i encara calgué tota l'habilitat i l'ambició de Juli

César per a anul·lar els efectes de l'obra de destrucció del partit popular, a què s'havia lliurat Sylla, servidor de la reacció.

Sylla abdicà el càrrec l'any 79 (A. C.). El Senat, que jugà la carta de Sylla, havia estat defraudat pel dictador i en abdicar aquest, cregué arribada la seva hora. Ben aviat, però, compregueren els nobles que havien obert un camí a l'ambició dels generals i que havent matat la legalitat per a defensar els privilegis, aquests no tenien altra defensa que la força. En las primeres eleccions consulars que seguiren l'abdicació de Sylla, un dels nous cònsols, Lepidus, ja començà a mostrar ganes de fer-se l'amo. Lepidus cercà el suport dels populars, va pendre les armes contra el Senat i fou batut.

Per altra banda, el lloc-tinent de Màrius, Sertorius, s'aixecà a Espanya contra el Senat. Pompeu, lloc-tinent de Sylla, va liquidar aquest intent de redonar el poder als amics de Màrius.

Igual insuccés va tenir la guerra dels esclaus, dirigida per Spartacus.

Però, si el Senat triomfà d'aquestes revoltes, la Constitució republicana no retrobà la seva antiga força. En realitat fou un general, Pompeu, qui, amb les atribucions excepcionals que li foren donades pel Senat, salvà la situació reiteradament compromesa. Però cada vegada que un general salvava l'ordre material, substituïa l'ordre jurídic que al final perdé tota autoritat.

Els homes més fins del Senat es donaren compte de la situació. Havien de transigir amb el partit popular i desfer suaument l'obra de reacció de Sylla, o bé havien de condemnar-se a perpetuar la tirania, sota l'espasa d'un general. Per això es pot dir que el crepuscle de l'oligarquia, que Sylla havia restaurat, començà immediatament que Sylla desaparegué. Els nobles varen poder sotmetre fàcilment Lepidus, Sertorius i Spartacus. Però, per a fer-ho, evitant al mateix temps que els generals s'apoderessin del govern, tingueren d'abrogar certes lleis de Sylla, lleis que en limitar el lliure joc de les institucions republicanes encoratjaven l'ambició dels militars. Per a evitar trobar-se entre uns militars descontents i una opinió indeferent, calgué entrar pel camí dels acomodaments i de la compromissió amb el partit popular.

Les analogies d'aquesta situació amb la del govern Casares, incapacitat per a declarar l'estat de guerra en 1936, perquè l'estat de guerra era la mort de la República i forçat en conseqüència a transigir amb l'agitació popular, resulten colpidors.

La conveniència d'entendre's amb el partit popular portà al Cònsol C. Aurelius Cota a fer la pau amb els seus adversaris. (75 A. C.). A força d'oratória neta i persuasiva i de reformes de detall, tractà d'evitar una revolució. Per a conseguir aquest fi va obtenir del Senat dos decrets sobre la disminució del cost de la vida; aquests dos « senatus-consultus »

foren molt ben rebuts pel poble. Encoratjat per la popularitat que li varen valer, Cota avançà en el camí de la pacificació o suprimí la incompatibilitat, decretada per Sylla, entre el Tribunat de la plebs i l'ascensió normal vers les més altes magistratures. Donant més dignitat als Tribuns volgué estalviar-se de donar-los-hi més força.

Aquesta primera concessió, que potser en el pensament de Cota devia ésser la darrera, fou, al contrari, la porta oberta a futures reivindicacions. El règim de Sylla (com el de tots els dictadors contemporanis) solament era possible sota el terror. En cessar la por, s'acabà el règim. Però si les concessions no desarmaren els populars, perllongaren la permanència del partit de Sylla al poder.

El partit popular desfet per les armes de Sylla i arruïnat pel terror blanc fou cada dia més exigent; però manca de força per a agafar el poder fins 36 anys després.

Durant aquells 36 anys el partit popular aixecà poc a poc el cap. La història de les concessions que li foren fetes pels aristòcrates és inacabable; però la noblesa guardà la clau de la caixa — de l'Erari — fins a Farsàlia.

El Senat, continuant la seva política de pacificació, ratifica la disposició del Tribú Plautius, dictada per iniciativa de César, jove patrici, nèt de la vídua de Marius, disposició en virtut de la qual eren amnistiats els partidaris de Lepidus.

En el mateix sentit l'any 72, el Senat autoritzà una llei obligant als compradors dels béns confiscats durant les prescripcions de Sylla, a pagar-ne el preu a l'Erari.

Aquesta evolució s'accentuà amb l'hegemonia de Pompeu. Tornant triomfant de la guerra contra Sertorius a Espanya, un dels Tribuns de l'any, Lollius Palicanus, acompanyat d'una multitud, dirigida pel Tribú, ovaciona a Pompeu, que era particularment sensible a aquesta mena de manifestacions. Aprofitant l'entendiment de Pompeu, el Tribú li arrabassà la promesa de restablir totalment els drets dels Tribuns. Elegit Cònsol, Pompeu, complí la seva paraula. Poc temps després d'haver pres possessió, junt amb el seu col·lega Crasus, proposà la llei donant als Tribuns la llibertat d'iniciativa legal i el dret dit **d'intercessió** o sigui de veto. L'**intercessió** dels Tribuns era l'arma més forta de què disposava el poble, car podia aturar completament la tasca de govern del Senat.

Sylla havia donat als nobles la facultat exclusiva d'administrar justícia. No cal dir que la noblesa havia abusat d'aquest privilegi. A l'entorn del procés contra Verres — ex-Governador de Sicília — que donà lloc a una acusació de Ciceró que posà en evidència la corrupció de la justícia de classe, la facultat d'administrar justícia fou distribuïda entre tots els estaments socials.

Pompeu, en inspirar aquesta mesura, i abans en redonar llur categoria tradicional als Tribuns, s'havia assegurat el sufragi de la plebs per a cercar nous

comandaments extraordinaris. El que César realitzarà més tard, Pompeu va estar a punt de fer-ho : servir-se del partit popular per a abatre definitivament la noblesa, única que era capaç d'impedir l'exercici del poder absolut. La història aixecà contra Pompeu el greuge de no haver fet aquesta maniobra, com si no haver abusat del poder pogués ésser mai un motiu de censura.

Coincident amb el moment en què desapareixen pas a pas les lleis de Sylla, entre els anys 69 i 68, la Mar Mediterrània fou invadida pels pirates... La situació de Roma esdevingué angoixosa per manca de proveïments. Al mateix temps la guerra contra Mitridates a l'Orient, anava malament. La notícia de la catàstrofe de Luculus havia provocat a Roma una profunda depressió. Tot donava la sensació d'una crisi gravíssima. Per acabar d'un sol cop amb tots els mals de la guerra exterior i de la pirateria, el Senat fou invitat pel Tribú Gabinus a designar un Pro-Magistrat al qual seria donat, per tres anys, el comandament de tots els mars, des del Bosfor i la Síria fins a les columnes d'Hèrcules (Gibraltar), sobre totes les costes fins a 50 milles a l'interior, amb el dret de reclutar entre els antics pretors 15 llegats per a secundar-lo ; equipar 200 vaixells i enrolar totes les tropes que fossin necessàries. La mesura era, en realitat, la Dictadura. Per consegüent, els senadors manifestaren llur recel. Ciceró conservà una reserva hostil. Catulus i Hortènius començaren una campanya d'oposició serena. Calpurnius Piso esclatà en inults : « Si Pompeu — digué — vol jugar el paper de Romulus, que pensi que acabarà com Romulus ! » El Tribú Gabinus, iniciador de la mesura, fou obligat a escapar vers el Forum i allí, prenent el poble com a testimoni de les violències a què estava exposada la majestat del Tribunat, conjurà el poble a seguir-lo, i envaint el Senat, dispersà els senadors. La llei passà llavors sense noves dificultats.

Pompeu dominà els pirates i continuà la guerra d'Orient. El seu èxit fou sense precedents, com la glòria que li fou reconeguda per tots. Cap **Imperator** no havia reunit més territoris ni més riqueses. El seu èxit semblava legitimar el seu despotisme. En realitat, qui podia rivalitzar amb Pompeu dins una Roma que gràcies a ell estava plena d'or i que havia arribat a una potència sense precedents ? Un nou Sylla havia escalat el poder ; però el nou dictador no rompé ni amb el poble ni amb el Senat.

Adhuc així, el partit popular no desarmà. L'hora de la revenja s'apropava i aquesta semblava haver d'ésser executada per un altre noble, César.

Per una curiosa paradoxa, Juli César, aristòcrata que exagerava la qualitat del seu naixement, fou l'home a qui el destí assignà la tasca de reparació de les injustícies de Sylla.

Jo no comparteixo l'admiració de Juli César que els escoliastes fiquen al cap dels estudiants. Roma, conqueridora del món i mestressa en l'art d'organitzar les conquestes, tenia una **constitució**. L'en-

riquiment enorme dels patricis, el confusionisme religiós i la corrupció de costums són causes que solen invocar-se per a explicar com aquella **constitució** perdé la seva autoritat. La causa més important, però, de l'enfonsament de la **constitució** de la República romana fou la **incapacitat** dels polítics d'aquell temps d'adaptar-la a l'Imperi immens, creat per les legions romanes.

Juli César, davant de les dificultats d'aquella adaptació, decidí acabar amb el règim republicà. Els Emperadors, a través els segles, lloaren llur precursor César ; els poetes cantaren els èxits d'aquest home excepcional. Per aquesta raó, la glòria de César fou universalment proclamada. En realitat Juli César, en fundar l'imperi, no féu altre cosa que reconèixer la seva **incapacitat** per a donar a Roma un sistema jurídic millor ; una nova **constitució**. El poder personal es el remei que prenen els pobles, la salut dels quals no permet de viure sota una llei superior a tots els ciutadans. El poder personal és la confessió de la impotència dels pobles per a viure com a pobles civilitzats. Sota les glòries de Juli César ja s'endevinen, les desgràcies que, quatre segles més tard, obriren les portes de l'Imperi als pobles del Nord, i inauguraren l'època més trista de la Humanitat : l'Edat mitjana.

Juli César fou el cirurgià que tallà en la carn viva del malalt per perllongar-li la vida. Si hagués estat realment genial, hauria creat per a Roma un **règim jurídic** que hauria permès als pobles de l'Imperi de conviure pleagts en lloc d'ensorrar-se sota el pes feixuc de l'arbitrari. Aleshores Roma hauria suportat la Revolució cristiana com suportarà Anglaterra l'adveniment del socialisme i hauria vençut els bàrbars com l'Imperi britànic ha vençut els alemanys.

El que diré per consegüent sobre Juli César, « leader » del partit popular i de la revenja contra Sylla, no serà un elogi dels que, per acabar una dictadura, es fan dictadors. Parlaré de César perquè amb ell retornà al poder el partit popular que Sylla creia haver exterminat, com tants dels nostres contemporanis han cregut, en circumstàncies semblants, haver exterminat l'oposició.

César va néixer el 13 de juliol del 101. La seva tia paterna, Júlia, era esposa de Màrius, i ell mateix als 17 anys, s'havia casat amb Cornèlia, filla de Cinna, el segon « leader » del partit popular. Aquest matrimoni i lligams de família, quasi li costaren la vida. En efecte, Sylla el comminà a què repudiés la seva muller, i César gosà desobeir-lo, a desgrat que no tenia més que 19 anys i eren molts els nobles, àdhuc els de categoria consular, que havien donat l'exemple de la claudicació. Per a fugir de la còlera de Sylla, César s'exilià a Asia.

Els últims temps de la República romana es caracteritzaren per la invasió del luxe oriental. L'aspecte més esclatant i exterior de les civilitzacions, que és el luxe, s'incorporà als costums de les velles famílies romanes que, abans, posaven llur orgull

en l'austeritat. El luxe produí un relaxament moral. Les matrones, que havien estat el nervi de Roma, es llençaren a la vida de plaer i a la política. Els divorcis estaven a l'ordre del dia i els nobles s'estimaven més tenir moltes dones que molts fills. Pompeu, Ciceró, César, Cató, tots s'han divorciat al menys una vegada. Catilina, Clodius, Marc Antoni, exhibien ostensiblement llurs amigues, i àdhuc l'auster Ciceró, que parlava en públic contra els costums, dinava amb plaer amb les amigues dels seus col·legues.

En l'art, en la literatura, en la filosofia i en la religió, es propagà per Roma tot el que venia de Grècia.

Es vivia, per consegüent, en un estat de plena transformació, Roma no assimilava les doctrines i les novetats que arribaven de l'Est. En èpoques en què el pensament del poble no és fixa, la tirania troba camí fàcil. La descomposició era general i la impossibilitat de reparar-la ostensible. La tirania podia semblar a alguns el remei d'aquell desordre. L'ambició de César el portà a aquesta interpretació. Sylla fou el primer a descobrir aquesta ambició del jove patrici: « Desconfieu d'aquest adolescent — digué segons Suetoni i Plutarc — en ell hi ha la pasta de diversos Màrius. »

Es impossible en aquest article resumir l'ascensió de Cesar al poder. Les habilitats, els canvis de direcció, les traïcions, que constitueixen la història de César. El món ha fet d'aquest personatge un dels més gloriosos, però la història no és sempre justa. No és lícit judicar els homes pel resultat, deixant de costat els mitjans utilitzats per reeixir. Però, àdhuc els qui tinguin aquesta manera de procedir i vulguin jutjar Juli César pel resultat obtingut, hauran de reconèixer el que abans he dit, que, l'Imperi, fou una regressió i que estava prenyat del desastre que, quatre segles més tard, enfonsà el món occidental.

El que hi ha de cert, però, és que Juli Cesar — encertat o equivocat — fou una gran personalitat. S'ha dit d'ell, que si hagués volgut ésser orador, hauria eclipsat Ciceró. El dia que féu de general, fou el millor dels generals, i quan va assolir el poder, fou un governant exemplar, model entre tots els que han exercit el poder personal.

La victòria de César, que fou la victòria del partit popular, va produir com a primer efecte la desaparició dels partits. César, amb una política de condescendència, de cara als nobles, va obtenir que els darrers defensors de les llibertats antigues s'adherissin al nou règim. De cara al poble, que l'havia sostingut, féu una política de moderació. La plebs de Roma es va sotmetre sense discussió, com hem vist que ha succeït durant els últims anys, en tots els pobles on s'ha creat un poder de tipus personal, sigui de dreta o d'esquerra.

Assolida la victòria després de tants anys de desordre, el principal desig de les masses fou trobar la tranquil·litat. César havia procurat, durant tota

la seva actuació política, actuar per sobre la massa dels seus conciutadans, saltant la barrera mitjançant la qual els partidaris isolen de les masses els qui s'aixequen sobre d'elles. Arribat al poder suprèm continuà aquesta política.

César va reprendre l'obra de Sylla, però la basà en el partit del poble. A més oposà la mansuetud a la crueltat del seu antecessor. Des dels començos de la guerra civil havia menyspreat la venjança. En la victòria no es dementí. La nit de Farsàlia caigueren a les seves mans els arxius de Pompeu. César els va fer cremar i refusà embrutar-se en represàlies. César no feu cap víctima fora del camp de batalla. Expiar la matança per la matança i la sang per la sang, era una mena de justícia que, segons César, estava reservada als bàrbars. Cada vegada que sentí créixer la seva força, César es mostrà més indulgent.

La clemència de César arribà a límits extraordinaris. El cònsol Marcelus s'havia caracteritzat per la seva vehemència contra César. En va Ciceró, havia insistit prop de Marcelus per què aquest acceptés l'amistat de César sotmetent-s'hi. Marcelus es refusà. Els seus amics prengueren finalment la responsabilitat d'arreglar les coses, i en una sessió del Senat, rodejaren a César per a presentar-li una petició de gràcia. César va posar de manifest amb tristesa la injusta actitud del seu protegit; el mal que Marcelus li havia fet en el passat i el que pensava encara fer-li. Però després, sobtadament, interrompent-se ell mateix i fent veure que es dirigia a Marcelus, com si aquest hagués estat assegut en un escò de cara, digué: « Marcelus, mira les ofenses que m'has inferit, mira els complots que has fet contra mi. No importa, ja que aquest és el desig d'aquesta gran Institució que és el Senat, jo et perdono ».

A aquestes paraules, els nobles prorromperen en explosions d'agraïment i d'alegria; tots els senadors felicitaron successivament a César i quan arribà el torn a Ciceró, el gran orador, que, com a protesta contra el règim dictatorial s'havia jurat de permanèixer en silenci en el seu escò, no pogué contenir-se i improvisà un llarg i sentit discurs de gràcies, que resta un dels seus més bons discursos.

César havia escalat el poder sobre el partit popular, i en la victòria sabé repartir el poder amb els seus adversaris. La victòria del partit popular a Roma, després de les violències de Sylla, vingué tard i fou incompleta perquè César exercí el poder amb moderació. Potser és perquè César no abusà de la victòria que fou assassinat. Es perquè sabia aixecar-se sobre les passions polítiques que ha passat a la història com un dels primers entre els romans.

Fou ell, en tot cas, el que esborrà definitivament la legislació de Sylla que era, per una gran part dels romans que havien lluitat amb Màrius, un estigma semblant al que el general Franco ha llençat sobre nosaltres.

ELS REMEIS DE L'EXILI

NOTES PER A UNA PSICAGOGIA DE L'EXILIAT

per Josep SOLANES

L'exili només té un remei: el repatriament. Els polítics són els encarregats d'administrar-nos-el, però llur intervenció no pot ésser, per desgràcia, tan ràpida com tothom desitja. Que ens sigui permès, doncs, d'esmerçar en la recerca de palliatius una part del temps que consumim en l'espera de la droga heròica. S'escau, per altra banda, que l'exili és com una malaltia que sovint ataca — i aquest és el nostre cas — clients et metges a la vegada: els que han pres sobre si el treball de deslliurar-nos-en, en pateixen tant com nosaltres mateixos. I deu ésser perquè hom no acaba mai de creure del tot en una medicina representada per terapeutes malalts, que els exiliats tan freqüentment desvien els ulls que tenen fets en els que ara no'veuen més que com a companys de misèria per a adreçar-los ben lluny, vers l'esperança consoladora d'una intervenció estrangera, ideal que somnien revestida dels atributs sagrats de l'acte mèdic veritable: és a dir, com éssent desinteressada i totalment reparadora.

S'ha discutit si del fet de la victòria franquista, el problema a resoldre pels catalans és polític o bé jurídic. El que ens sembla evident és que, per als que la tal victòria ha menat a l'exili, al costat de l'un o de l'altre — o de tot dos — se'n planteja un tercer, el psicològic, que la transcendència i la urgència dels primers no ens ha de fer minimitzar. Interessar-se per les sofrències de l'exili amb mires a trobar-ne la correcció o l'aprofitament espiritual en el terreny mateix on es pateix no serà certament de més.

Tothom està disposat a admetre que l'exili és una amenaçadora deu de perills i que la salut del cos com la de l'ànima cada dia hi és posada a prova, però ningú no voldria acceptar que pel sol fet d'ésser un exiliat, es sigui ja un malalt. Hom es sent ésser diferent en sentir-se desterrat, però sent al mateix temps que la diferència que en ell registra no és ben bé de l'ordre de la malaltia. Qui podria pretendre el contrari? Parlar, per exemple, dels exiliats en general com de desequilibrats i nerviosos seria no solament impertinent, sinó també erroni. Si sovint s'escau que l'exiliat afirmi — sobretot en comentar la conducta d'altri — que «tots acabarem bojos», això no vol dir que admeti

seriosament que l'exili compromet de per si la estabilitat mental de les seves víctimes. Més aviat és al revés: així que a soles amb ell mateix comprèn que no li cal dramatitzar i no se sent obligat a recórrer a cap actitud fàcil d'excusa pels oblits o pels errors que, ell com els seus companys, ha comés durant el dia, aleshores, en confessar-se en la intimitat, el desterrat sovint es descobreix no tan assenyat com abans, sinó més. L'experiència que jutjava desmoralitzant la sent ara com quelcom que l'ha enriquit, que l'ha assentat en una maduresa amarga si es vol, però en la que es complau (1).

I és que realment l'exili no és una malaltia sinó una prova. Es un mal, però un altre mal que la malaltia. Si alguna relació hi ha entre l'un i l'altre

(1) Allà on l'exili ens sembla, en Patologia mental, ésser un factor extremadament nociu no és en la motivació dels trastorns, sinó en llur evolució, de manera que si el seu valor com a causa de malaltia és dubtós sinó nul, la seva actuació en l'entreteniment i en l'agreujament dels símptomes, la creiem innegable. Dels catalans que s'han refugiat a França, un cert nombre han sucumbit a la folia. Aquest nombre és superior al que la mateixa massa de població hauria donat si l'exòde no hagués intervingut? Vet ací el que, mancats totalment d'estadístiques com estem, no podem respondre. Hi ha lloc, de totes maneres, de pensar que la resposta a fer és probablement negativa. Però sigui quina sigui la importància de la xifra, el cert és que els que es troben constituir-la pateixen més i es curen en menys nombre i més lentament del que haurien fet a Catalunya. Perduts en manicomis francesos, voltats de malats, infermers i sobretot de metges que només entenen a mitges — i que per tant només a mitges poden complir amb llur missió tot i la bona voluntat que hi posen — molts compatriotes passen a França un calvari que reté massa poc el pensament. Llurs famílies i amics ignoren, de vegades, on es troben, i ells mateixos sovint ni pensen en buscar a ningú. Encara hi ha més: no és impossible que algun d'ells hagi estat internat en un temps on l'ús de papers falsos era freqüent, sota un nom que no és el seu. Una pregunta ens podem fer. Quan arribi l'hora d'entornar-se'n, se sabrà exactament qui són i d'on són els malalts que es repatriaran? Es segur que hom no se'n descuidarà cap? Els nous organismes de govern constituïts a l'exili tindrien en la identificació i en l'ajuda dels refugiats malalts mentals una feina molt útil, a fer tot seguit.

no és la que existeix entre dos diferents individus de la mateixa espècie, sinó entre dues espècies distintes, per bé que del mateix gènere. Totes dues són un flagell, però no la mateixa mena de flagell. Les malalties, en efecte, són també una prova. L'home que emmalalteix sent que no és solament la seva salut allò que està en joc. Quin sentit tindria sinó parlar de « coratge davant de la malaltia »? La infecció, el traumatisme, la dolor exigeixen d'ell una actitud, constitueixen un « test » que ha de passar, de manera que la seva dignitat d'home sigui salvada sigui quin sigui per al seu organisme el desenllaç. Acte de llibertat, aquesta presa personal de posició en el si de la malaltia és allò que fa que el metge pugui dir que no hi ha malalties sinó malalts, allò que porta el creient a demanar a Déu que li permeti de saber beneficiar de la dolença, allò que permet al psicòleg d'estudiar la malaltia com una conducta.

Quan estem en plena salut sabem bastir sobre les bases d'un material biològic que a tots ens aparenta, una personalitat que cadascú de nosaltres sent i fa sentir com distinta. Perquè no ocurriria el mateix fora de la salut? El sentit de la prova que ens és proposada en emmalaltir és el de donar, malgrat les noves condicions de vida que la sofrència imposa, testimoni de la nostra llibertat — testimoni tant més preciós com més s'encongeixi, pels automatismes que el mal desencadena, el camp en el qual ha de manifestar-se. La prova a la què som sotmesos per l'exili no té pas una significació diferent. Hi ha exiliats, i no pas un exili que esborri a profit d'una monstruosa fesomia única els rostres de totes les seves víctimes. No són pas solament els creients els que voldrien que els desterrats sabessin beneficiar de l'experiència que atravesen: en la llunyania de la pàtria, són molts els que desitgen que els seus homes representatius retornin, però que retornin « havent après quelcom ». No són pas solament aquells que fan una professió de la Psicologia els que veuen en l'exili una conducta en la que l'home es retrata tot acomplint-se: són tots aquells, nombrosos, que declaren que « els exiliats ja no podran enganyar ningú » car « en l'exili cadascú ha fet veure ben clar la mena de persona que era ».

L'afirmació de si mateix, l'expressió de la inalienable llibertat de l'home ha d'efectuar-se, en la malaltia, a través del joc complicat de factors anòmals de tipus orgànic — tots els quals són reduïbles, a una sola entitat, vàlida, si se la considera en gros, per cada un dels éssers individuals que la pateixen. En l'exili de la mateixa manera, l'afirmació personal ha de fer-se per la superació d'un conjunt igualment anormal d'elements sobrevinguts. Aquests elements, evidentment, seran més aviat psicològics que orgànics. Seran, però, aproximadament, els mateixos per a tots els que suporten l'expatriació forçosa. En un article anterior provarem d'estudiar-los. Després d'haver mirat d'esta-

blir en ell allò que fa de tots nosaltres un exiliat, ens pertoca avui d'intentar definir quin exiliat fa cadascú de nosaltres i com arribem a fer-lo.

Collocant-nos, com ens hem col·locat, en un pla exterior a la política, parlar dels remeis de l'exili només pot tenir un sentit — sentit que serà metafòric sempre — si precisem els diversos tipus d'home que l'exili revela per tal de triar entre els que així ens siguin proposats, aquell en el qual la dignitat humana brilli amb esclat més pur, que mereix que ens esforcem de reproduir en la nostra persona: Aquell en el qual — i no és aquest el sentit del mot **Psicagogia**? — hem de mirar de conduir la nostra ànima.

• • •

En el treball al qual ens hem referit feiem veure com, analitzat des del punt de vista de l'individu, l'exili pot ésser comprès com un fenomen que es produeix en tres plans: el psico-social (caracteritzat per la vida en vas clos), el psicològic-fenomenològic (perturbació del temps viscut o interior) i el bio-psicològic (contrariació de l'instint gregari) (2). Ens enganyariem, però, si prenem la triple sèrie de trastorns pels quals l'exili s'expressa, com els elements pels quals un home concret — l'exiliat que té un nom i un cognom — podria ésser definit, car ells no expressen l'home sinó més aviat allò que el disminueix. No podem comprendre certes reaccions de l'exiliat sense tenir-los en compte — com ens ho demostrà l'anàlisi de la seva tendència a la discòrdia — però no comprendrem l'home sencer sense tenir present, al costat de la força limitadora dels factors generals esmentats, les formes particulars per les quals aquests es manifesten en cadascú i, sobretot, la manera personal que cadascú de nosaltres té de resistir-hi, d'adaptar-s'hi o de servir-se'n. De la nova realitat psicològica en la qual l'exili ens installa, de vegades sentim més que altra cosa la intrusió paralitzant dels factors al·ludits — i és aleshores que parlem de tornar-nos boigs, d'alienar-nos, de no ésser més nosaltres. Però, d'altres vegades, sentim principalment la força que en nosaltres suscitena, la batejem amb el nom d'experiència i tenim la joia de comprovar que el nostre ésser sap enrobustir-se en els perills i enriquir-se amb les misèries.

Però no tothom té la mateixa idea del que és la fortuna espiritual. Pot creure's que se l'ha asco-

(2) Vegi's: **El clima de discòrdia de l'exili - Notes per a una Psicologia de l'exiliat**, QUADERNS, Abril 1945. Que se'ns permeti tot i el retard d'esmenar una errada que es filtrà en el nostre text. En la pàgina 15, segona columna, el paràgraf que comença a la ratlla 48 ha de dir: « el patriotisme no es marceix pas, però s'esclerosa i es converteix en meditació de doctrinari » — i no de « destinatari ».

lit quan, a través de l'amargor de lliçons que semblen desenganys, s'ascendeix a una reflexiva serenitat al nivell de la qual, l'antiga passió és encara una força, però ja no és una inquietud. Hi ha, amb tot, qui es creu ric perquè, enmig del trasbals, ha canviat les il·lusions que la tempesta marcí per la fortitud egoïsta del cinisme. Aquest és el cas d'un cert tipus d'exiliat, la silueta del qual provarem de delimitar a grans trets.

LA «MENTALITAT DE SOBREVIVENT».

Durant la guerra civil es sentia contar una historieta que s'explicava com un acudit, però en la qual hem de veure quelcom més que un acudit: «— I tu, què fas? — preguntava algú — Jo, responia l'al·ludit, estudio per a sobrevivent ». Aquells a qui aquesta sortida ens feia riure i que la trobàvem prou enginyosa per a repetir-la, potser no pensàvem prou aleshores en la trista filosofia que l'inspira. Remarquem bé que en ella tota l'ambició apareix fixada no en el viure sinó en el sobreviure — en viure per damunt de... en viure més que... Sobreviure a qui? a què? A la multitud de compatriotes el sacrifici dels quals es dóna per descomptat i per inevitable i de la sort dels quals el nostre somriure sembla dir que ens en desinteressa. I sobrevivint-los, sobreviure a la societat que tots plegats, els que sucumbeixen com els que resten, es troben constituir; durar més que les regles que la presideixen; allargar la vida fins més enllà d'aquel conjunt que créiem amable de companyies i de conviccions.

L'any 1940, el Dr. Folch i Pi donà al Club Ramon Llull de Tolosa, una conferència molt interessant, «Patalogia de l'exili», que meresquès els honors d'una llarga discussió. El Prof. Bellido hi intervingué fent, poc més o menys, la declaració següent: «El que caldria que diguéssim és si ens trobem ací com un aplec de gent diversa reunida per l'atzar d'un naufragi en una platja desconeguda, o bé com una comunitat coherent de persones lligades per quelcom més que per la semblança de les nostres necessitats físiques». Després d'una experiència de cinc anys, podem suposar que si s'hagués obligat a tots els exiliats a pronunciar-se, no haurien mancat aquells qui, si ho haguessin fet sincerament, haurien optat pel primer terme d'aquesta alternativa posada amb tant d'encert. Són aquells mateixos que de debò estudiaven per a sobrevivent en temps de la nostra guerra; aquells que en el naufragi — en el nostre cas el de gairebé tot un poble — després d'haver-se disputat els botes de salvament, semblen no tenir esma per altra cosa que per a cercar qui ha d'ésser el menjat quin és el seu cercle — naufrag o no — que pot ésser més impunement despullat.

La dissolució de la societat on estàvem integrats operà, en molts de nosaltres, l'alliberament de la força

brutal dels apetits egoïstes. L'aplom amb el qual véiem a alguns dels nostres compatriotes moure's — i moure's amb profit personal — en una terra difícil, prové en alguns casos de què la desaparició de la comunitat que vetllava per l'observança de la ètica per la qual havíem estat formats, legítima, als ulls d'unes certes persones, totes les maneres possibles de fer el viu. El «débrouillage» — un dels mots francesos que s'aprenen més depressa — pren el lloc de la moral. Si se'ns permet d'ésser una mica irònics, podríem dir que la mentalitat de sobrevivent ve caracteritzada més que per ésser la del vivent enmig dels morts, per ésser la del viu enmig dels vivents i dels morts: la d'aquell que no s'embarassa d'obligacions que ja no són més que un record i, en la crisi que aixafa als altres, troba la força de tirar al dret.

Convé notar que la qüestió que ara ens ocupa depassa la política. El tipus d'home sobre del qual fixem l'atenció no té, en el fons, res a veure amb el d'aquell que per descoratjament o per sentir-se convertit a una ideologia distinta, es desinteressa del seu partit. Sovint, és cert, existeix un paral·lel entre la conseqüència política i l'honestedat. Però hem d'admetre, de totes maneres, que hom pot allunyar-se de la lluita activa, rectificar-se i fins i tot negar-se políticament, sense que la evolució i àdhuc la regressió en un tal terreny impliqui necessàriament un recul ètic. I per contra, hem d'admetre també que hom pot seguir essent — almenys en aparença — fidel a la doctrina amb la qual s'expatria, i ésser, en l'exili, un dels exemplars més reeixits d'aquesta mena d'homes que al·ludim — la dels que més s'escolten a ells mateixos i a llurs necessitats i menys cas fan dels deures comuns als homes de tots els partits.

En tot cas remarquem que, encara més fortament que en l'exili, aquest estat d'esperit que l'avidesa i l'amoralitat caracteritzen és també, en certa manera, si hem de creure el testimoni de les velles cròniques, el propi de les ciutats víctimes d'una epidèmia greu. Aleshores — recordem-nos isolament de la pesta de Florència — els ciutadans semblen migpartir-se entre l'efusió mística a la qual empeny l'amenaça general de mort i una set de plaers que la mateixa amenaça excita i que la desorganització social convida a satisfer sense miraments. En les ciutats pestíferades hi ha lloc, per als que encara viuen, de considerar-se ja morts i de sentir-se així deslligats de moltes i ben enfadoses responsabilitats. I l'exiliat és des d'un cert punt de vista un traspassat. No està fora del món, però està fora del seu món. Havent-li arrabassat tots els drets, hom els hi ha concedit tots «Tot està permès a qui tot està prohibit», ha escrit Victor Hugo parlant precisament de l'exili. I la veritat és que per a tots semblen haver-se aflluïxat els llaços ètics. Uns aprofiten més que altres del relaxament, però tots l'acusem poc o molt amb la nostra conducta — si més no amb la

tolerància que practiquem vis-a-vis dels que més desvergonyidament se'n serveixen. L'escàndol sembla haver perdut molt del seu terrible prestigi. En les relacions d'home a dona, per exemple, quants casos veiem d'associacions equívokes que, en la pàtria, no haurien arribat a ésser establertes o que, en tot cas, no haurien estat mai tan francament exhibides?

Malgrat que cadascú de nosaltres ha sentit més d'un cop l'atracció d'aquesta vida fàcil que s'estén a l'altra banda dels escrúpols, no en resulta menys que aquesta mentalitat de sobrevivent — que se'ns permeti, per entendre'ns de batejar-la així encara que això comporti el donar una significació potser massa parcial al mot que li donem per nom — inspira la reprovació de la majoria. El nostre menyspreu per ella, amb tot, no ens ha de fer ignorar que pel fet d'adoptar-la, l'angoixa de l'exili pot ésser vençuda. En la catàstrofe que ha nivellat tants d'edificis, hom pot fer la troballa de quelcom de sòlid: el jo físic i totes les disposicions intel·lectuals i afectives que concorren al seu cultiu tot fent oblidar el conreu de la personalitat moral. Però el desenvolupament de l'egoïsme és un remei pitjor que la malaltia. No se'n poden trobar d'altres?

EL « CORIOLANISME ».

Tinguem present, en la recerca, que l'egoïsme no s'encarna pas en una forma única. El jo de l'exiliat que hem vist dilatar-se fins a esdevenir vergonyosament devorant, i expressar-se en una conducta baixament materialista, pot prendre figures diverses i actituds diferents — àdhuc la de l'abnegació, sense per això corregir-se d'una hipertròfia perillosa.

Hem tingut ja a QUADERNS l'ocasió de fer remarcar com un dels trets de la psicologia de l'exili consisteix en el fet que en l'home que el suporta interfereixen la política i la vida íntima: la Pàtria passa a ésser sentida amb accents personals, esdevé gairebé afer privat. En el nostre esmentat article, al qual ens excusem de referir-nos encara, citàvem uns mots de Pere Coromines que feien veure com el desterrat s'inclina sempre a pensar que el partit i el país són els seus deutors. Les lluites que s'observaren al començament del nostre exili, quan el repartiment de subsidis féu néixer tant de tivantors, no són sinó un aspecte — el més pedestre — d'una rivalitat en la que s'enfronten uns homes amb uns altres homes, però per la qual, sobretot, s'encaren uns homes amb unes entitats més que humanes. Aquesta rivalitat és la que tendeix a oposar el vell lluitador a les organitzacions i fins i tot a la nació per les quals lluita. Però no parlem ara de partits; parlem només de la pàtria. Hom ha donat tan, per ella! I què se n'ha obtingut? Bèfies molt sovint; l'oblit en el cas més favorable. Vet ací les reflexions que l'exiliat se sent portat a fer — i que fa, uns cops

airadament i en veu alta, uns altres cops en el silenciós secret de la consciència.

Un obscur ressentiment s'empara del desterrat, i no tothom té el seny de repudiar les pobres joies que ell procura. « La pàtria — hom se sent invitat a pensar — pateix sota un jou penós; els meus compatriotes pateixen de vergonya, de fam i de por: millor que millor; així sabran què cosa és no haver-me fet cas i haver deixat vèncer els meus enemics ». El retorn, amb el canvi polític que implica, apareix aleshores més que com la victòria d'un ideal suprapersonal, com una reparació deguda a les persones. Un pas més i tindrem que la tornada ja no és en ella mateixa la reparació, sinó l'ocasió, de prendre-se-la amb esclat: l'oportunitat d'humiliar als que ens humiliaren o deixaren que ens humiliessin — i per alguns esperits menys escrupulosos, l'oportunitat, tot simplement, de la venjança brutal. Encara un altre pas i ens trobarem en presència del més tràgic dels desenvolupaments als quals pot menar la combinació de l'enyo-rança i de l'orgull, car, si és per fer possible la revenja que s'anhela el retorn i el triomf polític, hom pot arribar a preguntar-se si aquest triomf és realment indispensable per a obtenir satisfacció. No hi pot haver altres mans que les soles mans dels compatriotes per a fer pagar el deute de sofriment? No hi pot haver altra veu que la del propi partit per a condemnar als ingrats? No han mancat en la Història personatges plens de coratge i de virtut que han respost afirmativament a aquestes preguntes i han rel·lisat fins a trobar en la invasió i en l'anihilament de la pàtria pels estrangers un ideal digne d'ells.

D'aquests personatges, Coriolà és el més conegut i potser el més típic — i per això ens sembla just de anomenar **coriolanisme** — la conducta que, molt superficialment, provem d'analitzar. Després d'haver guanyat tant de glòries a la República, aquest cabdill romà — recordem-ho — entrà en conflicte amb el partit de la plebs, fou exiliat, i un cop en exil decidí d'oferir-se als enemics que tants cops havia vençut; esdevingué llur general i, al front d'un exèrcit estranger, arribà davant de Roma a la qual assetjà. Però, malgrat haver comès actes tan greus, Coriolà no fou un traïdor vulgar. A través de Plutarc i de Shakespeare, podem observar la manera com el seu patriotisme es consumí en el foc d'una supèrbia que l'exili abrandà i com la insensata ardència dels sentiments el conduí a acceptar com un deure l'atac de la urbs pàtria i com d'una abnegació meritòria el propòsit de reduir-la a cendres. Coriolà no és sol. Dant, per exemple, per citar un altre nom cèlebre, li fa tristament companyia, ell qui, antic güelf — és a dir, enemic de l'Emperador — quan els exèrcits imperials invadeixen Itàlia, oblidant les seves velles conviccions i el seu amor per la ciutat nadiua, escriu una lletra a Enric VII per a invitar-lo a abandonar el setge de Cremona i a llançar-se sense més tar-

dança contra Florència, « aquest escorçò que s'ha regirat contra les entranyes de sa mare, aquesta bèstia immonda que infecta el ramat del Senyor... » — i de la sort que entenia havia de reservar-se a l'escorço — una altra seva lletra, plena d'una joia sinistra i adreçada aquesta vegada als florentins, en dóna testimoni : « Veureu els vostres edificis destruïts — els hi anuncia — consumits ; veureu la plebs furibunda debatre's... veureu la ciutat caure en mans estrangeres..... » (3).

I ara podem comprendre millor on mena aquesta malaltissa exaltació del jo a la que de vegades l'exili convida : no pas a un retorn en el qual serem posseïts per una pàtria maternal, sinó a un retorn en el qual seriem nosaltres qui la posseïrïem — amb la interposició d'unes mans estrangeres i amb fúria vindicativa i anorreant ; no pas a la comunió desinteressada amb les seves ara llunyanes però sempre beneïdes delícies, sinó al moviment gairebé fisiològic de repulsió d'aquell qui, per dir-ho amb una frase de Léon Daudet, vomit à la fois la patrie et son gouvernement (4).

Hi ha en la proscripció catalana d'avui, qui ha ha recorregut fins a la darrera etapa l'evolució que acabem de denunciar ? Són molts, probablement, els que han descobert en si mateixos el ressentiment que n'és l'origen. Però creiem que no són gaires — si n'hi ha algun — els que han sucumbit a la seva fascinació i s'han deixat emportar per l'engranatge infernal. Si hi ha qui pot trobar curiós el gest del Govern de la República en declarar, des de Mèxic, que no vol d'una intervenció estrangera, que cap potència no sembla inclinada a realitzar i en manifestar el propòsit de promulgar una amnistia en el moment en què els amnistiables no mostren cap desig de fer-se perdonar, nosaltres per contra, veïem en aquest acte, la seriositat i la procedència d'una oficial i honorable repudiació de tot coriolanisme. El President del Consell Assessor de la Presidència de la Generalitat, per altra banda, escrivia amb un noble esperit, en el nº 2 d'aquesta mateixa revista, que « l'arribada dels exiliats ha d'ésser, no pas la irrupció d'una gent furiosa o àvida, sinó la reinstal·lació d'una gent ordenada i feïnera ».

L'orgull i l'odi poden ésser tanmateix, per l'embriaguesa que donen, uns anestèsics potents de les sofrències de l'exili. Però felicitem-nos que llur perillós socors sigui tan poc recercat.

L'ESPERIT DE RECERCA.

Les maneres descrites fins ara de reaccionar davant de l'exili, no ens han semblat recomanables i se'ns presenten com essent no pas la correcció, sinó més aviat l'agreujament pervers de l'estat d'ànim que vol superar-se. Ens cal doncs recular, en l'observació de l'exiliat, a aquell instant en què, recollint-se sobre si mateix per primera vegada

en terra d'exili, mira enrera amb esguard que s'esforça d'ésser serè. Què ha passat ? No ho sap pas massa. Sent que ha estat la joguina de forces que el depassen. Qui té la culpa de que ell sigui ara allà on és ? El desterrat no deixa pas de trobar noms per a respondre. Podríem dir fins i tot que en troba massa, car els que li venen a l'esperit, com essent els dels responsables, uns dies són els d'uns homes i l'endemà són els d'uns altres, si en ell mateix no varien, variaran, ben de segur, en les respostes que donarà el seu company de partit i de misèria. Què cal concloure d'aquesta indeterminació sinó que els culpables estan més lluny que els noms propis, que tots els que es puguin escriure no són, en el fons, sinó els de les armes de què s'han valgut aquets corrents dels quals és la joguina — unes obscures forces davant de qui se sent desemparrat ?

Es així com la sofrència de l'exili és quelcom més que la privació de la pàtria ; la crisi de les idees que ens semblava menaven el món, la descoberta de la pròpia insignificància, la revelació de la inanitat dels esforços personals. Hi ha qui pot creure útil de dissimular sota l'aparença de fortitud que dóna l'entossudiment, aquesta etapa d'inseguretat i de vacil·lacions que, ens sembla, tot exiliat ha tingut de travessar. Però desterrats cèlebres per llur entesa l'han acusada ben clarament en els llibres o en llur correspondència. Es, per exemple, Joseph de Maistre, el pontífex del legitimisme, escrivint des de la cort del Tsar durant la Revolució francesa, que els emigrats « res no han començat que hagi reeixit, i fins i tot que no s'hagi girat en contra d'ells ». I no solament no reeixen, afegeix, sinó que tot el que fan, porta la marca de la impotència i de la nul·litat. « Els emigrats, continua dient, no poden res i àdhuc es pot afegir que no són res » (5). Es Karl Marx afirmant que la repressió violent d'una revolució deixa en el cap dels seus autors, sobretot en els d'aquells que han estat per ella llançats de l'escena natal a l'exil, una commoció que enterboleix durant un període més o menys llarg, el coneixement dels més capaços. No encerten a trobar la ruta de la Histò-

(3) Lletres del 31 de Març del 1311 i del 16 d'abril del mateix any (*Grande Encyclopédie*).

(4) Daudet escrigué aquesta frase, en el seu llibre *Vingt-neuf mois d'exil*, en un paràgraf on discuteix de les diferències entre exiliat i emigrat (és aquest darrer, diu, el que vomita la pàtria). Qui sap si no hi fou empès pel desig més o menys conscient, de no voler-se deixar confondre en una mateixa qualificació amb els realistes que, en temps de la Revolució francesa, el precediren a l'estranger i que prengueren el nom d'emigrats — i entre els quals Coriolà i Dant tenien tants de deixebles.

(5) En *Considérations sur la France* (pgs. 157 i 160 de l'edició « Du Milieu du Monde »).

ria, no es resignen a reconèixer que la forma del moviment ha canviat... » (6).

En una conjuntura semblant, quan es pot vèncer la temptació de replegar-se sobre si mateix i de tancar-se en una indiferència orgullosa, quan es pot fer quelcom més que delectar-se en les joies de la vida vegetativa, aleshores l'esperit parteix vers una recerca ambiciosa, els objectius de la qual són, no res menys, que la redescoberta del món per les idees. Animats del propòsit de restablir un ordre allà on el desordre no els presenta sinó un cabdell informe d'esdeveniments incomprensibles, certs exiliats no reculen davant de la conveniència de retrocedir als principis primers, al fil conductor que els és donat per llur fe i seguint el qual, metòdicament i amb intel·ligència, arribaran a una clarificació i a una sistematització que no solament serà vàlida per a ells, els desterrats, sinó que revestirà una universalitat vàlida, de vegades, per a generacions successives.

Es curiós de remarcar que tres almenys de les obres més importants per les quals, en l'Edat Moderna, hom ha intentat fixar les regles que mouen la societat i les normes ideals de bon govern, han estat escrites per exiliats. La primera i menys coneguda és la « Franco-Galia » de François Hotman, protestant francès del segle XVI, que les guerres de religió obligaren a refugiar-se a Ginebra, on es crigué aquest seu llibre, en el qual exposa una concepció personal de la Història de França i unes vistes sobre l'organització del poder, basades en el control permanent del govern per una assemblea d'Estats-Generals, en els quals recauria la sobirania. La segona, « Les soirées de Saint-Pétersbourg », el compendi de la doctrina reialista que redactà de Maistre, el gentilhome savoià de qui ja hem parlat, i els principis del qual es troben encara avui en la ploma dels seus hereus polítics. La tercera, « Das Kapital », l'obra per la qual Marx, exiliat a Londres, establí els fonaments d'una teoria de la qual avui tant de gent es reclama.

Que l'esperit de recerca informa l'actitud de molts dels exiliats catalans en sembla innegable. Nicolau M. Rubió ha publicat no fa gaire una obra, « La Patrie Latine », que sota l'espècie d'un llibre molt estimable, ens dóna un exemple interessant de la inclinació dels exiliats a refer la història. Les pàgines de QUADERNS, per altra banda, acolliren una polèmica sobre els principis del catalanisme. En els fulls socialistes s'endevina també una certa inquietud revisionista. Cal esperar que la corrent que tots aquests senyals anuncien no s'esgotarà en disputes superficials. Tant de bon que les obres en què cristallitzi, vistes amb el recul dels anys, apareguin com essent dignes dels antecedents que hem evocat. Entretant, elaborant-les llurs autors beneficien de la pau que dóna un treball útil.

(6) Segons una lletra citada per Franz Mehring en la seva biografia : Carlos Marx (Pg. 241 de l'edició « Cènit »).

LA REDESCOBERTA DE LA NATURA.

Però al costat d'aquest món ideològic que cal reconstruir hi ha el món físic, la realitat de la Natura, la vida enorme del planeta que ens ha escalfat d'habitar i les pulsacions de la qual l'exiliat sembla estar més dotat que ningú per a percebre. Hom l'ha arrancat de la terra pàtria, però res no ha pogut arrabassar-lo a la Terra — o, millor, se li a fet perdre aquella per a revelar-li aquesta. Lluny dels indrets on el mar habitava unes certes cales que duïen noms familiars, on el vent era el pretext per què el penell del campanar de la vila nadiua dansés la dansa que l'entretenia quan era infant, l'exiliat veu desplegar-se davant dels seus ulls, amb un esclat particular i nou, la imposant magestat dels elements, les terres desconegudes s'obren al llarg del seu camí acollidores i hostils a la vegada, una mica com devien obrir-se davant dels passos dels primers homes, aleshores que per primera vegada proposaven a la Humanitat llurs misteris i llurs promeses. El melancòlic recolliment que inspira el crepuscle és més prop de l'angoixa sagrada que en els més antics dels nostres avis feia nèixer la imminència de la nit. I la claror dels migdies és més impersonal — més còsmica — quan se n'és enlluernat al mig d'una plana el nom de la qual, si es coneix, no se sap ben bé com cal pronunciar.

Les emocions que l'exiliat recull en les seves peregrinacions són ben altra cosa que l'embadaliment divertit del turista. I és que ell, per parlar d'una manera potser teatral, però gràfica, no viatja pas, sinó que es passeja per la seva nova casa, el món — i no la troba pas mes immensa, més plena de promeses i d'interdiccions que l'infant no troba la llar on ha nascut quan en pren possessió al ritme vacil·lant del seu caminar. L'haver-se tingut de deslligar de la terra que habitava li fa més fàcil el comprendre's a si mateix com a habitant de la Terra. « La nostra pàtria és el món, com la mar és la dels peixos », deia Dant (7). I Victor Hugo escrivia del proscrit : « Ja que està vora del mar, que en profiti. Que aquesta mobilitat sota l'infinit li doni seny » (8). I abans que ells dos, Sèneca, exiliat a Còrsega, afirmava : « Els nostres dos béns més preciosos ens seguiren onsevulla que anàvem : la naturalesa universal i la salut pròpia ». Les incansables transformacions del cel, la inestabilitat de la Creació tota sencera que perpètuament es resumeix i perpètuament es dispersa, no expressen altra cosa, per a l'il·lustre romano-cordobès, que la regla universal que el mateix creador es delecta d'obeir. « Veniu-me ara a dir — conclouia — que l'ànima humana, formada dels mateixos elements,

(7) En una altra lletra de la sèria ja citada.

(8) En « Qu'est-ce que l'exil ? ».

troba molestos els canvis i les emigracions, allà on la divinitat troba el seu plaer i la seva conservació » (9).

Es interessant de remarcar com aquest agermanament de l'exiliat amb la Natura es descobreix no solament en les reflexions que ell es fa, sinó àdhuc en les que inspira als altres. Per a certs poetes, els desterrats no són pas tant els homes d'un país que han perdut, com els mestres errabonds d'un món ple de secrets :

« Juifs errants de Norvège,
dites-moi la neige ;
Anciens exilés chers,
dites-moi la mer.. »

— invocava Rimbaud (10). I Max Jacob escrivia presentant el proscrit com aquell que sap sorprendre un missatge humà en els gestos de la Natura :

« Le nuage est la poste entre les continents
Syllabaire d'exil et que les Océans,
Condamnés par l'Enfer à se battre en pleurant
N'épelleront pas sous les vernis de l'espace » (11).

Si l'exiliat habita a un lloc determinat, sinó els elements, no ens estranyem de saber que l'autor dels « Misérables », aleshores desterrat a autor dels « Misérables », aleshores desterrat a l'illa de Guernesey, l'envià amb aquesta sola adreça :

Monsieur Victor Hugo
Océan

Quan el sobre que la duia escrita arribà — com arribà en efecte — a les mans del destinatari (12), aquest deuria veure-hi quelcom més que l'afalagadora verificació de la seva popularitat : la reconeixença de la creixent intimitat amb què se sentia viure amb les forces del Cosmos. El proscrit, escriu en l'assaig a que ja hem fet al·lusió, « fraternitza amb aquesta potència, l'abisme ». I en tota la seva obra, durant aquest període, sembla esforçar-se en issar el seu geni a la talla desmesurada de la immensitat que una tal germanor li revelà — és el temps en què escriu el poema, « La légende des siècles », en el qual vol dir la Història de l'Home, l'aventura viscuda pel llinatge humà en el teatre planetari.

No ens enganyem, ens sembla, en suposar que la major part de catalans que s'expatriaren el 1939 viuen ara de la terra — de la terra que en totes les latituds porta fruit. Serà impertinent de fer-los-hi recordar al mig de llurs suors, el goig i la serenor que els exiliats poetes han manifestat trobar en la comunió amb la Natura ? Potser, malauradament, són els que més pràcticament col·laboren amb la seva obra de Creació, obligats com estan a en-

frontar-se amb ella, no com amb una musa, sinó com amb una mestressa capriciosa i difícil, els que menys líricament poden gaudir de viure al seu redós. Creiem, però, que si tant d'exiliats — camperols i vilatans — s'han fixat al camp, no ha estat solament perquè allà hagin trobat dificultats menys grosses que en les viles. Molts dels que s'hi instal·laren no ho feren també empesos, conscientment o no, per la recerca de la pau ? No comprendrem tots molt bé l'anunci que Miquel dels Sants Oliver descobrí, com ens diu en el seu llibre « Catalunya en temps de la Revolució francesa », en el « Brusi » del 24 d'agost del 1794 ? En ell « un cavaller estranger » declara voler arrendar unes terres on retirar-se per a conrear-les : « Li és indiferent el lloc — escriu de si mateix el demandant, que tot fa creure que és un emigrat francès — si bé desitjaria que fos on els queviures s'hi trobin amb més conveniència i on es pugui passar la vida amb més quietud ».

Apressem-nos a dir que no pretenem pas haver passat una revista completa dels diversos tipus d'home que l'exili revela. Alguns, força importants, han quedat fora del nostre assaig, com el del lluitador, per exemple, tan ben encarnat en Bolívar, aquest gran personatge l'estudi de la vida del qual vindria probablement a llevar el caràcter universal que semblaven tenir les idees de de Maistre sobre la migradesa de les perspectives que l'acció política ofereix als emigrats. Tampoc no pretenem haver dit tot el que calia de cada un dels quatre que hem presentat i que a penes no hem fet més que caracteritzar externament ; resta a fer, per exemple, a propòsit de la redescoberta de la Natura, un anàlisi en profunditat del moviment que hi condueix que requeriria desenvolupaments d'ordre psicoanalític (centrats al voltant del simbolisme maternal que s'atribueix a la Terra) i fenomenològic (centrats al voltant de la noció de contacte vital amb la realitat).

Pensem, de totes maneres, que les pàgines que precedeixen donen ja un marge prou gran a la reflexió de cadascú. Remarquem ara només que, a la fi del nostre treball, podem pensar que no és ben exacte de dir que les conductes esmentades corresponen cada una a un tipus d'home diferent. Corresponen més aviat a reaccions per les quals tothom està indistintament sol·licitat i que no s'adopten pas irreversiblement. Se'n pren una, per a deixar l'altra — la mateixa que es reprendrà més tard — per bé que cadascú es complagui més en unes certes actituds i que l'atracció per les altres sigui, en la pràctica, desestimada per la voluntat. L'exili és com un llit de malalt, on tant costa de trobar una posició dolça. Que aquella, però, en la qual la nostra ànima més sovint es reposti sigui la que més altament respongui a l'adjuració que Sèneca féu a l'exiliat : « Desposcit dels leures del ciutadà, que exerceixi els de l'home ».

(9) En **consolació a la meua mare Hèlvia**. L'altra citació que, a l'acabament, fem de Sèneca està treta del tractat **De la tranquil·litat de l'ànima**.

(10) **Soifs**, en **Les Illuminations**.

(11) **A. M. Modigliani**, en **Le Laboratoire central**.

(12) Aquesta anècdota és contada per Clément Janin en el seu llibre **Victor Hugo en exil**.

LA RENOVACIO I TRANSFORMACIO DE LA MAQUINARIA TEXTIL

UN PLA FANTASTIC

per Mateu POU.

A últims de setembre, exactament el dia 28, es reunia en el saló d'actes del Foment del Treball Nacional, de Barcelona, una assemblea integrada per patrons i obrers de la indústria tèxtil, amb representants de la metal·lúrgica, sota el nom de « Pleno del Sindicato Nacional Textil », convocada pel Director general d'Indústria i Secretari general i tècnic del Ministeri d'Indústria i Comerç, senyor Antoni Robert, i presidida pel governador civil de Barcelona.

La delegació local de Premsa i Propaganda ja dies abans havia cursat als diaris barcelonins les instruccions necessàries per tal d'inflar, tot el possible, aquest acte, la finalitat del qual era tractar el considerable problema de la renovació i transformació de la maquinària i utilitatge de la indústria tèxtil per la indústria metal·lúrgica espanyola.

Amb l'afany de ponderar fins a l'imponderable més frenètic les persones que desempenyen una funció pública, característica comú de tots els règims que prescindeixen de l'opinió, la iniciativa d'aquest acte, és atribuïda íntegrament a l'esmentat senyor Robert (1), del qual no coneixem cap antecedent que l'acrediti com a coneixedor profund i especialista de la indústria tèxtil. Si no fos així dubtem molt que s'atrevis a plantejar un problema tan complex en termes d'una simplicitat esquemàtica més pròpia del neòfit que de l'experimentat.

La transformació de la maquinària tèxtil és una necessitat no d'ara sinó de molts anys. I no pas exclusiva d'aquesta indústria sinó de totes. L'utilitatge de les fàbriques és convenient renovar-lo constantment, i l'ideal seria, si fos possible, fer-ho al mateix ritme amb què apareixen les novetats. Una de les finalitats del « Comitè Industrial Cotoner » ja era la d'aplicar part dels seus fons a l'adquisició de fàbriques, dotades de material antic, per a convertir-lo en ferro vell i, així, contribuir a fer desaparèixer les vetustats d'aquesta indústria (2).

(1) Sobre aquest personatge vegi's el que en diu F. C. en la seva informació sobre « La industrialització d'Espanya pels falangistes », publicada en aquesta revista. Número d'abril, pag. 29.

(2) L'article 3 del Reglament orgànic del C. I. C. en el seu apartat V-Regulació, diu: « 4. — Podrà adquirir la maquinària de la indústria tèxtil cotonera procedent de fàbriques que hagin parat per cessar en el negoci, execucions, suspensions de pagaments, etc. La darrera amortitzada fou l'antiga fàbrica Rusinol, de Manlleu.

Aquesta transformació no s'ha efectuat, però, en el volum convenient i desitjable. Encara queden masses fàbriques, i sobretot fabriquetes, en les quals es produeix en condicions tècniques fora d'ús, ja fa molts anys, en la indústria tèxtil internacional, defecte, per altra part, que existeix una mica arreu d'Europa. Abans de condemnar d'una manera absoluta els industrials de casa nostra, val la pena de reflexionar sobre el clima econòmic que ha permès, primer de crear i després de créixer, la nostra indústria tèxtil.

La culpa de l'endarreriment relatiu — posseïm fàbriques molt ben instal·lades — de l'utilitatge i maquinària no és exclusiva del patronat català. A aquest, en el seu conjunt, no se li pot regatejar el mèrit d'haver arribat a crear la potència industrial fabril i tèxtil que tanta riquesa ha obtingut pel benestar de Catalunya, i de la qual tant se n'ha aprofitat el Tresor espanyol. A canvi d'aquesta font abundosa d'ingressos, l'Estat, els afavoria anualment amb l'aranzel. Es pot admetre que l'únic contacte entre el govern i el patronat era per a discutir si l'aranzel havia d'augmentar o disminuir. I encara quines batalles calia lliurar! I quantes campanyes amb insídies, calúmies i atacs de tota mena ha costat, aquest aranzel, a Catalunya! De col·laboració, però, ni parlar-ne. Aquesta no fa la seva aparició fins el 1918. El dia 9 de febrer d'aquell any es publicava un Reial Decret establint un Comitè Regulador de la importació, distribució i consum de cotó a Espanya. Era la naixença del Comitè Oficial Cotoner. Fou precisa l'entrada d'un català al ministeri per a obtenir-la, el senyor Joan Ventosa i Calvell, nomenat Comissari general de proveïments i més tard ministre del mateix ram. El Comitè depenia del seu departament (3). El fet és que fins el darrer any de la guerra del 1914-18 no neix l'organisme que servirà d'enllaç entre el poder públic i els industrials tèxtils. Quan aquesta indústria ja es troba sòlidament emmotllada en un sistema més experimental i pràctic que tècnic.

Trenta anys enrera ja hauria estat un problema molt delicat anar a una transformació i renovació general de la maquinària i utilitatge. Actualment encara més i això que no es pot dir que en aquest

(3) Passarem per alt les vicissituds sofertes per aquest organisme, administratiu i tècnic a l'ensenyament, la vida del qual, sota noms distints, durà fins que l'administració republicana va desaparèixer.

sentit no s'hagi fet res. Gradualment, a un ritme lent però constant, s'ha renovat la maquinària — la tècnica també ha millorat molt — importada de l'estranger, malgrat l'existència d'un aranzel elevat que la gravava exageradament sense una raó poderosa que ho justifiqués, com hauria estat el cas d'haver de protegir la indústria espanyola de maquinària tèxtil, gairebé reduïda, a excepció d'algun taller com el de can Serra de Manlleu, a la mínima expressió. Si els fabricants haguessin trobat facilitats i avantatges per a importar, o un mercat interior preparat on adquirir en iguals condicions, no es pot dubtar que l'estat general de les instal·lacions seria menys antiquat. Es, doncs, el govern qui, per interès general del país, havia d'haver favoregut i estimulat l'acció de la iniciativa privada atenent les reiterades indicacions que li arribaven de l'esmentat Comitè.

Totes les autoritats governamentals i sindicals; tots els franco-falangistes i nacional-sindicalistes que han intervingut en el Ple, i, al cap de tots plegats, l'enginyer senyor Robert, fan l'efecte de perseguir, amb el mite de la renovació de la indústria tèxtil per la indústria metal·lúrgica nacional, la creació d'una espessa cortina de fum que camufli, als ulls dels obrers de les dues indústries, les causes veritables d'una crisi que ara, tot just, no fa més que començar. Aquest és el veritable problema a resoldre i s'enganya qui es disposi a fer-ho pel sistema de « cercar migdia a catorze hores », segons la dita popular del Rosselló.

Aquesta sobtada preocupació per a modernitzar la maquinària tèxtil a base de plans grandiosos i fantàstics, que hom anomena « revolucionaris » sorprèn i és sospitosa. Els nostres lectors no hauran oblidat la notable informació sobre noves i costoses instal·lacions industrials tèxtils publicada mesos enrera (4). S'han invertit molts milions en la creació de noves indústries durant aquests set anys. En canvi, no s'ha fet res per a la modernització de la maquinària tèxtil. Tampoc s'ha fet res per a la instal·lació d'indústries metal·lúrgiques especialitzades en aquesta maquinària. Però, encara hi ha més. Mentre la situació del tot recent conflicte mundial permetia importar maquinària d'Alemanya i Suïssa, països amb els quals la balança comercial era favorable a Espanya, ningú va pensar-hi, i ara, que sobretot del primer d'aquests països no es pot rebre res, ni d'Anglaterra i EE. UU. tampoc, per tenir absorbides la seva producció per les necessitats interiors, ara hi ha una gran pressa.

Per a justificar-la, el senyor Robert, en el seu discurs, pronuncià els noms d'Anglaterra i EE. UU. com exemples a imitar. Tots aquells que coneixen la situació real d'aquesta indústria a Catalunya (5), prendran el Sr. Robert per un visionari o un lleu-

ger. Les causes que obliguen els anglesos a invertir 70 milions de lliures en noves instal·lacions tèxtils, no són les mateixes que al nostre país. El problema, si que ho és, però les causes no. A la Gran Bretanya es troben amb un gran nombre de fàbriques destruïdes o semi-destruïdes i, al reconstruir-les, és naturalíssim que s'hi instal·li maquinària nova i moderna. Pel que es refereix als EE. UU., tothom sap que, amb la desfeta del Japó, i amb l'estat precari que la guerra ha deixat Alemanya, s'obren les portes de nous mercats i s'eixamplen força les d'altres. En els dos casos existeixen motius normalment compresos dintre els límits del descapdellament natural de la seva indústria tèxtil.

En canvi, la maquinària existent al nostre país, amb tot i haver-n'hi una gran part d'antiquada, satisfà plenament les necessitats del consum nacional i de l'exportació. L'article que han produït ha pogut competir, qualitat per qualitat, amb la concurrència internacional. Es veritat que, pel que es refereix a preus, han resultat superiors de poc, però, aquest augment, imputable a diverses causes moltes d'elles estranyes a la indústria, estava neutralitzat per un auxili consistent en compensar metàl·licament les diferències als exportadors. (6).

Amb l'aplicació d'aquest sistema, el volum de les exportacions tèxtils seguia suaument un ritme encoratjador dintre la limitació dels mercats fàcilment accessibles als nostres productors. Quan Franco i els seus van llançar el crit « salvador » per a perdre a Espanya, els teixits espanyols ja feia alguns anys que havien trobat mercat on expansionar-se en les nacions del pròxim Orient, a part la tradicional vers l'Amèrica del Sud. Romania, Bulgària, Grècia i Turquia, eren bones compradores amb les quals ens unia l'existència de convenis comercials establerts a base de les exportacions tèxtils i d'importar articles alimentaris indispensables, aplicant-se el « clearing » com a fórmula liquidadora de les operacions.

En plena guerra nostra, a mitjans de l'any 1938, el govern de la República, gràcies a l'activitat del ministre representant a Ankara, senyor Begona, i a la comprensió i simpatia del govern turc, signava, encara, amb aquesta nació, un nou conveni en el qual, l'exportació de teixits hi figurava com a partida principal. I si aquella es va interrompre amb Bulgària i Romania; si els industrials catalans no van reemborsar-se els crèdits amb aquests països, cal imputar-ho a les intrigues dels agents del govern de Burgos amb la complicitat dels elements feixistes autòctons. D'aquestes activitats en podria facilitar una informació completa — edificant per als seus autors — el senyor Rey, qui en aquella època representava Espanya a Bucarest. Aquest diplomàtic, arribà a sentir-se presoner en la pròpia legació, i les rares vegades que havia

(4) Vegi's QUADERNS, núm. d'abril. « La industrialització d'Espanya pels falangistes ».

(5) La seva concentració tèxtil representa gairebé el 75 % de tota la d'Espanya.

(6) D'aquesta funció n'estava encarregat el Comitè Cotoner aplicant-hi els fons resultats de l'arbitre de 0,10 Pts. per cada quilo de cotó en floca importat.

de sortir ho feia amb el revòlver a la butxaca.

Per tant, el senyor Robert, s'embala amb perill evident per a l'esdevenidor d'aquesta indústria, quan per a justificar els seus fins no se l'hi acut res més que comparar-la amb aquelles dues grans potències industrials i comercials. Aquesta exageració manifesta demostra, només, una exaltació imperial i ecumènica, però mai un plantejament objectiu i sensat del problema. Es amb països dotats d'una indústria tèxtil més o menys anàloga a la nostra, amb els quals les comparacions poden servir-nos d'allisonament i d'estímul. Amb països que, per les condicions i mitjans tècnics de producció, en relació al consum interior i als mercats exteriors, poden ésser, l'endemà de la represa econòmica internacional, els nostres concurrents directes. Un país que exporti només el 12'6 per cent del valor del cotó en floca importat (7) es ridiculitza ell mateix en comparar-se amb els dos més grossos productors de l'Univers.

Una altra comparació poc afortunada amb els EE. UU. — ara es moda en l'ambient governamental d'Espanya cantar les lloances d'aquesta gran Nació — és la fórmula sobre el cost de la mà d'obra de la qual ara se'n diu «productividad laboral». Heus-la ací: «Però la que si quisiera que tuviera siempre en la mente es el ejemplo de Norteamérica, país donde la racionalización de la industria, la perfecta organización del trabajo, permite un régimen de precios bajos y salarios altísimos, los más elevados del mundo». Dir això se'n diu volar per les altures. La indústria tèxtil, ha tingut d'adaptar la seva producció d'acord amb les demandes del consum interior, a la qual li cal una varietat indefinida d'articles. El total consum de cadascun d'aquests articles no assoleix un plafo suficient per què, cap gran empresa pugui trobar un marge mínim de profit per a limitar la seva producció a un sol article. Per això, en totes les fàbriques, grans i petites, la producció és variada i el mostuari modificat cada temporada. Per què la fabricació racionalitzada o standarditzada fos possible, caldria un mercat consumidor molt superior al que ofereix una nació de 26 milions d'habitants pobres. Si, ara, comencés a treballar una fàbrica per a produir un sol article, amb maquinària com la que funciona actualment, provocaria una crisi tèxtil. A aquest objecte recordem el fet següent: Un gran fabricant de teixit de punt, de Mataró, esdevingut milionari malgrat no ésser nord-americà, es dedicava, per tal d'eliminar hipotètiques concurrències als articles que fabricava, a comprar tots els telers rodons procedents d'altres fàbriques parades o sobrants per renovació de maquinària. Els telers els tenia a la seva fàbrica ben conservats, però, sense muntar. Aquesta rara col·lecció anà augmentant d'any en any. Tots els obrers de Mataró ho sabien i, com és natural, ho condemnaven amb energia. Quan poc després d'haver-se sublevat el

(7) Segons l'Anuari Estadístic d'Espanya de 1944, el cotó en floca importat suma 124,183 milions de pessetes or i els articles de cotó manufacturat exportat 15.649 milions. A notar, encara, que una gran part de les exportacions s'han destinat a les illes Canaries i als territoris del Protectorat marroquí.

«Caudillo», comença la intervenció obrera en la direcció de les empreses, els dirigents sindicals matoronins — tots ells obrers experts, competents i assenyats — es proposaren posar en marxa tota aquella maquinària improductiva. Iniciats que foren els estudis per a la instal·lació de la fàbrica, es trobaren que hi podien reunir una quantitat de telers rodons molt superior a la que hauria donat la suma de tots els telers del mateix model en activitat en les restants fàbriques del ram. Estudiada la xifra de producció resultà que cobria amb un gran marge les necessitats del consum. Posar en marxa tota aquella maquinària «en atur forços», no tan sols hauria provocat una crisi espantosa a la indústria del teixit de punt, ans hauria constituït un mal afer, puix que la producció hauria estat superior a la demanda. Naturalment, no es va portar a cap. Els obrers, i els que no essent-ho, havien posat les seves il·lusions en aquella gran empresa industrial, descobriren el que, ara, el senyor Robert ignora o ho fa veure: que tota producció industrial està subjecte a les condicions imposades pel cicle econòmic que li dona vida.

Per al Director general d'Indústria, tot el problema es resumeix en aquestes tres conclusions: millora de la tècnica, substitució de l'utilatge i obtenció dels crèdits necessaris a la transformació.

I. — «Las fábricas — diu l'enginyer A. Robert — necesitan de una dirección técnica experimentada, requieren disponer de un departamento que tenga al corriente a la gerencia de los adelantos extranjeros, de los métodos más modernos, de la maquinaria más perfeccionada, de los sistemas de producción más eficaces». Com que aquests departaments tècnics resultarien massa costosos a les indústries, especialment a les petites i mitjanes, proposa la creació de locals i comarcals dirigits i mantinguts per la pròpia indústria. Si la finalitat que hom persegueix és la de crear nous organismes inútils per a donar ocupació a personal desvagat, menys tècnic que falangista; si es vol arribar a posar sota el control del franco-falangisme el conjunt de la indústria tèxtil, eliminant la iniciativa privada per l'acció d'una burocràcia entrebancadora, la seva proposició esdevé comprensible. Els tècnics, no les oficines tècniques, ja tenen el seu lloc a les fàbriques. A totes les importants s'hi troben els necessaris. El reconeixement de la bona qualitat dels nostres productes és una prova de la seva existència. A Catalunya, l'estament dels contramestres, ha contribuït amb eficàcia reconeguda a la prosperitat de la indústria dels teixits. Per altra part, la idea, reduïda a dimensions més raonables, no és cap novetat. La Mancomunitat de Fabricants de Teixits, posseïa un laboratori i un quadre tècnic molt acreditats, a la disposició de tots els fabricants, ultra l'existència d'altres corporacions que vetllaven per què tot el que demana el senyor Robert arribés, oportunament, a coneixement dels industrials.

II. — «La modernización y racionalización de la industria, fruto de una técnica más adelantada, requiere una renovación de la maquinaria y del utillaje en volumen ingente». Aquesta renovació, però, cal fer-la «en gran parte, sino en su totalidad, a base de maquinaria nacional», perquè el país és pobre en divises, com també ho és en primeres matèries de tota mena, utilatge, vehicles mecànics.

nics, carburants, etc. etc., i deficietari en aliments. Precisament perquè caldrà despendre's de moltes divises per aquestes importacions no en quedaran per a la indústria tèxtil, a la qual se li demana que renovi la maquinària adquirint-la als productors espanyols. Com que els actuals tallers són insuficients, els fabricants, per a ampliar-los o crear-ne de nous, cal que tinguin assegurat un mercat que absorbeixi la maquinària de llur fabricació, per tal que resulti de bona qualitat i a bon preu. Es a dir, que la indústria tèxtil s'ha de comprometre a adquirir, cada any, un nombre determinat de màquines. Això és demanar molt, tant, que hom té la impressió que el seu autor cerca « finir en beauté » una carrera política compromesa. No està gens segur que els seus consells siguin escoltats com ho demostra la declaració que segueix: « Los frutos de esta colaboración tienen que ser fecundísimos para la producción y para la economía nacional. También tiene que tenerse presente que sería un grave error, que la sumiría en el retraso técnico para la industria textil, desatenderla, como lo sería para los fabricantes de maquinaria que, tarde o temprano, advertirían como serían desplazados por otras empresas, en la misión que la política que expongo les señala ». Aquests mots contenen una amenaça. Teixidors i metallúrgics s'han d'entendre a la força. Si no s'entenen, els primers són condemnats a no poder renovar la maquinària envellida i, els segons, a una competència que l'orador no precisa però que deixa entendre. Uns i altres risquen, encara, d'ésser presentats a les masses obreres com a responsables únics i principals d'una futura crisi econòmica que tot fa preveure serà de gran volada.

L'eficàcia d'aquest projecte deu ésser posada en quarantena. No creiem, repetim, en la sinceritat ni en la bona fe dels que el proposen. Per a realitzar-lo s'acumulen masses dificultats de tot ordre. El volum de maquinària a renovar és massa crescut (8) i els elements tècnics que ho haurien d'emprendre practicament no existeixen. La mateixa ambició del projecte el condemna. « Tot el que és exagerat és insignificant », deia Talleyrand. Amb tot, no volem negligir donar coneixement d'una opinió de procedència ben distinta a la nostra. La d'un fabricant català, Joan Mata, el qual des de les planes de « Destino », en un article titulat « Consideraciones sobre un grave problema », fa pública la seva opinió adversa a la d'Antoni Robert. Per cert que, per a voler-se fer perdonar la seva crítica, de tons ben respectuosos i moderada, es permet una extemporània envestida contra la IIa. República, sense to ni so, després d'haver fet objecte al seu criticat d'unes quantes respallades que fan molt poc favor a qui les dona.

Diu Joan Mata; « La urgència de la renovació de nuestras máquinas es tal vez inferior a la im-

prudència que supondría el renovarlas todas de una vez. Dentro de unos años toda la maquinaria textil llegaría simultáneamente a la decrepitud ». Afegeix que l'aparició d'un invent capital en la indústria inutilitzaria l'esforç i arruinaria els que l'haguessin realitzat. « La creación en España de una industria artificial de maquinaria textil es otro peligro que no puede ignorarse. La fabricación unificada de máquinas que tienen que realizar labores distintas es en la práctica un manifiesto error, y de no hacerse así, los precios a que se puedan producir las máquinas textiles en España, no comprendo como podrán competir con los que rijan en el extranjero. Si vamos a renovar nuestras máquinas textiles y a equipar nuestra industria con el mal de origen de su coste excesivo, difícilmente podremos corregir los defectos que pretendemos superar ». Opina també que la indústria metallúrgica no hi trobarà l'expansió que li cal i que hom suposa, suggerint que s'orienti cap a d'altres direccions, com maquinària productora d'energia, material de transport, etc., ja que així contribuirà molt més a l'abaratiment dels productes tèxtils. « Porqué debemos decirlo: también y sin rodeos, el encarecimiento en los artículos que pueda provenir de los defectos por desgaste o por antigüedad del utillaje industrial textil es insignificante comparado con el encarecimiento que se origina en causas completamente ajenas a la industria textil ».

« No se vaya a aplicar un remedio que empeore la enfermedad, en el afán de realizar una obra patriótica que por serlo a todos nos entusiasma a veces en exceso, impidiéndonos conservar la necesaria serenidad de juicio ».

III. — Per el finançament del projecte existeixen tres propostes: a) Que cada empresa satisfaci les despeses amb el propi capital. b) Obtenir crèdits de la Banca privada. c) El crèdit de l'Estat.

Es la primera riquesa industrial catalana la que s'intenta fer servir de conillet d'indies per a un experiment agosarat. Excepte la primera, amb les altres dues propostes, s'hipoteca, ni més ni menys, tota la indústria tèxtil per un temps llarg impossible de precisar. Ademés, sigui quin sigui el sistema de finançament que s'apliqui, les càrregues que hauran de pesar sobre la indústria tèxtil, risquen d'afectar desfavorablement la situació de les seves disponibilitats en capitals i originar, així, una anèmia de la qual trigarà molts anys a refer-se. Com que en la seva major part radica a Catalunya, val la pena de reflexionar sobre les conseqüències considerables que se'n poden derivar.

La impressió que deixa aquest projecte és que els actuals dirigents de l'economia de l'Espanya franco-falangista, divaguen encara en ple deliri de grandeses. Seria millor per a l'esdevenidor del país, ja prou castigat pels experiments de tota classe a que ha estat sotmès, no complicar-li encara més els problemes existents, creant-n'hi de nous, com ara s'intenta fer. Deixar que treballi d'acord amb els seus mètodes; que es refaci poc a poc i, sobretot, abandonar definitivament l'autarquia tant pels fracassos soferts en els intents d'implantació a Espanya, com, també, perquè l'ambient internacional li és desfavorable.

(8) Segons dades que remunten al 1940 els elements de producció de la indústria cotonera eren els següents: Telers, 62.917; de punt, 38.894; fusos de filar, 1.989.922. A aquests totals cal afegir-hi els corresponents a les indústries llanera i sedera.

EL REFERENDUM

I LES ELECCIONS FRANCESES

Comentar, mal sigui a través d'un examen ràpid, el procés i el resultat de la consulta a l'opinió francesa del dia 21 d'octubre darrer, ens interessa com catalans que tenim plantejats problemes orgànics a resoldre per tal de refer la Catalunya autònoma i com ciutadans d'un Estat que, com l'espanyol, té la possibilitat de veure obert en la seva vida política un altre període constitucional.

Per això, analitzarem successivament aquests tres aspectes dels darrers comicis francesos: l'exemple d'una democràcia en acció; la lliçó del referèndum i les modalitats del procés pròpiament electoral. Ho farem en funció de l'ensenyament que sigui per nosaltres aprofitable, i també en homenatge a un poble que, malgrat tot, manté la prerrogativa d'ésser encara el més hospitalari i acollidor del continent europeu.

UNA DEMOCRACIA EN ACCIO

Les eleccions franceses del dia 21 d'octubre, són el més vast moviment comicial que fins ara ens ha estat donat de contemplar com testimonis directes. Primer pel volum dels 24 milions d'electors inscrits; després per la doble consulta que se'ls feia.

La mecànica d'aquesta doble consulta representava, doncs, una veritable mobilització de tot un poble, no pas per a decidir, a la manera d'unes eleccions presidencials als Estats Units o a la manera de les eleccions legislatives britàniques, sinó per a decidir sobre unes qüestions de concepte, integrades en les dues preguntes del referèndum i que afectaven l'estructura fonamental del país.

La transcendència de la consulta després d'amarques experiències, de profundes convulsions, d'hores de tragèdia, l'estat passional que era natural que existís després d'haver bullit en el gresol de la realitat amors i odis en informe barreja, eren factors prou determinants per a encendre el foc de l'exaltació, del partidisme de les místiques contraposades, dels antagonismes exacerbats, en el moment de trobar tots aquests estats emotius via lliure a través de la llibertat de l'expressió i de la propaganda.

Doncs bé: tot aquest poble en marxa, malgrat tots aquells elements pertorbadors, no ha tingut un ex-abrupte, ni ha maculat amb un excés la seva missió, ni ha desfigurat la normalitat democràtica amb una dissonància.

En la propaganda, ningú no podrà dir que es cometessin excessos greus, malgrat que el to de vivesa de la polèmica arribés als alts registres,

Quan la novetat del vot femení oferia incògnites i quan certs estaments religiosos, el vot dels quals podia endevinar-se, es presentaren a complir el deure ciutadà, no hi hagué en els adversaris un gest de disgust o d'intransigència.

No es dirà que aquesta correcció fos apatia o manca d'interès. El cens electoral francès anà a les urnes en nombre impressionant. En alguns indrets votà el 93 per cent d'electors i en conjunt el percentatge dels votants depassà el 80.

En contemplar aquest espectacle pre-electoral primer, i després en el dia de la votació, evocàvem el perfil i el desenvolupament de les nostres conteses similars. Fins a Catalunya, on la condició cívica ha assolit un remarcable estat de maduració, fins a Catalunya en els millors moments, no ens haguera estat ofert un més alt exemple. Mai entre nosaltres la mecànica de la votació ha estat més neta de trampes, ni l'agitació dels electors s'ha mostrat ací tan cridanera com és costum a casa nostra.

Són aquestes altres tantes lliçons a aprendre i a seguir, si volem dotar els nostres procediments democràtics d'aquell sabor i d'aquella plenitud que donen categoria a les lluites polítiques; si volem que aquestes projectin en les futures funcions del govern de la col·lectivitat una influència fecunda, en lloc de projectar-hi un esperit olla o confusionari que malogri les més profitoses consecucions.

En una paraula: França ha demostrat als ulls del món atent, que era una vella democràcia amb accents nous: per la seva actitud davant les urnes darreres ha sabut admirar al món que la contemplava, afegint un títol d'alta qualitat al dret de reprendre al lloc, que, momentàniament havia perdut, com poble exemplar i capacitat. Títol aquest, anterior i superior al de la grandesa material que poden donar les enormes riqueses, els exèrcits imponents i els imperis vastíssims.

LA LLIÇÓ DEL REFERENDUM

El procediment adoptat pel referèndum era més complex en el fons que en la forma. Dues preguntes no són pas gaires preguntes. Però la fórmula adoptada, sobretot l'enunciat de la segona pregunta, comportava una referència a la reglamentació del funcionament del govern a designar per l'assemblea elegida i les relacions entre aquesta i l'executiu durant els set mesos de període constituent.

El sistema era, doncs, complex, en el fons. Solament una democràcia experta i prou assaonada

podia percatar-se bé d'allò que li proposaven i respondre amb el necessari discerniment.

L'electorat francès, vell de 150 anys, testimoni i actor de tantes proves i de tants avatars, educat per un nivell de cultura superior al dels altres pobles continentals, ha pogut superar la forma i donar la mida de la seva maduresa.

En el fons la primera pregunta: « Voleu que l'assemblea avui elegida sigui constituent? », era entenedora, però no era inconcussa. Es tractava d'incorporar definitivament a l'oblid unes institucions velles de tres quarts de segle, les quals, si no havien pogut evitar la desfeta del 1940, havien edificat un gran imperi — el segon del món — i havien venjat la derrota del 1870 amb l'esclatant victòria del 1918. Era preferible reformar aquestes institucions en allò que tinguessin de caduc o d'inoperant? Era preferible començar la vida de la IVa. República fent foc nou i posant la primera pedra? Els amics d'entredar la troca insinuaren que la qüestió involucrava una decisió sobre el sistema unicameral o bicameral, i fins és probable que alguns, influïts per aquesta consigna insidiosa, votaren negativament aquesta pregunta.

No obstant, la resposta fou inequívoca; més d'un 96 per cent contestà afirmativament.

La veritable batalla entaulada, però, ho fou a l'entorn de la segona pregunta: « Aproveu que els poders públics siguin organitzats fins la vigència de la nova constitució, d'acord amb les disposicions del projecte de llei del marge? ». L'intent era clar: evitar que el país fos lliurat a la dictadura d'un o d'uns partits, que l'assemblea constituent no fos una convenció, que l'arbitrarietat d'aquesta no s'erigís en norma incontrolada. Es volia evitar també la inestabilitat governamental del primer període, rectificant així el més greu defecte de les institucions de la IIIa. República.

El general de Gaulle expressà en esquema — el qual és convertí en slogan — la significació essencial de les dues preguntes: Responent sí a la primera pregunta voldreu la renovació; responent sí a la segona voldreu el raonable.

Es va suposar que en el fons aquesta segona pregunta involucrava a favor del general de Gaulle un sentit plebiscitari; fins s'evocaren records històrics, per a fer néixer suspicàcies. Radicals i comunistes, aquests darrers sobretot, menaren una viva campanya a l'entorn d'aquesta qüestió i les recomanacions de votar negativament es prodigaren en les parets, en les fulles i en el sol. Així féu que és concentrés en el resultat tota l'expectació de la jornada electoral.

Aquest resultat fou una majoria substantiva del sí sobre el no, en la proporció d'un 66'4 per cent.

El consell del cap del govern quan digué: Desitjo de tot el meu cor que respongueu sí a la primera i sí a la segona preguntes, fou seguit pel poble francès sense equivoc ni reserva.

A aquest resultat en seguí un altre també exem-

plar: els vençuts en les urnes acceptaren el fall popular sense regateig ni mal humor; és més, s'avingueren tot seguit a incorporar-se a la tasca ingent de reconstituir el país i col·laborar a la solució dels grans problemes plantejats. Amb un deix de tristesa recordàvem nosaltres la manca de resignació i l'excés protestatari dels vençuts de les nostres lluites polítiques. Saber perdre és un art que indica una capacilació cívica que es converteix en exponent de la més alta preparació democràtica.

Com complement d'aquest fet, els vencedors dels comicis francesos no han vexat als adversaris i han sol·licitat d'aquests una cooperació. En potència, doncs, la política a seguir s'ha posat a l'esfera nacional, en un pla francès estricte, a l'escala dels grans destins de la pàtria.

Quin contrast amb aquell voler la nostra nou-nada República a la mida exclusiva de cadascú de nosaltres, de tancar la porta a col·laboracions aprofitables, de cercar l'usdefruit egoista de les noves situacions creades! Quina altra lliçó a copsar per nosaltres, dividits i subdividits per mesquineses, com si no tinguéssim el problema previ d'enderrocar el règim falangista, negligint de formar des d'ara aquell clima de convivència que faci habitable el nostre malaurat país!

LES MODALITATS DEL PROCEDIMENT ELECTORAL

La primera d'aquestes modalitats que mereix destacar-se és el sistema proporcional que serví de base a l'elecció.

En un recent article a QUADERNS — en el número 8 corresponent al mes d'agost — el nostre admirat col·laborador senyor Humbert Torres, defensà la R. P. amb sòlids arguments. Ara, després d'aquestes eleccions es pot afegir un nou argument als arguments que fan, al nostre entendre, del sistema proporcional el menys imperfecte dels sistemes electorals coneguts. Repetim que el fan el menys imperfecte. Així tenim que els tres partits que van al davant de la votació — el comunista, el socialista i el M. R. P. — amb una votació semblant que oscil·la al voltant dels 4.500.000 vots, han obtingut sensiblement el mateix nombre de diputats, és a dir, entre els 140 i els 155. Doncs, la proporcional ha jugat d'una manera gairebé perfecta. Quant al partit radical i radical socialista, amb 1.115.382 vots ha obtingut 23 llocs quan proporcionalment li en corresponien 29; però ultra que la diferència no constitueix cap injustícia irritant, el partit en surt beneficiat perquè en règim majoritari s'haguera vist abocat a un resultat catastròfic. Així, doncs, àdhuc en aquest cas, la proporcional ha evitat una desfeta que hauria estat una veritable injustícia.

En conseqüència, podem afegir un nou al·legat a favor del sistema proporcionalista, el qual, comptat i debatut, és, al nostre entendre, el més aconsella-

ble quan es tracti de definir aquell que ha de presidir les nostres lluites polítiques. No en va és aquell que millor corregeix el pitjor defecte del sufragi universal en si mateix inorgànic, mitjançant la votació per llista i les amples circumscripcions; en donar un major abast a la intervenció dels partits polítics, en definitiva vehicle i gresol de la voluntat popular, com diu Kelsen. No oblidem, per fi, que si la R. P. és el mètode més **ponderat** perquè evita que la voluntat de la majoria domini il·limitadament damunt la minoria fins el punt que, per un vot de diferència, la meitat menys un es quedi sense representació, la R. P. és el mètode més **convenient** perquè impedeix que l'interès d'un sol grup s'erigeixi en exponent de la voluntat general, no essent veritable representant d'aquesta voluntat.

Les eleccions municipals catalanes es feren sota el règim establert per la llei municipal votada pel Parlament de Catalunya. En aquelles eleccions del començament del 1934, es posà en pràctica un sistema mig proporcional, perquè ho era per les minories si havien assolit un determinat quòrum de votació i només concedia a la majoria el 65 per cent de llocs. Indubtablement el sistema era un remarcable avenç sobre la brutalitat del sistema majoritari utilitzat en la resta del territori espanyol; a més es votava per llista i no es consentia afegir noms que figuressin en una altra. En aquelles mateixes eleccions s'introduí la pràctica, també seguida a França, de votar, introduint la candidatura en una carpeta, a fi de donar un veritable sentit al secret del vot. Per a garantir-lo més encara, creiem que entre les nostres pràctiques electorals s'hauria d'instalar un lloc d'aïllament per l'elector i distribuir les candidatures en el mateix col·legi, cosa que demés, reduiria considerablement les despeses. Aquestes pràctiques contribuirien a disminuir els mal usos electorals, abundants encara entre els nostres

costums polítics; totes les precaucions que es prenguin en aital sentit, per tal de salvaguardar l'elector de tota indiscreció o malevolència, seran sempre les benvingudes. En canvi, trobem millor el sistema nostre d'introduir el president de mesa la candidatura dintre la urna, que no pas com ací que es confia aquesta acció a l'elector mateix; com trobem també millor el nostre sistema de practicar l'escrutini.

Les eleccions franceses són, doncs, per nosaltres, una pedrera d'ensenyaments. Emmiralem-nos en el seu exemple, en l'espectacle que ens acaba de donar aquesta democràcia que s'ha restablert entre les primeres democràcies del món. De la veritable Democràcia, no d'aquella deformació o mixtificació que ara circula i que no és altra cosa que un feixisme disfressat o un nazisme amb una altra etiqueta.

La Democràcia és una solament. És aquella que, sense pretenir ara definir-la, permet al poble de delegar lliurement, és a dir, sense traves de cap mena, la funció de representació i de govern. Perquè, com ensenya Ferrero, rebutjat el principi hereditari, el sol principi de dret que la civilització occidental pot reconèixer, és aquella delegació expressada pel sufragi universal. Aquest és, d'altra banda, el nervi de l'opinió pública i la llei de l'opinió pública, segons Ortega i Gasset, és la gravetat universal de la història política. Sense sufragi autèntic, continua dient aquest pensador, totes les institucions democràtiques queden sense fonaments. És allò que falla en les pseudo democràcies que avui intenten tergiversar els termes de la veritable naturalesa dels principis, els quals són allò que són i no allò que artificiosament es voldria que fossin.

França, en suma, repetim-ho, ha palesat al món el que és, en el veritable concepte democràtic: un gran poble.

P. P.

ANIVERSARI

L'extradició de Lluís Companys fou una de les primeres de la trista sèrie que ha fet il·luminari arreu el dret d'asil, i és encara avui la més vergonyant i vergonyosa de totes elles. El 15 d'Octubre del 1940, el president de la Generalitat era afusellat, gairebé clandestinament, al fossat del castell de Montjuic.

Catalunya té inscrits a homes insignes, en el llibre de la seva història, però no compta amb gaires que hagin vessat la seva sang en nom, representació i honor de la terra catalana. Ni Pau Claris, ni Prat de la Riba, ni Màcia, amb tota llur aureola, no són catalogats entre els màrtirs. El darrer, d'aquests que registràvem era Rafel de Casanova, a 250 anys de distància. Ara, en els nostres dies atzarosos, els nostres enemics ens en donen un altre, soldat de l'ideal i cap legítim dels catalans, donant la vida per Catalunya: Lluís Companys, caigut amb una afirmació als llavis que és una consigna i un testament. Escolteu les seves darreres paraules: « Siguen valents. Jo no mereixo una mort tan gloriosa. Per Catalunya! »

Honorem aquesta mort amb esperit pur i demà, tal com des de QUADERNS s'ha suggerit, perpetuem l'homenatge, transformant en jardins el castell infamant i cobrint de flors la terra que regà la seva sang generosa.

Informacions i Comentaris

LA LABOR DEL " COMEIM "

Els nostres lectors ignoren potser que és el COMEIN. Aquest anagrama correspon al « Consejo Ordenador de Minerales Especiales de Interés Militar », important organisme dins de la frondositat maldrepòrica d'institucions pseudomilitars que el franco-falangisme ha fet sorgir del no-res per tal d'administrar i orientar el país « pro domo sua ».

El COMEIN intervé en tot el referent a la producció dels ferroaliatges, de gran nombre de metalls (coure, alumini, estany, zenc, bismut, etc.) i de molts altres productes com el carbur de calci, amiant, mica, grafit, fluorina, etc., etc. Amb el pretext de l'origen mineral, o de l'eventual destinació a usos militars, el COMEIN ha anat ampliant en forma tentacular les seves intervencions, no sense haver de bregar, però, amb una administració també cada dia més ufana, i amb els altres « pops » de l'economia dirigida nacional-sindicalista.

En la memòria publicada pel COMEIN, corresponent a l'any 1944, es detalla l'actuació d'aquest organisme, la situació de totes les indústries en les quals intervé. Editada amb gran luxe, amb boniques làmines i gràfics de tots colors, té un alt valor alegòric de la incongruència del règim. No disposem d'espai per a donar-ne compte com es mereix, però no podem resistir la temptació de donar una idea de la labor « ordenadora » d'aquest Consell.

Privada en part Espanya de la importació de bons minerals de manganès a causa de la guerra, ha estat naturalment incrementada l'extracció de menes menys riques. La memòria diu sobre aquest extrem : « El Consejo manejando conjuntamente el régimen de producción e importación con el de precios, ha podido resolver definitivamente un problema que aparecía en 1941, amenazador y complicado ».

La producció mitjana de coure brut, que de l'any 1932 al 1935 fou de 9.200 tones, en 1944 fou tan sols de 6.819 tones, mentre les necessitats mínimes del país són ara estimades pel propi COMEIN en 22.000. Sobre aquest particular, la memòria en qüestió s'expressa en els següents termes : « El no estar en manos del Consejo el régimen de precios del cobre es causa de que este organismo no pueda actuar con la oportunidad ni flexibilidad necesarias. Es evidente que solo usando acertadamente el factor precio pueden estimularse eficazmente producciones deficitarias, como esta del cobre ».

La fabricació de carbur de calci també presenta dèficit. La producció mitjana dels anys 1931-35 fou de 23.800 tones i encara quedava a vegades un remanent per a exportar. Ara, les necessitats estimades pel COMEIN són de 36.000 tones anuals, és a dir que han augmentat molt, i en canvi la producció de l'any passat (21.335 tones), no arriba a la d'abans. Des de l'any 1942, aquesta indústria està intervinguda i amb tan poc resultat, que les migra des xifres que donem són encara les millors de l'era falangista.

En l'extracció de minerals de zenc, les xifres també baixen, però el COMEIN ens anima amb les

següents paraules : « Las perspectivas són halagueñas. La producción de mineral ha disminuido como consecuencia de la baja en las exportaciones ; se trata, sin embargo de un fenómeno transitorio, puesto que al terminar la guerra ha de venir del exterior una fuerte demanda ».

Dels famosos subministres de mineral de wolfram (1) no en queda a penes res. La producció del primer semestre de 1944 fou de 1.882 tones i la del segon, 268 tones tan sols. Cal recordar, per a explicar aquesta caiguda vertical, que els alemanys abandonaren la frontera franco-espanyola per l'agost d'aquell any. El COMEIN despatxa aquesta qüestió en dues ratlles : « Este mineral, — diu — desde mediados de este año ha perdido interés por la falta de demanda ».

Finalment, constata la memòria que comentem, que l'única fàbrica que hi ha a Espanya d'alumini, ha tancat per falta de primeres matèries (2). Que s'ha suspès la producció nacional d'amiant per antieconòmica. Que la producció de miques ha baixat considerablement per la paralització de les exportacions etc., etc.

A la vista d'aquests resultats tan dolents, el lector sense malícia es preguntarà, però quina ha estat la labor del COMEIN ?

Per a comprendre-ho, cal primer fer-se una idea encara que sigui esquemàtica del que podríem anomenar la batalla dels tres sectors o el desori d'una economia massa dirigida. En efecte, els centres oficials que es disputen aferrissadament la facultat de dirigir i orientar l'economia espanyola per a salvar-la de l'« anarquia » en que vivia, poden avui agrupar-se en tres grans sectors : el **falangista**, constituït entre altres organismes pels Sindicats verticals i les un dia famoses « Ramas », avui en decadència ; el **burocràtic**, format principalment per l'INI (Institut Nacional d'Indústria), Secretaria i Junta Superior de Preus, Sots-secretaria d'Indústria del Ministeri d'aquest nom i altres entitats filloles d'aquest darrer ; i finalment el **militar**, integral pel COMEIN, la Comissió d'Indústries d'Interés Militar, la de mobilització d'indústries, etc., etc.

Reconeixem que aquesta classificació és una mica simplista. Per exemple, un dels grans directors de l'economia espanyola, el senyor Juan Antonio Suanes, conseller de Falange i general de l'Armada, ha estat president del INI i és avui ministre d'Indústria i Comerç, és a dir que ha bregat en els tres sectors. També molts organismes reguladors d'indústries (el de cotó, la resina, la indústria cinematogràfica, etc.) depenen de la Presidència del Govern i encara que dintre del sector burocràtic, fan tanmateix la guerra als col·legues del Ministeri d'Indústria. Tot amb tot, s'ha de reconèixer que en aquesta lluita de competències, el COMEIN ha

(1) Vegis QUADERNS del mes de febrer d'enguany (pàgina 29).

(2) L'any 1935 aquesta fàbrica, que és la de Sabinànigo, produï 1300 tones d'aquest metall.

obtingut un veritable triomf. Cada dia augmenta el radi d'acció de la seva influència i la intensitat de les seves intervencions. Darrerament li ha estat encarregada l'ordenació de tot el referent a la indústria i el comerç de l'antimoni, metall que com l'othom sap, serveix per a fabricar els caràcters d'impremta, els soldats de joguina i diversos aliatges i productes de farmàcia, pintura i perfumeria. Sobre aquesta nova facultat, la repetida memòria diu: « En los meses transcurridos hasta la terminación del ejercicio, se ha tomado contacto con productos (!) y consumidores y se han recogido los antecedentes necesarios para realizar una intervención eficaz ».

Aquesta eficàcia és precisament la que no hem sabut veure enlloc. A aquest Consell ordenador de minerals especials d'interès militar, no el preocupa un assumpte que cau tan de ple dintre de la seva esfera d'actuació, com la crisi dels minerals de wolfram, i en canvi l'interessa el carbur de calci i l'acetilèn, sense fer altra cosa que pertorbar la la marxa d'aquesta indústria i perjudicar-ne els resultats. Tampoc no diu perquè havent tancat l'única fàbrica d'alumini que existia, per falta de primera matèria, l'Estat en construeix ara una de molt més gran a Valladolid. Però és veu que tot això són minúcies que no interessin al COMEIN.

Pels dirigents militars d'aquest organisme que intervé tantes indústries civils, les funcions ordenadores que veritablement tenen en cor són les dels negocis « productius ». Que aquests presentin un interès militar o no i que la intervenció del COMEIN sigui més o menys desastrosa, això no té per ells, cap mena d'importància. El país paga i ells manen.

— F. C.

FALLIDES I SUSPENSIONS DE PAGAMENTS

Des del primer dia hem sostingut en aquestes columnes que la situació econòmica creada a Espanya pel francfalangisme hauria de passar necessàriament per greus traspalsos a l'objecte d'adaptar-se a les condicions normals de la post-guerra mundial.

En un interessant article de fa poc, publicat al diari « Le Monde », F. Clair explicà la situació inquietant d'Espanya en els aspectes industrial, econòmic i social. Els mals crònics de la nostra economia no tan sols no han estat aminorats, com pretenen els falangistes en tots els discursos, sinó que al contrari, han estat considerablement agreujats. Al testimoni documentat d'aquest excel·lent periodista nosaltres n'hi afegirem avui un altre d'anterior i encara menys recusable per la seva procedència.

Que no es digui el dia de demà que els hereus de la situació franquista ho han espatllat tot. No neguem que amb possibles desencerts, puguin ells retardar el redreçament del país, però des d'ara fem constar que els símptomes més evidents d'un procés que no podia menys de produir-se, fa temps que han començat a fer-se evidents. Un testimoni d'excepció ens el dona precisament una publicació oficial d'aquest any, l'« Anuario Estadístico de España », quan a la pàgina 701, diu textualment:

« Las series de quiebras y suspensiones de pagos ofrecen un índice claro de vuelta a la normalidad. Una gran parte de los negocios montados en la post-guerra y que sólo podían vivir en atmósfera

de anormalidad, quiebran indefectiblemente a medida que ésta desaparece y la vida nacional se encalza. Es interesante la observación de las series antes citadas, que de 1939 a 1942 van aumentando a penas insensiblemente y en 1943 tienen una subida, con relación al 42, del 314 por ciento para las quiebras y 330 por ciento para suspensiones. »

I és de suposar que encara no som allà on anem, perquè a la bancarrota dels negocis fàcils que s'han fet a Espanya al favor de les circumstàncies anormals de la post-guerra civil — i sovint gràcies a un suport més anormal encara de les autoritats falangistes — s'hi afegirà aviat la bancarrota dels negocis improvisats a base del conflicte mundial i molts d'ells amb l'auxili directe de l'Estat.

Efectivament, en la llista de les fallides i suspensions de pagaments, a les quals es refereix l'estadística anterior, no hi figura encara cap de les grans empreses patrocinades oficialment per l'Institut Nacional d'Indústria. No obstant, ens consta que una gran majoria d'elles estan empantanegades o en situació molt primparada. L'Empresa Nacional Caívo Sotelo, de carburants autàrquics — veritable caricatura de les fàbriques Hermann Goering — no ha obtingut cap resultat; la Fabricación Española de Fibras Artificials S. A., intervinguda per la societat alemanya PHRIX, té la fàbrica de la província de Burgos a mig muntar i més de la meitat de la maquinària en poder (?) de diversos constructors del que fou en altre temps el gran Reich; l'Empresa Nacional de Aluminio S. A. — de la qual assegurava el famós diari « Pariser Zeitung » del 12 de març de l'any passat, que pel setembre d'aquest any funcionaria a plena producció — té les seves instal·lacions de Valladolid consumint-se d'inanició molt abans d'estar acabades. Totes aquestes empreses i moltes d'altres que seria pesat d'enumerar, són les que havien de crear la famosa autarquia d'inspiració alemanya, de la qual tant ens parlaven les jerarquies falangistes. Podríem saber que esperen per a donar compte d'una tan desastrosa gestió? Es que l'Estat ha de continuar suportant indefinidament els déficits creixents d'aquestes empreses fantasmagòriques?....

Els promotors d'aquestes esperen simplement anar cobrant i finalment carregar la culpa del seu estrepitos fracàs, als encarregats de liquidar-les. — F. C.

L'ORFEO CATALA

Quan a Catalunya se celebrava alguna festa gran i en l'acte més important de la diada hi prenia part l'« Orfeó Català », el nostre poble concedia a l'esdeveniment el mèrit més cobdiciat que una associació pot aspirar en el seu país: el d'un prestigi nacional.

Aquest enorme i gens discutit prestigi haurà costat a la nostra primera entitat coral danys morals i materials incalculables. La política de persecució i destrucció que Franco ha practicat a Catalunya, per tal de combatre el seu esperit nacional, va tenir una de tantes aplicacions en el cas de l'« Orfeó » malgrat que aquest centre musical no tingués, ni remotament, cap participació en la vida política del país. Les seves activitats foren purament i simplement tallades de soca i arrel; el seu edifici social incautat i explotat durant tots aquests anys

Informacions i Comentaris

com a sala de concerts amb el nom de «Palacio de la Música».

Va durar tant aquesta persecució contra l'«Orfeó» que, quan al cap d'un cert temps de la seva supressió, traspassava a millor vida el Mestre Lluís Millet, els falangistes varen pertorbar l'acte del seu enterrament. La gentada considerable de barcelonins que hi assistia devia sentir com a propi aquest nou afront infligit a l'espiritualitat catalana.

Cada vegada que s'ha presentat l'avinentsa i el nom de l'«Orfeó Català» ha estat pronunciat, hi hem pensat molt. Amb l'«Orfeó» que fou, i amb l'interrogant que veiem quan esguardem vers l'esdevenidor; amb el positiu valor musical que comptàvem, tan admirat de tothom, i que potser no tindrem mai més. Hem pensat amb l'ànima autènticament catalana que posseïa, i que era el llaç invisible d'unió patriòtica de tots els seus components; i l'afinador de la sensibilitat dels executants, els quals, superant-se, arribaven a assolir efectes vocals d'un conjunt ple d'humanes ressonàncies. Totes aquestes qualitats temem que s'han ben perdut. Per a arribar a obtenir-les calgueren molts anys de treball, constant, dur i intel·ligent. Els homes que l'efectuaren eren fills d'una època i d'un ambient i treballaren amb uns executants que també estaven sotmesos a les mateixes influències. Caps i dirigits sentien unes il·lusions idèntiques; confiaven treballar pel prestigi d'una Pàtria idealitzada que «tornaria a ésser rica i plena». Tots els afanys de la seva ànima s'exhalaven amb el cant d'aquells mots vibrants i plens d'energia juvenívola posats en solfa pel Mestre Millet amb el seu majestuós «Cant a la Senyera», amb el qual iniciaven els seus concerts magnífics.

Recordem-ho ara que, a Barcelona, s'ha trencat el silenci mantingut durant tants anys sobre l'«Orfeó Català». Els mateixos enemics del nostre poble que varen fer-lo emmudir pretenen, amb el pretext de reparar un abús, retornar-li la veu. La seva insensatesa és tan immensa, la seva ignorància tan universal i el seu orgull tan il·limitat, que creuen poder refer de totes peces una institució tan profundament catalana.

Les autoritats actuals han escollit el dia de «La Fiesta de la Hispanidad», 12 de octubre, per a publicar en la premsa, amb un requadre per a fer-lo més visible i donar-li més importància, l'avis següent: «El excelentísimo señor gobernador civil, Don Bartolomé Barba, ha autorizado al «Orfeó Català» a que continue normalmente el desenvolvimiento de todas sus actividades sociales y artísticas. En fecha próxima esta tradicional y prestigiosa entidad que tanto enaltece a Barcelona y a España, actuará en una audición, cuyos preparativos se están ultimando».

A remarcar la cínica matisació d'aquesta nota que no pot dissimular la fortor de caserna. La desaprensió de la persona que l'ha redactada és al menys tan acusada com de qui l'ha autoritzat. Després de la falsetat, la mofa. Que n'és de difícil amagar els veritables sentiments! Perquè a nosaltres no ens queda cap dubte sobre quines seran les reaccions de l'actual primera autoritat civil de Barcelona si l'«Orfeó», creient de bona fe que actua normalment comença la seva «audició» presidit per la seva gloriosa ensenya i amb el «Cant de la Senyera», com era la seva costum; si del seu edifici de propietat torna a dir-ne «Palau de la Música Ca-

talana» i si el públic de patriotes engrescats, exterioritza el seu fervor catalanesc.

El permís de tornar a actuar concedit per les autoritats franco-falangistes a una entitat del catalaníssim historial de l'«Orfeó» no es comprèn ben bé. Ignorem la finalitat que es persegueix. Aquesta mesura entra de ple en l'anomenada «política d'atracció». Per tant, és natural que l'acollim amb mal·fiança. No oblidem que, el règim de Franco, mentre serveixi la seva fòbia contra tot al que sigui català, utilitzarà tots els recursos, entre altres, el d'envilir entitats que, com l'«Orfeó», constituïen un orgull nacional. Potser aquest és el seu propòsit. Desprestigiari-lo als ulls del poble de Catalunya donant-li una orientació que repugni als seus sentiments.

Per a executar aquests designis, a aquestes altures, ens costa admetre que hi hagi cap català, antic orfeonista, que hagi ofert els seus bons oficis. Més aviat haurà calgut apel·lar al recurs de violentar les voluntats, però, sigui com sigui, és molt possible que, ara, li causin més dany del que li han fet.

Com quedarà l'«Orfeó»? Com el trobarem? On haurà anat a parar el resultat de tant de treball i sacrificis de tot ordre?

Ningú pot aventurar pronòstics sobre l'esdevenidor d'aquesta víctima de l'odi del franco-falangisme per les institucions més representatives de Catalunya.

En tots els casos, però, es pot fer una afirmació: l'«Orfeó Català» o serà com era o no serà.

— M. P.

SERRANO SUNER REAPAREIX

Des que Serrano Suner, com una transacció en ares de l'«harmonia» entre falangistes i requetès, fou desembarcat pel seu cunyat Franco del ministeri d'Assumptes exteriors, només sabíem que aquell ex-personatge s'havia fet el despatx d'advocat més lucratiu de Madrid a l'ombra pròvida d'una influència excepcional dintre totes les esferes públiques.

De sobte Serrano Suner reapareix a Lisboa, fa unes declaracions a un periodista francès («Paris-presse» del 26, 27 i 28 octubre) i, com si fos un meteor, torna a submergir-se en l'incògnit....

De tot el que ha dit només ens interessen dues coses: la seva professió de fe germanòfila i la seva florentina escomesa contra el seu parent. La resta és pura fatxenderia d'un egocentrisme descordat i pocasolta.

«Sí, ha dit Serrano, jo he estat pro-alemany. Espanya ha estat pro-alemanya. Ho dic perquè aquesta és la veritat i per a fer a l'Espanya d'avui el retret de no reconèixer francament allò que ha estat.»

Heus ací un llenguatge clar i sens embuts. Al menys aquell home diu brutalment el que sent. La brutalitat no està pas en les frases pronunciades sinó en la intenció que contenen, perquè, traduït en termes vulgars, Serrano ve a dir: Jo menypreo al caragirat de Franco, als generalsos de la Creada, als comparses del Moviment, tots ells més hitlerians que el propi Hitler, gosen avui renegar de l'ídoi d'ahir, amb la poca-pena dels qui no senten altra preocupació que digerir el privilegi sota el sol que més escalfa.

Per acabar d'obrir a tots ells en canal, rebiant el clau, afegeix: «Franco, jo i darrera nosaltres,

L'Espanya nacionalista, no solament hem apostat sobre la victòria de Berlín, sinó que l'hem desitjada amb tot el cor i amb tot l'enteniment, amb tota la força dels nostres anhels més ardents i més sincers». Després d'aquesta calorosa tirada, Serrano devia pensar que havia «servit» al seu «dilecte» parent i a tots els seus corifeus, ara desfent-se en magarrufes per a complaure als vencedors.

Després, Serrano s'aplica a arrencar al cunyat aquell títol que exhibeix de «providència» per al poble espanyol, perquè evità que Espanya fos arrossegada a la guerra. Amb aquesta «santa» intenció, l'ex-ministre franquista assegura que l'annexió de Tànger no era més que les olivetes i per a posar-lo malament amb França assegura que el plat fort eren el Marroc francès i Alger. No passaven per menys.

Per tal d'acabar de llevar a Franco aquell títol de «providència» afirma seriosament: «La meua intenció era d'entrar en guerra en el moment de la victòria alemanya; a l'hora dels darrers trets; exactament com Rússia ha fet amb el Japó». Podria haver afegit, però no ho fa: seguint l'exemple de Mussolini amb França i com a bon deixeble que jo era del «duce».

Quina franquesa la d'aquest Serrano! Franco el pacificador, ve a dir, el pare putatiu del poble espanyol? Una pura falòrnia. La veritat és que Franco hauria entrat en guerra darrera Serrano, perquè segons aquest, allí no comptava més que ell i Franco era el nino que ell, Serrano, bellugava estirant uns cordills.

Com exemplars, aquestes declaracions són d'allò més exemplars. Es veu que l'harmonia regna entre els correligionaris d'ahir, els comparses d'avui i els parents d'ocasió. Sembla talment com si pressentissin que s'acosta l'hora del «campi qui puguí» i es preparen l'atenuant, pel pel dia aduers, amb un desvergonyit intent mutu de «treure's els drapets al sol.» — J. C. i A.

UN DISCURS MISTERIOS

Què ha dit Franco en el seu discurs de Toledo del 26 d'octubre darrer?

Heus ací una pregunta que enclou un trencaclosques insòlit, matèria d'investigació per a els curiosos i plat saborós per als descobridors de misteris.

El dia 26 d'octubre darrer es celebrava a Toledo una festa amb motiu del 35 aniversari del matrimoni entre Franco i l'exèrcit. Així constava, al menys, en la inscripció del joier, amb repujats de plata i esmail, que oferien al cabdill els seus companys de promoció.

Els festeigs consistien: en l'entrega d'una vara d'alcalde protector de la ciutat — vara d'un mestre selanta centímetres — ofrena de l'ajuntament toledà; en una missa de campanya celebrada entre les ruïnes de l'Alcàzar, en presència de la promoció XIV de l'exèrcit de terra, i en dipositar el propi cabdill un corona en record dels «caïdos».

En les ressenyes periodístiques dels actes es detallen minuciosament tots els ets i uts de les cerimònies, amb la proximitat habitual de la vàcua literatura falangista, demés es transcriuen literalment el discurs de l'alcalde a la catedral i la resposta de l'autarca homenatjat.

Ara bé: a l'arribar les ressenyes als discursos de Yagüe i de Franco, en el ceremonial de l'entrega

del joier, es limiten a dir: «En el acto de la ofrenda el teniente general Yagüe pronunció un discurso recordando la gesta del Alcázar y a los Caídos de las promociones. El Jefe del Estado pronunció a continuación un importante discurso. Posteriormente S. E. estrechó la mano a todos sus compañeros de promoción, mientras la banda de música interpretó el himno de la Academia». I res més.

Es cosa sabuda que els discursos de Franco, sobretot els més o menys improvisats, han estat retocats — per qui ho podia fer — a fi d'amagar alguna tonteria dita pel cabdill o a fi de dissimular alguna imprudència del cap de l'Estat. El que no havíem vist fins ara, és que fos censurat de dalt a baix tot un discurs qualificat d'important. Menys encara es comprèn aquesta ommissió total, en un règim d'auto-bombo com el que està en ús entre els medis falangistes fins el punt de trobar sublim i digne de la història el més vulgar esternut de Franco.

El misteri creat a l'entorn dels discursos de Yagüe i de Franco a Toledo, creà naturalment una atmosfera de curiositat i un afany de desentrenyar llur contingut. El primer a aixecar el vel de l'enigma, fou el reporter de l'Agència Reuter, generalment ben informat de la política entre basidors del règim. En efecte: Reuter digué que hi havia dubtes sobre els conceptes emesos per Yagüe, puix que mentre uns testimonis presencials asseguraven que havia estat d'una adolorada ortodòxia, altres, també testimonis presencials, afirmaven que havia tingut propòsits d'acerba crítica. Però això, per nosaltres, no passaria d'ésser anecdòtic, perquè el pinyol es refereix al discurs de Franco.

Sobre aquest discurs la informació atribuïa al cap de l'Estat unes paraules imprudents en grau superlatiu que costava de creure haguessin sortit de llavis d'un home en ús de les seves cabals facultats mentals. Però, dies després l'enviat especial de «Paris-press», Charles Favre, l'intencionat reporter de les declaracions de Serrano Suner, completa la versió de Reuter i assegura que parlà davant d'un públic restringit, compost d'unes 200 persones, quasi totes companys de promoció del generalíssim, sense la presència de periodistes i amb recomanació a l'auditori que no deixés traslluir per res allò que digué Franco en son discurs. Però els companys del cabdill, en la seva majoria generals, taint el secret, han revelat les folles manifestacions del seu camarada i cap. Així s'han pogut reconstruir aproximativament i per troços, els passatges principals, d'on resulta que digué:

«Gibraltar és d'Espanya, i Espanya entera està compresa dins Gibraltar....»

«Jo havia promès un milió de baionetes per a defensar Berlín contra els russos; avui n'ofereixo tres milions als aliats per a defensar Europa.

«Cal que reflexionin. Tres camins s'obren davant d'ells: 1er La guerra: en aquest cas dec dir que no hi hauria pas quarter; 2o La fam: però si hom ens aplica el bloqueig, el nostre cinturó té prou traus per a permetre'ns resistir; 3er L'amistat. Aleshores, jo començo per allargar la meua mà».

Es el desvari! Però no riem que la cosa és tràgica. Del sabor de veritat que emana de totes aquestes informacions, se'n desprèn una conseqüència esborronadora, aquella mateixa que fou escrita en el darrer número de QUADERNS, quan es feia la presentació dels textos de les lletres Franco-Churchill, significada en aquella frase que ara creiem

Informacions i Comentaris

convenient de reproduir : « El més terrible és, però, que Franco no té esmena possible perquè diu el que creu i no comprèn altra cosa ».

Aquesta presumpció es va generalitzant en forma que són més cada dia els qui creuen que Franco té avui la sola dèria de boicotejar implacablement tota solució raonable del problema espanyol, d'una part perquè es creu sincerament que ell és la « providència » ; de l'altra perquè sent instintivament aquella por que senten tots els tirans, una por boja... — J. C. i A.

EL MON SINDICAL

L'anecdota social i sindical dels mesos de setembre i octubre d'enguany, ha estat ben nodrit. Tots els fets de relleu han tingut lloc a París, que es pot considerar avui com la seu del sindicalisme mundial.

Va començar el mes de setembre amb un Ple de la C. G. T. que va tenir interès polític pel fet d'ésser proclamada una nova « vedette » del sindicalisme francès : M. Benoit Frachon. M. Frachon, que procedeix del ram metal·lúrgic, és un prestigiós leader sindicalista que des del susdit Ple de la C. G. T., comparteix amb M. Léon Jouhaux les tasques del Secretariat General del gran organisme sindical francès. Sigui que el « General », com familiarment és anomenat el Sr. Jouhaux entre els seus companys, es consideri ja vell i cansat — porta 35 anys en l'exercici del càrrec — sobretot després de la seva captivitat a Alemanya ; sigui perquè la feina de la casa de la rue Lafayette de París, s'ha fet massa complicada per a un sol secretari ; sigui, en fi — el que és ben possible — per a donar satisfacció al partit comunista que exerceix gran influència dins el sindicalisme francès, com en la política general d'aquest país ; sigui per totes aquestes causes plegades, creiem que aquest auxiliar de M. Jouhaux és avui el seu veritable « partenaire » i eventual successor.

Després, fou commemorat — ben simplement — el 50 aniversari de la fundació de la mateixa C. G. T. la qual va tenir el seu inici en un Congrés obrer celebrat a Limoges del 23 al 25 de setembre de 1895. La importància assolida per aquell organisme sindical, la revelen les xifres següents i que de segur ja deuen ésser ultrapassades : més de 5 milions de colitzants, agrupats en més de 15 mil sindicats locals, que formen 94 unions departamentals, 39 federacions nacionals d'indústria i 7 unions regionals colonials.

Per a donar-li més relleu, es va fer coincidir el susdit aniversari de la C. G. T. amb la reunió de la Conferència Obrera Mundial, de la qual havia d'eixir-ne la Federació Sindical Mundial. Començà aquella el 25 de setembre i celebrà la darrera sessió el 8 d'octubre. A ella hi assistiren delegats representants de les organitzacions sindicals centrals o nacionals de 56 països, que representaven prop de 70 milions d'obriers sindicats. Aquestes xifres són suficients per a demostrar la transcendència de la Conferència i dels acords d'aquesta.

En la sessió de la Conferència celebrada el 3 d'octubre, foren aprovats els estatuts de la Federació Sindical Mundial, i aquesta es donà per constituïda definitivament. Serà, doncs, tal data, com digué M. Jouhaux en aquell acte, memorable en l'història del moviment obrer universal i es pot considerar la susdita Federació, l'organisme més

potent d'unitat i d'acció que els treballadors de tot el món hagin tingut mai.

L'estructuració de tan ampli i complex organisme va ésser objecte d'estudi durant alguns mesos per part dels dirigents del moviment sindicalista i per fi — no sense algunes discussions apassionades — se li donà una forma força democràtica. Els seus òrgans dirigents seran : un Consell general, veritable Parlament del Treball, en el qual tindran representació proporcional totes les centrals sindicals nacionals, una no més per cada país, si bé en determinats casos podran ésser admeses més d'una. Un Comitè Executiu compost de 26 membres ; un « Bureau » executiu, constituït per 8 membres d'aquell i un Secretari General. Els 26 llocs del Comitè Executiu, se'ls repartiran les centrals sindicals en la forma següent : 3 llocs la U. R. S. S., 3 Estats Units i Canadà (que, com es veu, als efectes sindicals es desglossa del Commonwealth britànic), 2 Gran Bretanya, 2 França, 2 Amèrica Llatina i 1 lloc cada un dels següents països : Pròxim i Mitjà-Orient (englobats Egipte, Palestina, Síria, Líbia, Irak Iran, Aràbia, Turquia i Xipre) ; Xina ; Australàsia ; Índies ; Africa ; Escandinàvia (Holanda, Bèlgica, Luxemburg, Suïssa i Irlanda) ; Europa Meridional (Itàlia i Espanya) ; Europa Central (exclosa pel moment, Alemanya, i englobades Àustria, Hongria, Polònia i Txeco-eslovàquia) i Europa del Sud (països balcànics). A més, tres membres elegits pels Departaments professionals internacionals o sigui les grans sindicals internacionals de diversos rams, que hi han ja constituïdes : transports, indústries marítimes, etc.

El President de la Federació i els sis vice-presidents junt amb el Secretari General, constitueixen el « Bureau » executiu.

Fou elegit president de la Federació, el leader sindicalista anglès Sir Walter Citrine, homenetge ben merescut als seus prestis i treballs per a la constitució de l'organisme mundial. L'acompanyen en el Bureau els sis vice-presidents : Léon Jouhaux, per França ; Kuznetzov, per la U. R. S. S. ; Hillman, Estats Units ; Chu, Xina ; Toledano, el prestigiós leader mexicà, bon amic dels republicans espanyols, per l'Amèrica Llatina ; Keepers, Holanda i De Vittorio per Itàlia.

El càrrec de Secretari General fou confiat al leader sindicalista francès, M. Louis Saillant, prou conegut arreu per haver presidit el C. N. R.

Ara bé : com ja prevèiem en anterior nota publicada a QUADERNS, la Federació Sindical Mundial, malgrat la seva enorme importància numèrica i representativa, no ha aconseguit reunir encara la totalitat de les forces organitzades del sindicalisme mundial. En primer lloc, se'n han exclòs voluntàriament, per haver rebutjat el convit que se'ls féu, les organitzacions dels obrers catòlics, per dissentir del laïcisme proclamat com dogma per la Federació Mundial. I algunes centrals sindicals nacionals, per altres causes. La més important d'aquestes és la Federació Americana del Treball, que compta amb més de 5 milions de colitzants i és la més vella i més ben organitzada de Nord Amèrica. La raó d'aquesta abstenció és l'oposició al reconeixement i admissió dels sindicats russos, als quals considera organismes estatals i que no representen ni la voluntat lliure ni els veritables interessos dels obrers d'aquell país. La C. N. T. espanyola, la qual, més que sindical és un organisme que pretén estar allunyat de la política i

Informacions i Comentaris

realitza una determinada política en defensa d'una ideologia desueta arreu del món i rebutjada per tot el moviment sindical mundial. Per dita raó, Espanya estarà sols representada per la U. G. T. i àdhuc se li ha admès una doble representació, això és, un representant per cada una de les dues fraccions en què es troba dividida, concessió aquesta que pot fer més perdurable la divisió.

En el número anterior de QUADERNS, ja donàvem compte de l'important acord que en la mateixa sessió de constitució va adoptar la Federació Sindical Mundial, amb respecte a l'actual Govern «de facto» d'Espanya. Cal dir que l'acord susdit, a l'igual que un altre molt semblant que es va adoptar respecte al règim dictatorial argentí, són fidel expressió i execució d'una de les finalitats estatutàries de la Federació, que és la següent: «Proseguir la lluita per a l'extermi de totes les formes feixistes de Govern i de totes les ramificacions del feixisme, sota qualsevol forma que operin i qualsevol que sigui el nom amb què es coneguin». Cal esperar que aitals acords no seran lletra morta i que l'actuació de la Federació Sindical Mundial contra els règims dictatorials, prendrà altres aspectes més eficaços.

Perquè és de creure que la Federació no es limitarà a ésser l'organisme representant del més vast exèrcit mundial d'homes progressius, sinó que actuarà intensament en tots els terrenys — i l'econòmic pot ésser decisiu — per a realitzar els seus ideals, que no sols són de millorar les condicions de treball dels obrers de tot el món, sinó assegurar la pau universal i l'establiment i afermament de règims democràtics en tots els països. Cal doncs, posar confiança en l'actuació de tal organisme.

Finalment, acabades les tasques de la Federació Sindical Mundial, començaren, també a París, el 15 d'Octubre, les de la Conferència Internacional del Treball, o sigui del «B. I. T.», important organisme que compta ja 25 anys d'existència — d'una fecunda existència — i és l'únic supervivent dels que creà el Tractat de Versalles. Com que les sessions del B. I. T. seguiran bona part del mes de novembre, en el vinent número de «QUADERNS» ens referirem amb més extensió a les seves tasques. Ja la premsa s'ha fet ressò d'alguns incidents, com l'exclusió per unanimitat dels representants obrers argentins, i l'admissió forçada i fortament protestada, dels representants governamentals del mateix país en un acord que tanca la porta a l'admissió dels representants de l'Espanya de Franco, si aquests, com és probable, esperaven darrera la porta. —
R. N. C.

ESTRANGERS

ADMESOS A TREBALLAR

Un decret del temps de la República (25-8-35) i una Ordre dels primers temps del govern Franco (6-9-38), regulen les autoritzacions que es concedeixen actualment als estrangers per a exercir llur activitat a Espanya. Als qui obtenen l'autorització se'ls entrega una tarjeta d'identitat professional anàloga a la que ara han de tenir tots els espanyols que volen treballar.

Fa poc s'ha publicat la primera estadística de les tarjetes professionals atorgades a estrangers. Correspon aquesta a l'any 1943. Classificats per

residències dels peticionaris, la llista dels primers llocs de major a menor és com segueix:

	Nombre de tarjetes lliurades a estrangers
Barcelona	2.687
Madrid	1.638
Guipúzcoa	480
Biscaia	288
Santa Creu de Tenerife	279
Sevilla	251
València	250
Les Palmes	235
Balears	139

Classificats per nacionalitats, les xifres de major a menor van de la manera següent:

Nacionalitats	Estrangers autoritzats a treballar
Alemanya	2.091
Francesa	1.531
Italiana	1.095
Suïssa	582
Anglesa	581
Argentina	528
Cubana	230
Belga	121
Nord-americana	32
Russa	21

El nombre de tarjetes professionals expedides a estrangers és de 7.811 en total l'any 1943. L'import de la trajeta varia segons una escala, des del manobre al gerent d'empresa.

Reconeixem que no es pot fer gaire cas d'aquestes dades, perquè és sabut que al nostre país les tarjetes professionals i tot el referent als sindicats verticals i organització de treball és en bona part una ficció. No obstant, val la pena de remarcar que Alemanya i Itàlia van al davant en les xifres oficials i gairebé obtenen la meitat de les autoritzacions concedides. La resta se l'han de repartir una seixantena de països entre els quals figura França, que malgrat el veïnatge, les antigues relacions de treball i la situació per la qual atravesava, no arriba a obtenir el primer lloc. Síntoma, creiem nosaltres, de la poca simpatia que inspirava el vençut. I hem de veure que passarà amb les xifres de l'any passat i d'aquest, si no les «retoquen»...

S'ha d'observar que Portugal, tot i tenir un gros contingent de súbdits residents a Espanya (prop de 12.000), no figura en la llista esmentada perquè els portuguesos disfruten d'un règim de favor que els equipara als treballadors autòctons. Dubtem molt que l'Espanya de Franco hagués acordat aquest tracte beneficiós a la seva veïna si aquesta hagués donat millor acollida als «roigs i separatistes».

A més, ens agradaria saber si és per aquest darrer motiu i per tal d'agreuja la situació dels refugiats en terres franceses, que el «Caudillo» ha deixat perdre el privilegi que els espanyols gaudien a França des dels temps del casament d'Eugenia de Montijo amb Napoleó III, i més concretament del conveni de 1862, en virtut del qual, tant els documents d'identitat com els necessaris per a treballar eren gratuïts.

Tothom sabia que la reciprocitat de tracte en les qüestions de treball entre Espanya i França, jugava de sempre a favor nostre, però l'orgull i la bestiesa

Informacions i Comentaris

falangistes de l'Espanya « imperial » no ho varen comprendre així i ara hem de patir-ne tots les conseqüències. — F. C.

POCS CAPELLANS I MENYS ENGINYERS

L'últim número de QUADERNS publicava una nota d'un col·laborador ben informat en la qual es posava de relleu un fet paradoxal: el suposat fervor religiós de casa nostra ha tingut com conseqüència el refredar la inclinació sacerdotal de la joventut fins al punt de fer necessària l'organització d'una gran campanya pro-Seminari, per a obtenir menys vocacions que abans.

En un altre ordre de coses passa un fet semblant. A la ràdio, la premsa, els discursos, hom parla sempre de la industrialització del país, del gran pas que s'ha donat per a deslliurar la indústria nacional de la tutela estrangera, del brillant esdevenidor que espera a les flamants indústries sota l'ègida del nou ordre. Els ministres i les autoritats visiten més que mai tota mena de fàbriques, pagades, subvencionades o intervingudes per l'Estat. Els sindicats verticals hi organitzen festes i cerimònies desconegudes de nosaltres. Tot això, pensàvem, deu engrescar el jovent que ambiciona influir en la vida del país i conduir-ne els afers en interès de tots. Les escoles d'Enginyers Industrials — el més alt exponent de la cultura tècnica del ram — deuen conèixer una prosperitat sense precedents i recordaven que durant i després de la gran guerra del 14, l'afluència en elles fou tan gran que es parlà inclús amb insistència de limitar-hi l'admissió d'alumnes.

No tenim les estadístiques d'aquell temps, però disposem de les xifres globals corresponents a les tres úniques escoles d'Enginyers Industrials, de Barcelona, Madrid i Bilbao, pels cursos acadèmics de quan la República i d'ara. Heus-les aquí:

Anys acadèmics	Nombre total d'alumnes matriculats	Nombre total de títols expedit
1930-31	1.107	59
1931-32	1.304	67
1932-33	1.080	32
1933-34	1.075	38
1940-41	583	98
1941-42	542	74
1942-43	541	72

No pot ésser més evident el contrast d'aquestes xifres que són oficials i no poden titllar-se de tendencioses. Elles diuen clarament que el nombre d'alumnes ha baixat a la meitat, mentre el nombre de títols expedit gairebé és doble. A menys que que se'ns demostrí que els alumnes en règim falangista són molt més espavilats que abans, hem de concloure'n dues coses: que la joventut no s'interessa per l'alt ensenyament que ara donen aquestes escoles i que elles en canvi es mostren més benèvols i sol·licites que en temps de la República.

De les xifres transcrites resulta que quan l'adveniment de la República, tan vilipendiada, les esmentades escoles graduaven tan sols el 5 per cent de llurs deixebles i amb la victòria de Franco, quan deien que tot havia de tenir un gran to i una major exigència, deixen passar — Déu sap com — el 16 per cent dels que les freqüenten.

Costa més d'explicar perquè la ufana industrial

del règim falangista no desvetlla en els joves l'afany d'aprendre la tècnica superior en nombre igual o major que abans. Hem de creure que no hi veuen un camí per a triomfar tan rapidament com en les « Escuelas de Mando » de Falange o en l'alta burocràcia dels sindicats? Ho fa pensar en tot cas un indici, a la nostra manera de veure, revelador. L'escola més antiga, més acreditada i més ben dotada de material, reconeguda per tothom com la primera i principal, la de Barcelona, segons les últimes dades, és aquella en la qual han acabat menys alumnes els seus estudis, 19 en total. Actualment, és l'escola de Madrid la més important i molt ens temem que això vol dir una tendència al funcionarisme, al dirigisme estatal de la indústria per una burocràcia que no hi entén sovint un borrall i que no ha fet en tot cas les seves proves en les fàbriques lliures i a camp obert.

En el meu temps d'estudiant a l'Escola d'Enginyers Industrials de Barcelona, un sol curs tenia gairebé tants alumnes com ara, els sis cursos plegats que componen la carrera. Per a una ciutat com Barcelona, la primera de la Península, ens sembla més natural allò que això.

El règim franco-falangista presenta el camp industrial com un immens encasellat de « destínos ». Fins a prova del contrari, hem de creure que aquesta és la causa que la joventut estusiasta, ardida i coratjosa deserti les seves escoles. — F. C.

EL DECRET D'INDULT

Heus ací el text íntegre del decret d'indult dictat pel govern franquista:

« Al iniciarse el décimo año de la exaltación del Caudillo a la Jefatura del Estado, excarcelados ya en virtud de las disposiciones de libertad condicional y redención de penas por el trabajo el 90 por 100 de los que fueron condenados por su actuación en la revolución comunista, y encontrándose en el extranjero fugitivos muchos españoles incursos tal vez en menores responsabilidades que los presos ya liberados, el Gobierno consciente de sus fuerzas y del apoyo de la Nación, se dispone a dar un paso en el camino de la normalización progresiva de la vida española.

« Más es ineludible para hacerlo distinguir entre los que lucharon arrasados por la pasión política y los que dirigieron y excitaron las masas al crimen o cometieron actos que repugnan a cualquier conciencia honrada.

« Pero resultando la separación entre unos y otros imposible, si se parte de la común calificación de rebeldes en que todos pretendieron ampararse, es preciso atenerse para la discriminación apuntada a los distintos hechos que las respectivas sentencias declaran probados.

« Por ello el Gobierno quiere adoptar, con un amplio criterio de generosidad y justicia, una medida que permita reintegrarse a la convivencia con el resto de los españoles, a quienes delinquieron inducidos por el error, las propagandas criminales y el imperio de gravísimas y excepcionales circunstancias.

« En su virtud, previa deliberación del Consejo de Ministros, a propuesta del de Justicia y de acuerdo con los de Ejército, Marina y Aire, dispongo:

« Artículo 1º. — Se concede indulto total de la pena impuesta o que procediera imponer a los res-

ponsables de los delitos de rebelión militar contra la seguridad interior del Estado o al orden público, cometidos hasta el primero de abril de 1939 y definidos en los códigos de justicia militar, penal de la Marina de guerra o penal común, vigentes en aquella fecha, siempre que no conste que los referidos delincuentes hubieran tomado parte en actos de crueldad, muerte, violaciones, profanaciones, latrocinios u otros hechos que por su índole repugnen a todo hombre honrado, cualquiera que fuese su ideología.

« Art. 2º. — La gracia se aplicará a solicitud de los condenados, por los tribunales sentenciadores, y previo informe del ministerio fiscal.

« Art. 3º. — En los procesos en tramitación o delitos comprendidos en el artículo primero, se concederá por ministerio de la ley el beneficio de libertad provisional. De igual beneficio disfrutarán los que se encuentren en rebeldía, si se presentan en el plazo de un mes ante el juez competente y también desde el inicio mismo del procedimiento los que se encuentren fuera de España y regresen en el plazo de seis meses, a partir de la publicación de este decreto. Dicho plazo se prorrogará por seis meses para los interesados que justifiquen ante la autoridad consular correspondiente la imposibilidad material de efectuarlo en el término primeramente señalado. En estos casos, si recayere condena, la gracia se aplicará de oficio, previo informe del ministerio fiscal, sin necesidad de solicitud del condenado.

« Art. 4º. — En las causas aún no falladas, si el procesado con su defensor se muestran conformes con la calificación fiscal y pena pedida, se dictará sentencia, sin más trámite, haciéndose aplicación del indulto, siempre que el ministerio fiscal hubiese informado favorablemente.

« Art. 5º. — También están incluidos en el indulto los delitos conexos e incidentales de los comprendidos en el artículo primero, que sean un medio natural, frecuente de preparar, realizar o favorecer el delito principal.

« Art. 6º. — El indulto no alcanza las penas accesorias y quedará sin efecto en caso de reincidencia o reiteración.

« Art. 7º. — Por los Ministerios del Ejército, Marina, Aire y Justicia, se dictarán las disposiciones complementarias para el desarrollo de este decreto.

« Así lo dispongo, por el presente decreto, dado en Madrid a nueve de octubre de mil novecientos cuarenta y cinco. — El ministro de Justicia, Raimundo Fernández Cuesta ».

Ja ho saben, doncs, els afectats per aquesta disposició: si dintre el termini de sis mesos es presenten davant de l'autoritat judicial que entén del procediment que se'ls segueix pel delict de rebel·lia militar, seguirà el curs del procés, si bé se'ls concedirà la llibertat provisional, fins a sentència; si aquesta és condemnatòria s'aplicarà l'indult de la pena principal si la participació en la « revolució comunista » no comporta un acte que repugni a la consciència de tot home honrat. No se'ls indultarà però de les penes accessòries que són: inhabilitació absoluta (privació d'honors, càrrecs i dret de sufragi), o del dret de sufragi solament, segons sigui la pena principal, i interdicció civil, si la pena és de reclusió major (de 20 anys a 30 anys), interdicció consistent en la privació dels drets de pàtria potestat, tutela, autoritat marital, administració de béns

i dret de disposar dels mateixos per acte entre vius, mentre duri la condemna.

Aquesta és la situació legal derivada de l'anterior decret, si la volen reconèixer.

SUPRESSIO DE LA CENSURA POSTAL ?

Una altra de les reformes « democràtiques » implantades « in extremis » pel Govern Franco, ha estat la supressió de la censura postal, decretada a primers del mes darrer en els següents termes: « En lo que a la correspondència postal se refiere, habiendo desaparecido, hace ya largo tiempo, la censura para la correspondencia interior, se levanta, así mismo, para la correspondencia extranjera, de o para España, salvo aquellas restricciones que vienen impuestas por razón de reciprocidad, en relación con el criterio que los países extranjeros apliquen a la correspondencia de origen o destino español ».

Però ha estat realment suprimida tal censura? Justifica la pregunta el fet que tots hem pogut remarcar que encara les lletres i postals tarden forces dies en arribar — entre 7 i 10 — àdhuc les provinents de localitats de l'altra banda de la frontera, que en temps normal es rebien ací el mateix dia. És més, no fa gaire hem tingut ocasió de veure algunes lletres censurades encara.

Això voi dir que cal maliciar-se, amb la malfiança que inspira la manera d'obrar a què ens té acostumats un règim que mentre d'una part ens diu una cosa, de l'altra en fa una de diferent.

Serà, doncs, millor que no posem fi a la pintoresca literatura simbòlico-enigmàtica que ens hem vist obligats a conrear i de la qual se'n podria fer, i algun dia potser algú farà, una antologia divertidíssima; a ella molts podríem aportar-hi « specimen » valuosos. — R. N. C.

REVIFALLA DEL SOMETENT

El règim que l'any 1939 fou imposat a Espanya per la victòria de les armes franco-falangistes, amb l'ajut de les potències de l'Eix, perdura encara, al cap de molts mesos d'haver desaparegut aquestes potències del mapa polític universal. Encara que Franco i els que el volten es mantinguin al poder, esdevé de dia en dia més ruïnosa. El seu crèdit baixa tant a l'exterior com a dins mateix del país. I això malgrat les obres de reforma que, de mica en mica, amb cautela parcimoniosa, els sorgeix del règim hi introdueixen per a mirar de salvar-lo de la seva ruïna total, pròxima i segura, fatal i inevitable.

Per tal de desmentir l'acusació d'ésser un règim de dictadura, la propaganda franquista fa saber « urbi et orbi », que el poble espanyol és una democràcia orgànica, les vies d'expressió de la qual són el Sindicat, la família i el Municipi, fins arribar als òrgans de representació genuïna de caràcter nacional. Per a sortir al pas de l'acusació d'ésser un règim de terror, expandeix als quatre vents les excel·lències d'un sistema penal i penitenciari que va des de la calefacció, passa per una mena de vacances als presos i arriba a organitzar festivals a les pròpies presons, amb distribució de berenars i llaminadures a les famílies i fills dels empresonats.

Informacions i Comentaris

Per a demostrar que Espanya és el país de l'abundància convida a 50.000 criatures per què hi passin una temporada quan, al cap de set anys de « pau i prosperitat », oficialment, s'anuncia que continuaran les mateixes raccions de misèria que sostenen a penes a una població sotsalimentada. Només en cereals panificables existeix per a enguany un dèficit de 102.000 vasons. Ja conquistat de ple per aquest sistema que recorda prodigiosament el tan popular mètode Ollendorf, darrerament ha fet pública una altra fórmula : per a perseguir que l'ordre públic a Espanya estàs assegurat, decreta l'establiment del sometent a la resta del seu Estat, autoritzat fins ara, únicament, pel territori de Catalunya.

Els darrers vint i cinc anys de la història d'aquesta institució armada hauran estat francament deplorables. El desordre introduït en la seva composició, organització i finalitat és tan indescriptible que només es pot explicar quan se'l relaciona amb el període excessivament turbulent que ha agitat Catalunya i Espanya des de l'acabament de la guerra 1914-18 ençà.

Quan Bertran i Musitu va tenir el malencert d'aprofitar l'existència del sometent rural per a organitzar-lo a Barcelona, poc es devia pensar que, anys després, l'equip governamental Primo de Rivera-Martínez Anido, repetiria l'operació, però en més vasta escala estenent-lo a tot el territori de la Monarquia. Efectuades aquestes dues operacions el sometent féu una creixença rapidíssima. El nombre de somatenistes va multiplicar; l'armament fou modernitzat; la indumentària esdevingué més elegant. Breu : el nombre de somatenistes que fumaven puro era molt superior als que fumaven caliquenyo. Tot el mal consistí amb aquest desequilibri. Una institució armada, sigui cívica o militar, no resisteix desigualtats tan marcades entre els seus components. Amb la diferència que l'exèrcit no es recluta a base de voluntaris com en el sometent. El final d'aquest malfurat procés de transformació fou l'existència d'un sometent de classe, enemic dels treballadors. D'uns somatenistes que identificaven els interessos generals amb els seus de classe i, moltes vegades, àdhuc amb els personals. D'un sometent convertit en milícia del partit d'« Unió Patriòtica » i suport de la monarquia. D'un sometent desnaturalitzat, enemic de les llibertats polítiques i de les reivindicacions socials. D'un sometent divorciat en absolut d'una part considerable del poble.

Per a fer possible aquest veritable daltabaix, calia que la nostra vida pública assolís un grau de passió prou intens per a suspendre tota noció d'objectivitat. Calia la presència d'una autèntica crisi d'ordre general. Convertir una institució de tipus conservador, d'origen antiquíssim, d'arrel ciutadana, inspirada en la defensa del bé col·lectiu, sense exclusions ni limitacions en el seu recrutament, amb cap finalitat de lluita polític-social, en una milícia de partidaris armats, reunits per a la defensa d'una dinastia o d'un règim; d'una classe o dels interessos privats d'aquesta classe, el considerem un dels fets més desgraciats dels molts correguts en el nostre país.

Durant la IIa. República, el sometent, tornà a ésser una institució exclusivament catalana. Com que els aires de la península no li havien provat gaire durant els anys de la seva expansió, restà quiet, obediènt al tractament de guariment que li practicaren els mateixos catalans. Reconeixem, però, amb

no massa fortuna. En comptes de confinar-lo a la seva tradicional organització rural, li conservàrem també la urbana, com també no poguérem resistir la temptació funesta de considerar-lo un instrument apte a servir i defensar aquelles mateixes coses que, abans, sota la monarquia, havia hagut de combatre.

Ara, ens trobem en presència d'una altra temptativa de desviació dels fins pels quals el sometent fou creat. El « Caudilló » pestèn per tot Espanya igual que féu el seu avantpassat Primo de Rivera. La segona expansió del sometent per terres espanyoles va a començar. Pujols, ho interpretaria com una nova prova de la seva tesi sobre l'hegemonia catalana en la política espanyola. El podria estar-ne content. Nosaltres, no. Ens sap greu el vilipendi de les coses catalanes. Hauríem preferit que a la caiguda estrepitosa de Franco i del seu règim, no hi estés relacionat per a res el sometent, el qual, per altra part, de ben poca cosa li servirà, encara que, amb aquest nom, es proposi camuflar les bandes armades conegudes fins ara amb el nom de « Milícies de Falange ». — M. P.

PER A QUI TOQUEN LES CAMPANES ?

Ernest Hemingway, escriptor americà i corresponsal de guerra durant la guerra civil, ha obtingut als Estats Units el més gran èxit literari de l'any amb la seva novel·la « For whom the bell tolls ? » (Per a qui toquen les campanes ?).

El llibre és la història patètica d'una guerrilla espanyola que opera darrera les files feixistes i la d'un jove americà que pren part a la missió de fer saltar un pont de molta importància estratègica.

Amb un estil potser massa directe, l'autor es complau a explicar-nos cruament unes escenes dels primers dies de la revolució : la mort d'uns guàrdies civils a la caserna, l'estimbada roques avall dels feixistes d'un llogarret castellà... Malgrat que Hemingway hagi pres la precaució d'advertir-nos, per boca d'un dels seus personatges, que reprova els excessos dels primers dies de l'alçament militar, inevitables en tota gran convulsió, es nota una certa complaença per part de l'autor en la narració d'uns fets presentats sense oblidar cap detall, de manera crua i repugnant a voltes. Cal dir, però, que aquesta part de la novel·la, així com la que descriu la destrucció de les guerrilles del Sordo, són les més reeixides, amb una força i una cruesa goyesques.

Alguns personatges són remarcables : Pablo, el revolucionari esdevingut conservador i conformista del moment que l'atzar de la guerra li dóna l'oportunitat de fer-se amb tres cavalls ; Anselmo, el vell republicà convençut que amb Déu o sens Déu matar és defès, però ho fa perquè ho creu un deure ; Pilar, veritable ànima de la resistència ; el Sordo, cap de la guerrilla, abnegat voluntari, mort per l'aviació, sense el menor mot de queixa pels seus amics que no intenten salvar-lo i el qual abans de morir mata un oficial falangista « perquè no vol marxar tot sol ». D'altres, en canvi, són menys reeixits. Per exemple : Maria, la noia torturada pels feixistes vivint abstreta de tot allò que la volta des del moment que s'enamora de Roberto Jordán, i l'americà que lluita en les files republicanes « perquè és un dels pocs a creure que fa

guerra d'Espanya és un assaig general de la guerra mundial».

Si l'estil de l'obra en la seva part narrativa és d'un anglès llegívol; en els diàlegs hom diria que la traducció del castellà a l'anglès és massa literal, sobretot en certes exclamacions i renecs. Això fa sovint el diàleg pesat i per un anglès incomprensible.

J. Coincidint amb els crítics d'Hemingway, creiem que la novel·la, per la seva força, el seu realisme, i la franquesa amb què està escrita, li assegura un èxit esdevenidor entre les que relateu els primers temps de la lluita dels pobles lliures contra el feixisme.

Ens interessa, com a final, citar uns mots que l'autor fa dir a un vell guerriller republicà. Aquests mots són una lliçó per tots, però sobretot pels rebels franquistes culpables d'una ferotge repressió: « Matar no serveixi de res; no es pot matar a ningú perquè de la llavor dels morts només en surt odi. La presó no serveix de res; de la presó només en pot sortir ràbia i set de venjança. » — C. A. P.

EL RESPECTE A L'OPOSICIO

Conten que Ramon Maria Nervaez — el general de la Reina Maria Cristina famós per les seves represions — a l'acostar-se al confessor al seu llit de mort per a demanar-li si perdonava als seus enemics, contestà iracund: « Però si ja no en tinc. Els vaig afusellar tots! »

El general Franco, malgrat la feina que s'ha donat per a exterminar els seus adversaris, no ha estat tan afortunat. Ha viscut massa per a gronxar-se indefinidament amb la il·lusió del general Nervaez, quan creia que aniquilada l'oposició, no havia de temer res i havia triomfat del tot i per sempre. És veritat que mentre els partidaris de Franco eren hostes d'honor arreu d'Europa i els seus adversaris indefens perseguits de manera ignominiosa, aquell podia dormir tranquil i proclamar cada dia el seu èxit definitiu. Calia però pensar que les coses canviarien un dia i no massa llunyà. Que no ressusciten els morts, però si tard o d'hora totes les polítiques, perquè res hi ha mai de completament irremediables per a elles.

S'equivocava el « Caudillo » quan calumniava i menyspreava els exiliats, perquè els veia vençuts i perseguits; com s'equivoca ara, quan els insulta i apostrofa atribuint-los un poder que no tenen. Si llegís les nostres fulles s'adonaria precisament que ens planyem sempre del poc cas que ens fan les Cancelleries, que ell suposa inspirades per nosaltres. S'ha errat, doncs, de mig a mig en els dos casos i, no en dubti, aquest doble error ha estat una de les causes de la seva desgràcia. Era tan ignoble la seva actitud primera, com és ridícula l'actual. La repugnància que inspira a tot el món el seu règim, prové en bona part d'aquest tracte indigne que ha donat a l'oposició i de com l'ha bescantada en tot moment.

Els països de civilització occidental — de la qual tant es reclama el general Franco — es caracteritzen precisament pel respecte a l'oposició, fins al punt d'associar-la a la representació exterior del país, i això tan sovint com és possible i especialment en els moments més greus i delicats. Tota la premsa ha parlat del viatge del senyor Blum a Londres, després d'una llarga entrevista amb el cap interí

de la República francesa. Churchill, abans de conèixer el resultat de les eleccions demanà a Attlee que l'acompanyés a Potsdam i els laboristes després del seu gran triomf, mantenen en la primera i més important de les seves ambaixades un conservador tan caracteritzat com Lord Halifax. Roosevelt, reelegit per segona vegada, demanà al seu contrincant, Wendell L. Willkie de prendre contacte en nom seu, amb gairebé tots els països de l'exterior.

Aquest darrer, en un llibre que ha fet sensació (1) i en el qual explica les seves impressions d'un viatge arreu del món en guerra, conta que en baixar a Ankara, les ràdios de l'Eix es queixaren de la seva presència a Turquia pel caràcter semi-oficial de la visita. Interpel·lat per uns periodistes, Willkie declarà que la resposta era ben fàcil: « Inviteu a Hitler a que envii a Turquia, com representant d'Alemanya, el cap de l'oposició i estarem en pau ».

Una resposta anàloga podrien donar actualment a Franco tots els països dels quals es lamenta aquest que facin més cas dels exiliats que no pas d'ell. I és que el « Caudillo » o si ho volem més a la moda, « Su Excelencia el Jefe del Estado », — segons la nova terminologia imposada ara a la premsa espanyola per la censura — no sap que els portanaveus de l'oposició mereixen sovint un crèdit superior al dels ambaixadors més acreditats.

En la comunitat de països tributaris de l'Atlàntic septentrional, el respecte a l'oposició és una llei sense excepcions, els mancaments a la qual es paguen amb minves de prestigi proporcionals a la falta. Es considera tant més fort un règim polític quan menys por li fan els seus enemics. Castigar o privar de llibertat als que odiam és simplement obrir la porta de bat a bat per què siguin castigats i privats de la llibertat els que estimem.

Els franquistes fins ara se les han mamades dolces, però obliden que els altres, en lloc de mamar-se els dits, s'han rossegat els punys. Tot serà que tardant tant a anar-se'n, de la « democràcia orgànica » no passem a una « democràcia expeditiva » i que entre una i altre no ens quedem sense democràcia a seques, que vol dir sobirania de la majoria amb respecte per a l'oposició. — F. C.

(1) « One World » (Un sol món), reportatge sobre un viatge de 50.000 quilòmetres a través de quatre continents en menys de 50 dies (del 26 d'agost al 14 d'octubre de 1942) i 160 hores de vol, a bord d'un aparell « Gulliver ». Durant aquest viatge Willkie s'entrevistà amb gent de la més diversa condició i estament, des de diverses caps d'Estat importants, fins al darrer dels camàlics. El llibre ha estat traduït a diversos idiomes i als EE.UU. se'n vengueren en pocs dies més de dos milions i mig d'exemplars.

« INSINUASE USTED ... »

La qüestió estava en trobar la fórmula. La fórmula és sempre una cosa útil i prestigiosa; però en la vida artificial d'uns ambients que viuen entre la trampa i la prevaricació, la fórmula és una mena de pedra filosofal.

En el món de la burocràcia falangista és corrent viure a salt de mata; el « bon » funcionari del règim ha de pescar en aigües tèrboles, si vol obtenir uns ingressos que posin el pressupost domèstic a cobert de les angoixes d'una vida cada dia més cara. Per això, com ja hem dit repetidament, el funcionari

Informacions i Comentaris

del règim, i a vegades el que no ho és també, són assequibles al subornament, com argila fàcil a deixar-se manipular per la concupiscència.

Però, tanmateix, hi ha coses que costen un xic de dir sense enrogir de galtes i que cal fer entre els miraments reclamats per uns residus de rubor. Per tal de salvar aquests inconvenients, la fórmula ve a ésser com aquell màgic: «Sèsam, obra't», de la llegenda.

En el nostre cas, la fórmula és encara més breu, perquè consta d'aquestes dues soles paraules: «...Insinüese usted...»

El pobre botiguer, colpit amb una multa per haver mancat a un precepte qualsevol del complicat control de la fiscalia de taxes, és presenta a l'oficina corresponent disposat a «untar les rodes» i pagar un menor preu de la infracció comesa. No sap com posar-s'hi per a fer la proposta, tartamudeja, es fa un embolic de cordes... El «bon» funcionari el treu amantent del mal pas i amb veu sibil·lina diu: «...Insinüese usted...» I el bon home obedient i agraït... s'insinua...

Un policia, amb 500 o 700 pessetes de sou, fa la ronda per certs barris i pesca al vol al portador d'una pistola sense permís d'armes. El detingut veu la cosa de mal borràs i endevina que passarà, si no s'espavila, un mal diumenge. El «bon» policia copsa la inquietud i la basarda de l'infractor «in-

fraganti» i troba que fa cara de saber «tenir maneres». L'ocasió diuen que es calva i que la necessitat careix de llei... Suaument la fórmula entra en una orella... «Insinüese usted...» L'afer és arranjat. L'ocell s'envola lliurement i el «bon» funcionari té uns bitllets de més en la cartera i una altra pistola a la butxaca.

Aquell industrial ha «fet un pa com unes hosties». L'inspector l'ha trobat en plena transacció estraperlista. Ja sent fulminar damunt del seu cap els averanys més negres i els cabells se li dressen davant l'espectre d'una companyia de treball. L'inspector endevina la «rifeta» i primerament fa un posat ferreny i ajunta les celles. «— Vàlgam Déu, pensa l'industrial, sóc home a l'aigua!» No tal. L'inspector sempre estirat i cellajunt, té un cor d'àngel, encara que no ho sembli. I com en mig d'una densa nuvolada s'esquitlla un raig de sol, del posat ferreny s'escapa una paraula talismà... «Insinüese usted...» Insinuat i insinuator fan aliança, més sota la forma del pacte innominat del «do ut facias» que no pas sota el més conegut, però innominat també, del «do ut des».

Així van les coses allí baix, sota el signe «provident» de l'ordre falangista. Una paraula-recepta fa el miracle, mentre la roda de la fortuna del sistema va donant voltes com una politxa boja. — J. C. i A.

HOMENATGE A POMPEU FABRA

Les CONVERSES FILOLOGIQUES del Mestre Fabra foren una de les eines més eficients del nostre redreçament durant la dictadura del General Primo de Rivera. Esgotades totes les edicions des de fa molts anys, QUADERNS va pendre l'iniciativa de reeditar-les com homenatge al seu autor.

En un davantal de la nostra revista del mes de juny darrer, anunciàvem aquest propòsit i als molts amics que ens han encoratjat i demanat detalls, podem avui precisar que el llibre està ja en curs d'impressió.

Aquesta edició de luxe de les CONVERSES FILOLOGIQUES, constituirà el tiratge de capçalera de la reedició de les obres del Mestre que haurà de fer-se a Catalunya i consistirà en 550 exemplars numerats, impresos damunt paper de drap d'Alvèrnia fabricat a mà i filigranat; en format 18 cm. x 22,5 cm., amb cobertes de cartolina d'Alvèrnia a mà, impreses a dues tints. El volum tindrà unes cent pàgines de text, compost a mà en tipus Firmin Didot de cos 12, rodó i cursiu, i tirat en negre amb caplletres en color. Contindrà cinquanta six CONVERSES, triades per l'autor, amb un prefaci, un colofó i un registre per temes.

Els 50 primers exemplars, numerats en xifres romanes de I a L, són destinats als subscriptors que es trobin a França i que fan possible l'edició: la llista dels quals figurarà impresa en el volum. La resta dels exemplars numerats del 1 al 500, destinats a la subscripció de Catalunya, seran lliurats, com obsequi, a l'autor.

L'import de la subscripció a cadascun dels cinquanta primers volums és de DOS MIL francs, a pagar la meitat en el moment de la subscripció i la resta contra lliurament del volum enllestit.

Als nostres lectors que ho demanin els enviarem un butlletí de subscripció i un fascicle amb el facsimil de la portada del llibre, tirada en el paper de l'edició i una mostra dels caràcters de lletra emprats en ella.

Donada la limitació del tiratge, i les moltes demandes que tenim, hem d'advertir que únicament prendrem en consideració les cinquanta primeres demandes que rebrem des d'ara en ferm, directament a QUADERNS o per mediació de l'editor: E. Rasagol, 10, rue Washington, París (VIIIè).

EFEMERIDES INTERNACIONALS (SETEMBRE)

Dia 1. — Els ambaixadors de la Gran Bretanya i els Estats Units fan saber al senyor Martin Artajo que l'opinió pública dels respectius països desitja un canvi de règim polític a Espanya i que no accepten la tesi que l'ordre públic allí no sigui possible fora del manteniment de l'actual govern.

— Han estat detinguts a Alemanya els mariscals nazis von Brauchitsch i von Manstein.

— El mariscal rus Jukov forma un govern compost d'alemanys per a la zona soviètica.

Dia 2. — A bord del cuirassat « Missouri », ancorat en la badia de Toquio, es signa la solemne rendició japonesa.

— La U. R. S. S. s'instal·la en les illes Kuriles i en la part sud de la illa de Sakhaline.

— La conferència de París sobre Tànger ha acordat el restabliment del règim d'aquella zona existent abans de l'ocupació franquista i s'ajorna per a continuar dintre sis mesos l'estudi del règim definitiu a donar a aquella ciutat i territori.

— El Brasil ratifica la carta de les Nacions Unides.

Dia 3. — Entre Tchiang Kai Chek i el líder comunista xinès Mao Tse Tung es signa un acord provisional que posa terme a les entrevistes celebrades.

Dia 4. — Dimiteix el president del Brasil senyor Vargas, per tal de poder presentar la seva candidatura en les vinents eleccions.

— El doctor Negrín expressa la seva adhesió al nou govern republicà presidit pel doctor Giral.

— El Líban i l'Iran ratifiquen la carta de les Nacions Unides.

Dia 6. — Les tropes britàniques ocupen Singapur.

— Capiten les forces japoneses del sud-est del Pacífic.

— Les tropes espanyoles han començat l'evacuació de Tànger.

Dia 7. — Es firmen dos protocols franco-etiòpics a Addis Abeba, relatius a qüestions frontereres i a l'explotació del ferrocarril de Djibuti.

— Etiòpia concedeix a la « Sinclair Oil » l'explotació dels jaciments de petroli del país.

Dia 9. — Tenen lloc a Nankin i a Corea els actes de rendició de les tropes japoneses que combatien en els respectius països.

— La Tailàndia reprèn el seu antic nom de Siam, canviat en 1939.

— Els partidaris del moviment nacionalista indoxinès Viet-Nam provoquen disturbis a Saïgon.

Dia 10. — « The Times » publica unes declaracions del general de Gaulle en les quals defineix les condicions de la cooperació franco-britànica, defensa la formació d'un bloc occidental i preconitza la internacionalització de la Ruhr i del Rin. Aquestes manifestacions motiven extensos comentaris en la premsa de tots els països.

Dia 11. — S'inauguren a Londres les sessions de la conferència dels cinc ministres de Negocis estrangers. Hi prenen part els ministres de la Gran Bretanya, França, els Estats Units, Xina i la U. R. S. S.

— El tribunal noruec que entén en el procés contra Quisling condemna a aquest a la pena de mort.

— El general japonès Tojo intenta suïcidar-se, però l'intent és frustrat per una eficaç intervenció mèdica.

Dia 16. — Es constitueix a París el Consell de la Generalitat de Catalunya, presidit pel senyor Irla. En formen part com consellers els senyors Fabra, Pi i Suñer, Rovira i Virgili, Carner, Comorera i Xirau.

— El govern de Turquia acorda no acceptar la creació de bases comunes turco-soviètiques als Dardanel·ls i afirma que defensarà amb les armes si cal els territoris de Kars i Ardahan.

— Les forces japoneses d'Hong-Kong capitulen.

— Mor en l'asià on estava acollit, l'ex-president del consell de ministres francès André Tardieu.

Dia 18. — Es produeixen als Estats Units importants moviments vaguistes en la indústria automobilística.

Dia 19. — Els governs de la Gran Bretanya, Estats Units i França accepten intervenir les futures eleccions gregues.

— Les tropes xineses entren a Hanoi.

— Es nomena secretari a la guerra dels Estats Units el senyor Patterson en substitució del senyor Stimson.

— Arriba a París el president del govern xinès senyor Sung.

Dia 20. — Procedent de Londres, arriba a París el regent de Grècia monsenyor Damaskinos.

— Els cinc ministres d'Afers estrangers reunits a Londres acorden en principi la internacionalització del port de Trieste.

— El govern britànic presenta una fórmula per a resoldre el problema de l'autonomia de la Índia.

Dia 21. — Una multitud que es calcula en 400.000 manifestants reclama a Buenos Aires el restabliment dels drets constitucionals.

— Els partits democràtics iugoeslaus acorden no prendre part a les eleccions convocades pel mariscal Tito el dia 11 de novembre, per considerar que no és efectiva la llibertat de propaganda.

— El senyor Molotov esbossa a la conferència de Londres les pretensions russes sobre la conca mediterrània.

Dia 23. — Tenen lloc a França les eleccions cantonals acusant una victòria dels partits d'esquerra.

Dia 25. — Es signa un acord anglo-americà sobre el règim d'explotació dels jaciments petrolífers.

— A Roma es reuneix per primera vegada l'Assemblea consultiva, integrada per les diverses tendències polítiques. Es elegit president el comte Sforza.

— A París, inaugura les seves sessions el congrés sindical mundial.

— El govern egipci demana l'evacuació de les forces britàniques estacionades en el país.

Dia 26. — El presidium del soviets suprem acorda procedir a la desmobilització de l'exèrcit roig.

Dia 27. — L'emperador Hiro-Hito fa una visita al general Mac Arthur.

Dia 28. — Les tropes soviètiques evacuen Noruega.

Dia 29. — Les forces anglo-franceses desembarcades a la Indoxina ocupen Saïgon.

— Tropes britàniques desembarquen a Java on s'ha constituït un govern nacionalista indonesià.

ANECDOTARI D'ESPANYA (SETEMBRE)

Dia 3. — La delegació religiosa espanyola que va assistir al Congrés de «Pax Romana», celebrat recentment a Londres, arriba a Madrid de retorn i anuncia que el Congrés del 1946 tindrà lloc a Espanya.

— El paquebot portugués «Lima», fletat per l'«American Joint Distribution Committee» salpa del port de Barcelona, amb destí a Haïffa (Palestina). Transporta nombrosos israelites procedents dels camps de concentració alemanys (via Suïssa). L'esmentada organització prepara altres expedicions que també embarcaran a Barcelona.

Dia 4. — Es reuneixen a Lleida la «Junta Provincial del Paro» per tal d'estudiar solucions al problema de l'atur forçós al camp, motivat per l'eixut, i a les ciutats per la manca de primeres matèries. Els rams de la construcció i conserves estan paralitzats.

Dia 6. — Fa tres anys que el ministre de Governació Blas Perez Gonzalez va reemplaçar a Serrano Suner. En tot aquest temps, ha enllestit dues «realizaciones de tipo legislativo». La llei d'ordenació Sanitària i la de Bases d'Administració Local. Amb aquest motiu ha rebut moltes felicitacions.

Dia 10. — L'antic president del Consell de Ministres de la República, Alexandre Lerroux, sol·licita a Franco, per mediació del Sr. Marañon, el permís d'entrar i residir a Espanya. El «Caudillo» accedeix a la petició.

— El nou Director General de l'Escola Superior de l'Exèrcit, general Vigon, es possessiona del càrrec en el qual reemplaça al general Kindelán, destituït per les seves demostracions monàrquiques.

Dia 12. — El Govern de Franco s'ha reunit. D'entre els acords presos destaquen els següents: Es constitueix una ponència de ministres que prepari les disposicions d'aplicació del «Fuero de los Espanoles». Es nomena Cònsol General a Tànger a Cristobal del Castillo Campos, el qual cessa com Subsecretari del Ministeri d'Assumptes Exteriors. Es reintegra al servei actiu de la carrera diplomàtica a Manuel Aguirre de Càrcer y de Tejada.

Dia 14. — Mor a Barcelona el notari Narcís Batlle i Baró militant del carlisme, el qual en diverses eleccions legislatives fermà part de les candidatures que la Lliga regionalista presentava a Barcelona.

Dia 15. — A San Sebastián té lloc la signatura dels acords que renoven la vigència del conveni comercial hispano-francès.

— Un periodista barceloní, Antonio del Cerro, arriba (?) a Saragossa procedent de Barcelona. El viatge l'ha efectuat a peu en compliment d'una promesa. L'anterior signe d'interrogació l'hi hem afegit nosaltres perquè el telegrama del qual n'extreiem la notícia, diu textualment: «en la actualidad lleva recorrido más de la mitad del trayecto en etapas de 30 a 35 km.» Va sortir de Barcelona el dia 5.

— El «Boletín Oficial del Estado» publica un decret, datat el primer de setembre, abolint la salutació feixista que qualifica de «rancio abolengo ibérico». La supressió es deu a que, «circunstancias derivadas de la gran contienda, han hecho que lo

que es signo de amistad y de cordialidad venga siendo interpretado torcidamente».

— Mor a Barcelona Josep Valenciano Planes, conegut anticuari i propietari de les Galeries Valenciano de la Plaça Macià.

Dia 17. — Franco visita Vitoria. En el seu discurs s'hi troba la declaració que segueix: «El haber querido transformar nuestras instituciones, saturándolas de las nuevas doctrinas de la Enciclopedia, produjo aquellas reacciones españolas que tantas veces ensangrentaron nuestras tierras y que tuvieron coronación y remate en nuestra gloriosa Cruzada.»

Dia 18. — El govern de Franco lliure als representants de França i la Gran Bretanya la resposta a la nota que dites potències li enviaren en dia 4 de setembre, comunicant-li l'acord de restablir a Tànger el seu Estatut. L'esmentada resposta conté els extrems següents: 1er Si Espanya va intervenir a Tànger, fou perquè el seu Estatut, com a conseqüència de la guerra, havia quedat practicament desvirtuat, i per evitar qualsevol acte hostil de les potències de l'Eix. 2^m França i Anglaterra foren informades dels propòsits de Franco i no protestaren. 3er La llei annexant la ciutat a la zona del Protectorat, tenia finalitats jurídiques i administratives. Es fa constar, també, que tot plegat tenia caràcter provisional, i que havent desaparegut les causes que motivaren les mesures intervencionistes Franco està ben disposat a col·laborar, negociar i modificar el que calgui. 4^{rt} El volum i importància dels interessos espanyols a Tànger confereixen a Espanya una situació privilegiada. 5^è Que la millor solució és la inclusió de Tànger a la zona espanyola.

Dia 20. — Segons el darrer balanç del Banc d'Espanya del 31 d'Agost, que acaba de fer-se públic, les reserves d'or són de 1.189.422.726'43 pessetes i les d'argent 596.757.304 pessetes.

— Després de la pastoral del Primat de Toledo, se'n fa pública una altra deguda a la ploma del bisbe d'Orense, el qual es revolta contra el que anomena «La injustícia contra Espanya en la conferència de Potsdam». La resolució acordada la qualifica de «odiosa parcialidad» que ha estat la senyal perquè masons i comunistes ataquin Espanya per mitjà d'una campanya que «acabe todas las difamaciones, calumnias y mentiras de la nefanda leyenda negra».

— En el terme municipal de Talamanca la guàrdia civil ha de sostenir una llarga lluita amb una «partida de bandoleros» composta de 6 persones. Un fet semblant té lloc en el terme municipal de Fenollosa. Segons la referència oficial va guanyar la guàrdia civil amb «la decidida y patriótica colaboración de la población».

Dia 21. — Dos mil milions de pessetes en obligacions del Tresor seran emeses el mes de novembre.

Dia 22. — Per manca de carbó, la fàbrica de gas de Madrid fa públiques noves restriccions als abonats.

— Les Juntres Agrícoles locals han rebut instruccions per a fer complir a tots els conreadors del camp l'ordre obligant-los a destinar una superfície de les seves terres al conreu forçós del blat.

— Amb motiu de la festa de la Mercè, el bisbe de Barcelona, fa pública una exhortació als barcelonins, queixant-se de llur manca de generositat envers els temple dedicat a la patrona de Barcelona. Comença dient que el descens a Barcelona de la devoció a la verge « es tan notorio como lamentable » i acaba preguntant : « ? no es verdad que la piedad de Barcelona podría haber hecho algo más por el decoro de la casa de su Madre ? »

Dia 25. — Pren possessió del càrrec de President del Consell d'Estat, l'ex-ministre de la Dictadura, Eduardo Callejo.

— Don Miquel Mateu Pla, actual delegat de Franco a París, abans de desempenyar aquesta funció ocupà durant sis anys l'Alcaldia de Barcelona i amb aquest motiu, la Corporació municipal, acorda concedir-li la Medalla d'or de la ciutat. Per tal de col·locar-li aquesta condecoració municipal, se celebra a l'Ajuntament un acte « dentro de la mayor intimidad ».

Dia 26. — Per un decret del Ministre del Treball es disposa la cessantia del Director General del Treball, Francisco Ruiz Jarabo.

Dia 27. — La Presidència del govern franquista disposa, per tal de limitar el consum d'energia elèctrica restriccions de caràcter general fins a un límit del 50 per cent dels dies de treball. La jornada de les oficines dels centres oficials serà de 8'30 a 14'30; de 8'30 a 19 hores per al comerç en general; els espectacles hauran d'acabar a les 12'30 i els restaurants, cafès, cabarets, etc., a les 12'45.

— Buenaventura Sanchez-Canete, ocupava interinament la Presidència de l'Audiència Territorial de Barcelona des d'abril de 1939; amb el mateix caràcter, ha vingut ocupant-la fins avui que esdevé President efectiu per un decret del ministeri de Justícia.

— Segons el resum de la situació del camp i de les collites del Ministeri d'Agricultura, les collites de l'estiu d'enguany són inferiors a les més dolentes registrades en tot el que va de segle.

Dia 28. — Al cap d'una quinzena d'anys d'haver iniciat les seves operacions a Espanya, el banc « The Anglo South American Bk. Ltd. » anuncia que les dona per closes, i que seran continuades pel « Bank of London South American Ltd. ».

— El veïnat de Madrid està sotmès a dures restriccions en el consum de l'aigua, a causa de l'eixut. Per tal de remeiar aquesta trista situació aviat es treuran a subhasta les obres d'un nou enbassament, les quals hom calcula que quedaran acabades dintre tres anys.

— Es fan públiques les instruccions per al funcionament de la Caixa de Compensacions de l'« Obra Asistencial de Paro Obrero directo por escasez de fluido eléctrico », creada per tal de socórrer els obrers en atur parcial forçós a conseqüència de les restriccions d'electricitat.

— Sobre el règim carcelari a la presó de Barcelona, reproduïm la següent notícia : « A partir de la semana próxima darán comienzo las visitas concedidas a los hijos menores de los reclusos que podrán confraternizar con sus padres, y a quienes se les obsequiará, por parte de la Dirección, con una espléndida merienda y caramelos. »

— Convocada pel Director General de Indústria Antoni Robert, té lloc a Barcelona la inauguració d'un Ple del Sindicat Nacional Tèxtil, amb assistència d'un grup d'industrials metal·lúrgics per a tractar el problema de la renovació i transformació de la maquinària tèxtil.

— L'esmentat Director General declara als periodistes : « Acerca de la instalación de nuevas industrias textiles puse de relieve que por haberse saturado la mano de obra en la región catalana, se considere más conveniente montarlas en otras regiones españolas para evitar la constante afluencia de productores de aquellas a Cataluña ».

Dia 29. — Prenen possessió del càrrec, el President i el Fiscal del Tribunal Suprem, senyors José Castan Cobenas i Daniel de la Plaza, respectivament.

— La Companyia « Hiladuras y Tejidos Andaluces S. A. », domiciliada a Sevilla, celebra Junta General extraordinària. Foren designats com a President del Consell d'administració Luis Cobián Díaz i entre els Consellers el general Gonzalo Quijo de Llano i Eduardo Luca de Tena. Es va acordar ampliar el capital social en seixanta cinc milions de pessetes destinades a la creació d'una indústria de teixits de llana com complement de la de cotó ja existent.

— La secció d'estadística de l'Ajuntament barceloní inicia els treballs del nou cens electoral dels caps de família, per al qual utilitza el padró d'habitants corresponent al 1940.

EFEMERIDES INTERNACIONALS (OCTUBRE)

Dia 1. — El rei Leopold de Bèlgica s'instal·la a Suïssa.

Dia 2. — La conferència a Londres dels cinc ministres de Negocis estrangers de la Gran Bretanya, França, Estats Units, Xina i la U. R. S. S., acaba sense resultat apreciable. Les exigències russes es consideren com a causa d'aquest fracàs, en voler excloure França i Xina de les deliberacions preparatòries dels tractats de pau amb els països avui satèlits de Rússia.

— El general Patton ha estat rellevat del lloc de comandament del tercer exèrcit americà que ocupa Alemanya. Es substitueix pel general L. K. Truscott.

— Bolívia romp les relacions diplomàtiques amb el govern del general Franco.

— França protesta prop del govern franquista pel retard de l'autorització, per part d'aquest, a la sortida d'uns aviadors francesos que feren un aterratge forçós a les Balears.

Dia 3. — El general de Gaulle visita la zona d'ocupació francesa a Alemanya.

— Els obrers portuaris de Liverpool i altres ciutats angleses es declaren en vaga.

Dia 4. — El Tribunal suprem francès condemna a mort a Josep Darnand, ex-cap de la milícia.

— Davant del mateix tribunal comença el judici contra Pierre Laval.

— Es comet un atemptat contra el senyor de Gasperi, ministre italià de Negocis estrangers, sortint aquell illès.

Dia 6. — En les sessions del procés Laval es produeixen incidents, principalment per la insuficiència de la instrucció judicial, que allegava la defensa i per la negativa d'una informació complementària. El processat és expulsat de la sala.

— Dimiteix el govern japonès. S'encarrega de formar nou gabinet el cap liberal baró Shidehara.

— La conferència panamericana que havia de celebrar-se a Rio de Janeiro és ajornada.

— Es nomena president de la Federació sindical mundial sir Walter Citrine.

Dia 8. — Arriba a Nuremberg procedent d'Anglaterra Rudolf Hess, per tal d'ésser jutjat com criminal de guerra.

— A Java, els nacionalistes indonesos es revoltent contra la dominació holandesa.

— La vista del procés Laval es continua sense l'assistència de l'inculpat.

— La Gran Bretanya reconeix al govern austríac del Dr. Renner.

Dia 9. — Dimiteix el ministre de Negocis estrangers de Iugoslàvia senyor Subachitch, per disconformitat amb la política dictatorial del mariscal Tito.

— Desembarquen a Java forces holandeses i britàniques.

— En les eleccions municipals celebrades a Hongria, triomfa el partit dels petits propietaris, de tendència conservadora.

— L'almirall Vulgaris, cap del govern grec, presenta la dimissió.

— La Gran Bretanya i França arriben a un acord sobre la política a seguir en la Indoxina.

— El coronel Peron dimiteix les carteres que desempenyava en el govern argentí.

Dia 10. — Pierre Laval és condemnat a mort. La sentència s'ha pronunciat sense assistir l'inculpat a les darreres sessions del procés.

— En les eleccions municipals txeco-eslovàques els dos partits que han obtingut major nombre de llocs, són el comunista i el social-demòcrata del Dr. Benes.

— El general de Gaulle arriba a Brussel·les on se li fa una rebuda triomfal.

Dia 11. — Darnand és executat.

— Entre solemnement a Tànger el Mendub Si Mohammed Tazi, el qual havia estat expulsat per les forces franquistes en anexionar la ciutat al govern Franco.

Dia 12. — L'almirall francès d'Argenlieu, s'entrevista a Tchung-King amb el mariscal Tching-Kai-Chek sobre la qüestió de la Indoxina.

— En les eleccions noruegues els laboristes obtenen la majoria en el nou Storting.

— Es afusella el periodista francès col·laboracionista Harold Paquis.

Dia 13. — En una conferència de premsa el general de Gaulle afirma que solament en la via democràtica França i Espanya podran mantenir relacions cordials i marxar juntes.

— El govern francès refusa la revisió del procés Laval, demanada per la defensa.

Dia 16. — Laval és afusellat. En el moment de la notificació, el condemnat havia ja intentat suïcidar-se. L'execució ha hagut de celebrar-se en la mateixa presó de Fresnes, on estava detingut en lloc del fort Chatillon.

— La Cambra dels Comuns prorroga per cinc anys més els poders governamentals de control.

— El regent grec monsenyor Damaskinos, després d'haver encarregat a diverses personalitats la formació de govern sense aconseguir-ho, forma un gabinet sota la seva directa presidència.

— Els Estats Units reconeixen el govern austríac del Dr. Renner.

Dia 17. — Els delegats de les Nacions Unides reunits a Quebec signen els acords referents a l'organització internacional de l'agricultura i el subministre de queviures.

— Les darreres tropes britàniques evacuen Madagascar.

Dia 18. — El general de Gaulle pronuncia un discurs per ràdio, recomanant que es contestin afirmativament les dues preguntes del referèndum del dia 21, data també de les eleccions generals a França.

— Els Estats Units obren a Rússia un crèdit de 500 milions de dòlars.

— Es fa públic l'escrit de qualificació fiscal dels suposats criminals de guerra nazis. Entre els inculpats hi ha: Goering, Hess, Rosenberg, Ribbentrop, Papen, Ley, Funk, Schacht, Seyss-Inquart, Streicher, Keitel i Roeder.

— El coronel argentí Peron és alliberat i el president Farrell constitueix un nou govern amb amics del primer.

— La Conferència internacional del Treball es reuneix a París.

Dia 20. — Esclata a Venezuela una insurrecció militar contra el president Medina, el qual és empresonat. Els rebels es fan amos ràpidament de tot el territori.

— El rei Miquel de Rumania es nega a signar els decrets governamentals.

Dia 21. — Jornada electoral a França. Les dues preguntes del referèndum són contestades afirmativament per una gran majoria. Els tres partits triomfants, amb nombre semblant de vots i d'electes són: el comunista, el socialista i el M. R. P. Els radicals han sofert una derrota.

— El congrés de Walonia celebrat a Liège acorda l'autonomia del país dintre una Bèlgica federal.

— En les eleccions de Luxemburg, els dos partits triomfants són els conservadors i els socialistes.

Dia 23. — El president Truman demana al Congrés d'acordar l'instrucció obligatòria militar.

Dia 24. — Es afusella a Noruega el traïdor Quisling.

— Entra en vigor l'organització de les Nacions unides, per haver ratificat la carta de San Francisco 29 Estats.

Dia 25. — El general Dentz, ex-comissari de França a Síria, és indultat de la pena de mort pel general de Gaulle.

— Es detingut en la zona francesa d'ocupació l'ex-ambaixador nazi Otto Abetz.

— El premi Nobel de medicina i fisiologia és atorgat als doctors Fleming, Florey i Chain, inventors de la penicil·lina.

Dia 26. — L'ex-ministre nazi Dr. Ley s'ha suïcidat.

— Les tropes russes i xineses ocupen la Mongòlia interior.

Dia 27. — El president Truman pronuncia un important discurs definint en dotze punts les línies generals de la política dels Estats Units.

Dia 28. — Els Estats Units refusen el «placet» al nomenament del senyor Lequerica d'ambaixador d'Espanya a Washington. Ho fonamenten en les relacions mantingudes per aquest amb els pro-nazis francesos i amb Otto Abetz.

— L'assemblea consultiva de Txecoslovàquia confirma al senyor Benes com president de la República.

ANECDOTARI D'ESPANYA (OCTUBRE)

Dia 1. — El nombre de persones que actuen d'intermediaris en la tramitació d'affers entre particulars i les oficines de l'Estat, i que mitjançant sumes importants s'asseguren la complicitat dels funcionaris, esdevé tan crescut, que la Direcció General de Seguretat fa pública una nota invitant els funcionaris que denunciïn les persones que els ofereixen diners.

— Eduard Aunós Perez és condecorat, pel seu successor en el Ministeri de Justícia, amb la «Cruz Meritísima de S. Raimundo de Penafort».

Dia 3. — Luis Mazo Mendo, el qual fins ara era Secretari d'Ordenació Social de Barcelona, és nomenat Governador civil de Girona.

— L'escassetat d'aigües a Madrid és tan persistent que s'ordena el seu tancament, en la xarxa urbana de l'esmentada capital, des de les 4 de la tarda fins a les 8 del matí.

— A Sitges, veu la llum una revista mensual titulada «Maricel» dirigida per Miquel Utrillo.

Dia 4. — En substitució de l'actual ministre d'Assumptes exteriors de Franco, és nomenat President d'Acció Catòlica, Alfredo Lopez Martinez.

Dia 6. — L'arquebisbe de Toledo i Primat de les Espanyes, en unes manifestacions destinades a un diari argentí, diu: «Salta a la vista de qualquiera el derecho natural que tuvo el pueblo español para alzarse en armas contra un Gobierno que no podia contener los desmanes que los hombres sin conciencia cometian contra todos y en especial contra la Iglesia.»

— Per haver arribat al límit d'edat és jubilat el catedràtic de la Facultat de Dret, Joaquín Dualde Gomez, degà que fou del Col·legi d'Advocats de Barcelona durant la dictadura primorriverista.

Dia 8. — El comte de Marsat, President del Patronat de Presos i Penats declara a un periodista anglès: De 250.000 persones empresonades al final de la guerra, ara en queden només 23.000 a les presons espanyoles. Totes les presons tenen aigua corrent, calefacció i electricitat. Afegeix que ha examinat moltes sentències i no n'ha trobat cap per motius polítics.

Dia 9. — El ministre d'Assumptes Exteriors anuncia el nomenament de nou Sots-secretari del Ministeri a favor de Tomás Suner Ferrer, el qual fins ara estava de conseller a l'ambaixada de París.

— El cens de «caps de família» de Madrid, vàlid per a les eleccions municipals que ha promès Franco, el formen 235.000 inscrits. El nombre de consellers serà de 32, dels quals els electors madrilenys podran elegir-ne una tercera part.

— «Ha terminado la guerra; però no ha llegado el advenimiento de la paz», diu el cardenal Segura, arquebisbe de Sevilla, en una pastoral en la qual també s'hi llegeix: «Hay que reinstaurar en el mundo urgentemente la paz individual; la paz doméstica; la autoridad y la sumisión y la paz social... en cuanto a la sequía, imploremos el perdón para nuestras culpas». Acaba ordenant un tridu, una processó nocturna i deu dies de «rogativas».

— En l'acte inaugural d'unes escoles a La Pobla

de Lillet, el governador civil de Barcelona, diu: «El amor a España debe sentirse con toda plenitud, lo cual es compatible con el amor a la región y a las tradiciones locales».

— Mor a Barcelona el director d'orquestra i compositor Ferran J. Obradors.

Dia 10. — «La Vanguardia Espanola» publica la següent nota de la «Jefatura Superior de Policía»: «En la Secretaria de la Jefatura Superior de Policía, ha sido facilitada la siguiente nota: Para salir al paso de las interpretaciones erróneas a que pudieran dar lugar las recientes detenciones de que han sido objeto algunas personas que ostentaron cargos de responsabilidad en esta población, conviene poner en claro que dichos señores se hallan a la disposición del Juzgado nº 1 de Vagos y Maleantes que entiende en el asunto. A la autoridad judicial corresponde, pues, discernir cuales son los delitos o faltas en que hayan podido incurrir los detenidos los cuales, por causa de su vida licenciosa, han tenido la desgracia de llevar a cabo negocios de no muy clara procedencia que les han puesto al borde mismo de la penalidad.» (Aquesta nota fa referència a alguns dels components de la «Junta de Donativos» que actuà durant l'«administració» del governador Correa Véglison).

Dia 11. — A les reduccions de trens efectuades fa poc, se'n afegiran aviat d'altres per la manca de carbó.

— A Barcelona s'anuncia la pròxima arribada de l'escriptor Josep Pijoan i Soteres.

— El governador Barba, autoritza l'«Orfeó Català» per què reprengui les seves activitats, suprimides d'ençà que les tropes frinquistes s'apoderaren de Barcelona.

— Hom diu que la Seu vella de Lleida serà restaurada tan aviat com la desocupin les tropes que fins ara hi són allotjades. L'edifici serà confiat a una Ordre religiosa i el culte hi seria restaurat.

— Es fa pública una declaració política amb els acords presos pel Consell de Ministres després de molts dies de deliberacions. El text d'aquesta declaració ha estat publicat en una nota de darrera hora a la pàgina 10 de l'anterior número de QUADERNS.

— En la referència del Consell de Ministres facilitada per la Sots-secretaria d'Educació Popular, hi figuren dos decrets nomenant a Domingo de las Bárcenas Lopez Mollinedo, ambaixador a Anglaterra, i a José Ruiz de Arana Iberguen, ministre a La Haia.

— Hi figura també la següent combinació d'alts càrrecs militars: general José Monasterio Ituarte, capità general de València; general Salvador Múgica, capità general d'Andalusia; general José de los Arcos Fernández, capità general de León; general Carlos Asensio Cabanillas, capità general de les Balears.

Dia 12. — A Madrid, mor Luis Rodriguez de Viguri, el qual fou un dels ministres del gabinet Berenguer que votà contra l'indult de la pena de mort dels capitans Galan i Garcia Hernández, pronunciats pel Desembre del 1930, a favor de la República.

Dia 13. — Arriben a Barcelona els ministres de

Governació, Perez i Gonzalez i el d'Assumptes Exteriors, Martin Artajo. També s'hi troben els directors d'Arts i Arquitectura. El ministre de Governació assisteix a la inauguració dels nous edificis de l'Escola talls generals de Sanitat, Regions Devastades, Belles de Puericultura i del Sanatori Antituberculós de Sardanyola, i fa una visita a les obres de l'edifici que amb destí a estudis de Teologia i Filosofia de la Comunitat, construeix «Regiones Devastadas» per a ús dels frares caputxins.

Dia 14. — El ministre de Governació, en nom del «Caudillo», fa lliurament al bisbe de Vic, Dr. Perelló, de la catedral reconstruïda de dita ciutat, amb les noves pintures de Josep M. Sert; els falanxistes l'anomenen «la catedral recuperada». A la cerimònia hi assisteixen també el ministre d'Assumptes Exteriors, els directors generals de Belles Arts, Regions Devastades i Arquitectura, amb totes les primeres autoritats de Barcelona. Després té lloc la inauguració del monument a «los Caidos».

Dia 15. — El senyor Perez i Gonzalez visita la ciutat de Terrassa. En un discurs a l'Ajuntament recorda el seu pas per Sant Elies, i diu: «Para que no vuelva a suceder, conserva y conservará el generalísimo Franco el Poder en sus manos».

— En la inauguració del curs de l'Escola Superior de l'Exèrcit i davant d'un auditori format per generals i coronels, el «Caudillo» pronuncia un discurs al final del qual diu: «Yo os exhorto a que, en medio de vuestro trabajo, os mantengais cecegos y vigilantes en la defensa de la unidad sagrada de nuestra patria, lograda a tan alto precio, cerrando firmes contra cualquier fisura que se intentara abrir en nuestras filas».

— Amb motiu de Santa Teresa, el delegat de Franco a París, Miquel Mateu, ofereix un sopar als caps del Cos d'Intendència del qual, l'esmentat diplomàtic ocasional, és comandant de complement, grau que obtingué pels serveis prestats en l'exèrcit rebel de Franco.

Dia 17. — Els veïns de San Sebastian faran enguany afers excel·lents. Resulta que a causa de les restriccions de gas, aigua i electricitat que existeixen a Madrid, els estiuencs de la capital d'Espanya tornen a la de Guipúscoa per tal de passar-hi l'hivern.

Dia 19. — Per decret del ministeri de l'Aire és ascendit a general del Cos jurídic el coronel auditor senyor Blas Pérez González, actual ministre de la Governació.

— El senyor Eduardo Aunós Pérez, actua de supervisor d'un film documental titulat «Así es Cataluña», per mitjà del qual es farà conèixer «dentro y fuera de España, todos los aspectos de la grandeza moral y material de Cataluña».

Dia 21. — Per ordre del ministeri de l'Exèrcit es disposa l'aplicació d'un indult als desertors sancionats o que procedeixi sancionar, per delictes consumats fins al 25 d'agost darrer, si es troben en files o es presenten abans del 1 de gener de 1945.

— Per decret de la Presidència s'armonitza la llei d'Ordre públic, dictada per la República, actualment vigent, amb l'anomenat «Fuero de los españoles».

Dia 23. — Pren possessió del càrrec el director general del Treball, Augustín Miranda Junco.

— Diu en unes manifestacions el delegat tècnic

especial d'energia elèctrica a Catalunya, que s'ha arribat al moment més crític de la crisi, i que de no millorar s'imposarà ben aviat el racionament de l'aigua.

Dia 24. — El «Boletín Oficial del Estado» publica una llei del «Caudillo», del dia 22, segons la qual se sotmetran a referèndum de tots els espanyols, homes i dones majors de 21 anys, determinades lleis elaborades per les Corts, quan la seva transcendència ho aconselli o l'interès públic ho reclami.

— Hom anuncia, per a primers de Novembre una reunió que tindrà lloc a Sevilla, de representants dels serveis ferroviaris de França, Espanya i Portugal, per tal d'establir una major coordinació de les comunicacions ferroviàries.

— L'Alcalde de Barcelona anuncia que farà complir per tots els mitjans les disposicions existents contra els pobres «professionals» vist «el alarmante recrudecimiento por las calles de la ciudad de aquella plaga social».

— Al barri de la Torrassa es construeix un temple grandios dedicat a la Verge dels Desemparats. La coberta sol. costarà 300.000 pessetes. La Junta de Construcció recaba dels devots que facin forces donatius.

Dia 25. — El «Boletín Oficial del Estado» publica un decret estenent a tot Espanya l'autorització de constituir sometents, segons el model dels sometents de Catalunya.

Dia 26. — Per a les obres de la nova Acadèmia d'Infanteria de Toledo, s'han invertit fins a la data setanta milions de pessetes. S'assegura que fins a finals de l'any que ve l'obra no quedarà enllestida.

— Es concedeix la llibertat condicional a Teodomiro Menéndez, ex-diputat socialista, condemnat a vint anys i que fou extradit de França violentment en 1941 i al que fou alcalde de Madrid durant la guerra civil, Rafael Henche, condemnat primer a mort i després a cadena perpètua per commutació de pena.

— Mor a Barcelona, l'advocat Josep Barbey i Prats, Sub-secretari d'Economia que fou del Govern provisional de la II República i regidor de l'Ajuntament barceloní, en representació d'Acció Catalana republicana.

Dia 27. — Comuniquen de la Seu d'Urgell que estan avançats els treballs d'instal·lació del transformador que ha de convertir al voltatge espanyol l'energia elèctrica, que en virtut del conveni comercial franco-espanyol França ha de facilitar a Espanya fins el límit que permeti la línia Hospital-Escaldes (Andorra) a una tensió de 60.000 volts.

Dia 29. — Es commemora en tot Espanya el «Dia de los Caidos», en ocasió de l'aniversari del míting del teatre de la Comèdia, de Madrid, l'any 1933, en el qual J. A. Primo de Rivera hi pronuncià els discurs-programa de les J. O. N. S. de la F. E.

Dia 30. — Són posats en circulació nous bitllets de banc de mil i cinc centes pessetes en els quals figura la data del 9 de Gener del 1940.

— Han quedat enllestits els treballs de confecció de les llistes electorals dels «caps de família» de Barcelona, per a les eleccions de la tercera part dels consellers municipals. El total és de 264.672 votants, dels quals 30.821 dones.

NOTES DE LA REDACCIO

En el seu número proper QUADERNS es proposa donar una impressió directa de la reunió de les Corts republicanes a Mèxic, i de l'ambient en els medis polítics d'Amèrica.

El «Front de la llibertat» ha tingut la iniciativa de donar a llum una reeixida publicació de petit tamany destinada a ésser repartida a Catalunya. Aquesta publicació és titulada «L'Hora» i es proposa presentar el panorama del moment polític. El sumari del primer número conté un article de la premsa nord-americana sobre les activitats de la seva diplomàcia a Madrid; el text del document referent a la intervenció nazi a la guerra civil espanyola; els textos dels oferiments de don Juan a Franco i Falange; per fi, una revista dels comentaris més interessants de la premsa exiliada.

Saludem la nova publicació i li desitgem tota eficàcia que es proposa.

Les condicions de subscripció són les següents: 6 números 35 francs, 12 números 70. L'adreça administrativa és: Compte de xecs postals, Montpellier C. 599-43, M. Fontanet Ramon, 8 bis, rue Ramon Llull, Perpignan (P.-O.).

Se'ns prega de fer públic que els catalans residents a Bèlgica es proposen dotar de llibres de literatura catalana la Biblioteca reial de Brusel·les, a qual fi s'ha creat una secció especial encarregada de recollir els donatius de llibres; aquests donatius poden enviar-se al senyor Francesc Albert, 165, avenue Brugmann, Brusel·les.

El dia 15 d'octubre el Casal de Catalunya de Perpinyà, organitzà un acte de pietosa recordança en motiu de l'aniversari de l'afusellament del president de la Generalitat de Catalunya, senyor Lluís Companys. Davant del monument votiu, plaçat en el cementari en memòria dels compatriotes morts en l'exili, s'hi congregà un nombrós públic. Foren moltes les corones de flors dipositades al peu del monument i el senyor Alavedra pronuncià un discurs de càlid elogi a la memòria del segon president de Catalunya i d'inspirada evocació pel seu sacrifici.

Arreu de França, les colònies de catalans celebren actes semblants, per tal de commemorar dignament tan memorable aniversari.

Ha aparegut el quart número de PER CATALUNYA, editada a Niça. En trenta sis pàgines de text, publica articles de Rovira Virgili, Moragas, Josep M. Perez, Grau i Ros, Lladó Figueres, Aimami Baudina, Joan Fidel, Granier-Barrera, Amadeu Bernadó, Lluís Capdevila, Torrents-Ibern, Dr. Bellido i Pau Planes; articles de Mme. Adèle Micholet i Pierre Jean Roudin; poemes de Ventura Gassol, Antoni Cavaller, Prous i Vila, Costa i Llobera, Charles Galtier, Henriette Dubon, Gladys Haim i Marc Van Driesten, així com les habituals seccions d'art i literatura, i abundant il·lustració. Si desitgeu obtenir-la, adreceu-vos a l'administració: Ramon Boffill, 4 bis, rue Meyerbeer, Nice, el qual podrà trametre-la contra tramesa de 35 francs exemplar i 100 per trimestre.

ARTICLES PUBLICATS A QUADERNS

AMETLLA, Claudi. — A propòsit d'unes declaracions dels catalans de Londres (nº 1). — Els espanyols davant la imminència de llur retorn a la pàtria (nº 2). — Temes de l'actualitat política (nº 6).

ARNAU i CORTINA, F. — El dret d'autodeterminació de Catalunya (nº 3).

BATISTA i ROCA, J. Ma. — El Consell nacional de Catalunya (nº 3).

BELLIDO J. M. — La qüestió religiosa a Catalunya (nº 7). — La Universitat autònoma de Barcelona i el règim franquista (nº 9).

CAMPS i ARBOIX, J. de. — Liquidació de la guerra civil : La qüestió de les responsabilitats (nº 1). — Sobre l'autodeterminació (nº 3). — La qüestió agrària a Catalunya (nº 6). — No intervenció i mitja confiança (nº 9).

CAPDEVILA J. de P. — Pressupostos espanyols. - De Carner a Benjumea (nº 5).

CORREDOR, Josep Ma. — Al marge d'un centenari. - Notes sobre Verdaguier (nº 5). — Paul Valéry i l'error europeu (nº 9).

CUITO Ferran. — Nota preliminar sobre l'economia espanyola (nº 1). — La banca catalana (nº 2). — A l'entorn de la declaració de Londres (nº 3).

FORT, Pere. — Els franquistes fan el quadre (nº 2). — El que diu el tinent coronel Sr. Garcia Miranda (nº 6).

GUAL, Julià. — Notes sobre Joan Peiró (nº 8).

HURTADO, Amadeu. — Una visió de la política catalana (nº 4).

HURTADO Victor. — Les possibilitats constitucionals d'Espanya (nº 1).

LLADO i FIGUERES, J. M. — L'interès dels serveis d'informació (nº 7).

MONTAGUT, Domènec. — Notícies de Barcelona (nº 3). — Les coses d'Espanya. - Rumors, suposicions i algunes realitats (nº 7). — Més coses d'Espanya. - Reportatge pintoresc, verídric i un poc patètic (nº 8).

J. M. A. — Fantasia sobre motius espanyols (nº 3).

N. — Algunes notes sobre el Banc d'Espanya (nº 4).

NOGUER i COMET, R. — Impressions i reflexions d'un vell catalanista (nº 3). — La participació de les sindicals en el govern (nº 5).

PERRAMON, Dr. Sever. — L'home en els camps de concentració (nº 6).

POU Mateu. — La situació anormal de la indústria cotonera (nº 2). — La renovació i transformació de la maquinària tèxtil. Un pla fantàstic (nº 10).

P. P. — La diplomàcia Nordamericana i l'Espanya falangista (nº 7). — El referèndum i les eleccions franceses (nº 10).

QUERO i MOLARES, J. — L'actual moment polític (nº 5). — Les opinions de Mr. Sumner Welles (nº 8).

ROVIRA i VIRGILI A. — La terra catalana : Figura de Catalunya (nº 1). — Un organisme tècnic i un pensament polític : El Consell Assessor de la Presidència de la Generalitat (nº 2). — Federals tanmateix (nº 3). — Les etapes polítiques de la restauració de Catalunya (nº 6).

RUBIO Marian. — Reconquesta del poder pel partit popular a Roma (nº 10).

RUBIO Nicolau Ma. — La política del Consell de Londres (nº 3).

SOLANES, Josep. — El clima de discòrdia de l'exili : Notes sobre una psicologia de l'exiliat (nº 4). — Els remeis de l'exili — Notes per a una Psicologia de l'exiliat (nº 10).

TASIS Rafael. — Del secessionisme a la intervenció (nº 3). — La contextura social de Catalunya. Necessitat de les seleccions (nº 7). — Al marge dels « Quaderns de l'exili » de Mèxic. Els camins de Catalunya (nº 10).

TORRES Humbert. — El gran problema del poder executiu (nº 1). — La reforma electoral (nº 8).

TOSQUELLES, Dr. — Les assegurances socials i la medicina : Perspectives catalanes (nº 6).

XURIGUERA Ramon. — La lliçó dels fets (nº 2). — El problema de la llibertat (nº 8).

X. Y. Z. — L'Estatut de Tànger i l'anexió franquista (nº 8). — El socors Quàquer i els refugiats espanyols (nº 9).

X. Z. — De Barcelona estant. (nº 3).

QUADERNS

agraeix als seus cada dia més nombrosos amics l'encoratjament i clima de simpatia que han creat al seu voltant, estímul poderós per als homes que l'escriuen. Demana a tots ells, com als catalans en general, que vulguin col·laborar a les seves tasques amb els mitjans més eficaços i adequats, com subscripcions, consells, suggerències, articles, informacions. Una vegada més recorda que no es cap empresa comercial, sinó un òrgan d'opinió al servei de les causes de Catalunya i de la llibertat.

